

Migracioni profil Bosne i Hercegovine

Za 2009. godinu

Sektor za imigraciju

MIGRACIONI PROFIL BOSNE I HERCEGOVINE

– za 2009. godinu –

Površina: **51.129 km²**

Ukupna dužina granice: **1.665 km**

Ukupan broj graničnih prijelaza: **89**

Sadržaj

Sažetak	7
I UVOD	11
1. Izvori i metodologija prikupljanja, razvrstavanje i obrada podataka	12
2. Dostupnost i kvalitet podataka	13
3. Nivo usklađenosti sa Uredbom EU 862/2007.....	14
4. Obavljene konsultacije.....	14
II MIGRACIONI PROFIL BIH.....	15
1. Vize	15
1.1 Vize koje izdaju DKP-ovi BiH	15
1.2 Vize izdate na granici	18
2. Odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice.....	22
2.1. Odbijanje ulaska u BiH.....	22
2.2. Otkriveni nezakoniti prelasci državne granice	26
3. Privremeni i stalni boravak stranaca	29
3.1. Privremeni boravak.....	29
3.2. Stalni boravak	35
4. Ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca.....	38
4.1. Otkaz boravka.....	40
4.2. Rješenja o protjerivanju	41
4.3. Stavljanje stranaca pod nadzor	41
4.4. Prisilno udaljenje stranaca iz BiH	42
5. Povratak neregularnih migranata	43
5.1. Dobrovoljni povratak državljanu BiH u BiH uz pomoć IOM-a	43
5.2. Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć IOM-a.....	45
5.3. Prihvat i povratak po sporazumima o readmisiji	47
5.4. Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH	50

6. Međunarodna zaštita /azil	52
7. Izdate radne dozvole strancima	58
8. Sticanje državljanstva BiH	61
9. Emigracija iz BiH.....	63
9.1. Opšta procjena migracijskih tokova.....	63
9.2. Novčane doznake.....	65
10. Imigraciona politika BiH, pravni i institucionalni okvir.....	67
10.1. Imigraciona politika.....	67
10.2. Pravni okvir.....	68
10.3. Institucionalni okvir	69
ANEKSI.....	77
Aneks 1.....	78
Aneks 2.	79
Aneks 3.	82
Aneks 4.....	84
Aneks 5.....	86
Aneks 6.....	87
Aneks 7.....	89
Aneks 8.....	90
Aneks 9.....	91
Aneks 10.....	92

Sažetak

Migracioni profil Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Migracioni profil BiH) nastao je kao rezultat potrebe da se uspostavi mehanizam za prikupljanje statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti, sistem obrade migracionih statistika, kao i sistem pravovremenog i kvalitetnog izvještavanja o migracionim tokovima u BiH. Ovaj dokument ima za cilj da obezbijedi Vijeću ministara BiH uvid u ključne trendove u oblasti migracija, a Ministarstvu sigurnosti mogućnost izrade kvalitetnih politika i usvajanja kvalitetnih propisa. Ovim aktom omogućava se međunarodnim organizacijama nadležnim za oblast migracija potpuniji uvid u migracione trendove u BiH.

Izradom Migracionog profila BiH koji se godišnje ažurira ispunjena je obaveza iz **Mape puta za liberalizaciju viznog režima**, koja je od strane Evropske komisije prezentovana vlastima BiH u junu 2008. godine, a odnosi se na „Upravljanje migracijom“ - „Uspostava i primjena mehanizama za praćenje migracionih tokova, definisanje migracionog profila BiH koji bi se redovno ažurirao, koji bi uključivao podatke o ilegalnoj i legalnoj migraciji, kao i uspostava tijela koje bi bilo odgovorno za praćenje i analizu podataka o migracionom stanju i tokovima.“

Prvi Migracioni profil BiH usvojen je na sjednici Vijeća ministara BiH 24.09.2009. godine, a njegovoj izradi prethodila je „Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine“ koja je obuhvatila pregled zakonodavnog, institucionalnog i organizacionog okvira za prikupljanje migracionih statistika u BiH, te pregled evropskih i međunarodnih standarda i praksi u oblasti migracionih statistika. U cilju uspostave i primjene mehanizama za praćenje migracionih tokova i godišnje ažuriranje Migracionog profila BiH, instrumenti za prikupljanje i razmjenu statističkih podataka formalizovani su kroz Odluku Vijeća ministara BiH kojom se nadležne institucije i agencije kroz 34 definisane tabele obavezuju, u skladu sa svojim nadležnostima, na dostavljanje podataka sa parametrima potrebnim za izradu migracionog profila i praćenje migracionih tokova BiH. Ovom odlukom definisane su vrsta i struktura statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti i obaveza institucija Bosne i Hercegovine da, u okviru svoje nadležnosti, prikupe statističke podatke o migracijama

i međunarodnoj zaštiti i da te podatke dostavljaju Ministarstvu sigurnosti do 31. januara za prethodnu godinu. Institucije koje su u skladu sa navedenom Odlukom dostavile statističke podatke za izradu Migracionog profila BiH za 2009. godinu su: Ministarstvo vanjskih poslova - Sektor za međunarodno-pravne i konzularne poslove, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice - Sektor za iseljništvo, Ministarstvo civilnih poslova - Sektor za državljanstvo i putne isprave, Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju, Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil, Ministarstvo sigurnosti - Služba za poslove sa strancima i Ministarstvo sigurnosti - Granična policija BiH.

Nakon dostavljenih podataka od institucija i agencija pristupilo se kvantitativnoj i kvalitativnoj analizi istih. Godišnji izvještaji pojedinih institucija i agencija su poslužili kao dodatni izvor kvalitativnih informacija potrebnih za tumačenje migracionih statistika. Obrada podataka izvršena je kvantitativno i kvalitativno za osnovne migracione tokove u periodu od 2001. do 2009. godine, a komparativni pokazatelji su urađeni za sva migraciona kretanja za period 2008. i 2009. godina. Po obavljenoj obradi i analizi svih raspoloživih podataka, urađen je Migracioni profil BiH za 2009. godinu.

Migracioni profil BiH za 2009. godinu sadrži sljedeće podatke: vize, odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice, privremeni i stalni boravak stranaca, ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca, povratak neregularnih migranata, međunarodna zaštita/azil, izdate radne dozvole strancima, sticanje državljanstva BiH, emigracija iz BiH, te imigraciona politika BiH, pravni i institucionalni okvir.

Uočeni trendovi migracionih tokova:

1. Vize

1.1 Vize koje izdaju Diplomatsko-konzularna predstavništva BiH

Diplomatsko-konzularna predstavništva BiH u 2009. godini izdala su 9.284 vize, a posmatrano po godinama od 2001. godine uočava se stalni trend pada broja izdatih viza, izuzev 2007. godine kad je uočen neznatan rast u odnosu na prethodnu godinu.

1.2. Vize izdate na granici

Na granici BiH je u 2009. godini izdato 345 viza što je za 49,56% manje nego u 2008. godini, a posmatrano po godinama od 2001. godine, uočava se od 2004. godine stalni trend pada broja izdatih viza na granici BiH.

2. Odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice

2.1. Odbijanje ulaska u BiH

Broj odbijenih ulazaka u BiH od strane Granične policije BiH je povećan za 64,51% u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu i iznosio je 5.103.

2.2. Otkriveni nezakoniti prelazak državne granice

Broj otkrivenih nezakonitih prelazaka državne granice BiH u 2009. godini iznosio je 381 i smanjen za 29,83% u odnosu na 2008. godinu.

3. Privremeni i stalni boravak stranaca

3.1. Privremeni boravak

Strancima u BiH odobreno je 7.512 privremenih boravaka u 2009. godini što je za 25,81% više nego u 2008. godini, a posmatrano po godinama od 2001. godine,

uočava se od 2002. godine stalni trend rasta broja odobrenih privremenih boravaka u BiH.

3.2. Stalni boravak

Strancima u BiH odobreno je 359 stalnih boravaka u 2009. godini i veći je za 66,98% u odnosu na 2008. godinu. Posmatrano po godinama od 2001. godine uočava se maksimum u 2003. godini broja odobrenih stalnih boravaka u BiH.

4. Ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca

4.1. Otkaz boravka

Broj otkazanih boravaka u 2009. godini je 566, što je povećanje za 9,69% u odnosu na 2008. godinu.

4.2. Rješenja o protjerivanju

Broj rješenja o protjerivanju u 2009. godini je 474, što je smanjenje za 39,77% u odnosu na 2008. godinu.

4.3. Stavljanje stranaca pod nadzor

Ukupno je 191 stranac stavljen pod nadzor u 2009. godini, dok je u 2008. godini taj broj iznosio 198.

4.4. Prisilno udaljenje stranaca iz BiH

Tokom 2009. godine, prisilno je udaljeno 109 stranca, što je smanjenje za 36,63% u odnosu na 2008. godinu.

5. Povratak neregularnih migranata

5.1. Dobrovoljni povratak državljana BiH u BiH uz pomoć IOM-a

Uz pomoć IOM-a u 2009. godini dobrovoljno je vraćeno 73 državljana Bosne i Hercegovine u BiH, a ukupno su vraćena na ovaj način od 2001. do 2009. godine 4.332 državljana BiH.

5.2. Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć IOM-a

Uz pomoć IOM-a u 2009. godini dobrovoljno je vraćeno 153 strana državljana iz BiH u zemlje porijekla, a ukupno je na ovaj način vraćeno od 2001. do 2009. godine 1.520 stranih državljana iz BiH.

5.3. Prihvat po sporazumu o readmisiji

Po sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom u 2009. godini prihvaćeno je 122 državljana trećih zemalja, što je 50,81% manje nego u 2008. godini.

6. Međunarodna zaštita / azil

Međunarodnu zaštitu/azil u BiH zatražila je 71 osoba u 2009. godini, a ukupno od 2001. do 2009. godine međunarodnu zaštitu/azil u BiH je zatražilo 3.309 osoba.

7. Izdate radne dozvole strancima

Radnih dozvola za strance u 2009. godini je izdato 2.592, što je smanjenje od 13,40% u odnosu na 2008. godinu.

8. Sticanje državljanstva BiH

Državljanstvo BiH u 2009. godini dobilo je 945 osoba, a najviše državljanstava BiH stekli su državljani Srbije i Hrvatske.

9. Emigracija iz BiH

Prema procjenama Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice o broju iseljenika iz BiH iz 2008. godine, broj iseljenika iz BiH je oko 1.350.000 osoba.

U cilju uspostave i primjene mehanizama za praćenje migracionih tokova i godišnje ažuriranje Migracionog profila BiH instrumenti za prikupljanje i razmjenu statističkih podataka su formalizovani kroz Odluku Vijeća ministara BiH broj VM 244/09 od 24.09.2009. godine (“Službeni glasnik BiH” broj 83/09) kojom se nadležne institucije i agencije obavezuju da dostavljaju podatke u skladu sa parametrima potrebnim za izradu migracionog profila i praćenje migracionih tokova BiH.

I UVOD

Izrada Migracionog profila Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Migracioni profil BiH) je u dijelu Mape puta za liberalizaciju viznog režima koji se odnosi na „Upravljanje migracijom“ definisana kao jedan od uslova potrebnih za ukidanje viznog režima građanima Bosne i Hercegovine. Ova obaveza Bosne i Hercegovine formulisana je na slijedeći način:

„USPOSTAVA I PRIMJENA MEHANIZAMA ZA PRAĆENJE MIGRACIONIH TOKOVA, DEFINISANJE MIGRACIONOG PROFILA BiH KOJI BI SE REDOVNO AŽURIRAO, KOJI BI UKLJUČIVAO PODATKE O ILEGALNOJ I LEGALNOJ MIGRACIJI, KAO I USPOSTAVA TIJELA KOJE BI BILO ODGOVORNO ZA PRAĆENJE I ANALIZU PODATAKA O MIGRACIONOM STANJU I TOKOVIMA“.

Osnovna svrha izrade Migracionog profila je prikupljanje relevantnih statističkih podataka i informacija neophodnih kako bi određena država bila u mogućnosti razvijati i primjenjivati svoju migracionu politiku.

Prvi Migracioni profil BiH usvojen je na sjednici Vijeća ministara BiH 24.09.2009. godine, a njegovoj izradi prethodila je „Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine“ koja je obuhvatila pregled zakonodavnog, institucionalnog i organizacionog okvira za prikupljanje migracionih statistika u BiH, te pregled evropskih i međunarodnih standarda i praksi u oblasti migracionih statistika.

U cilju uspostave i primjene mehanizama za praćenje migracionih tokova i godišnje ažuriranje Migracionog profila BiH, instrumenti za prikupljanje i razmjenu statističkih podataka formalizovani su kroz Odluku Vijeća ministara BiH kojom se nadležne institucije i agencije kroz 34 definisane tabele obavezuju, u skladu sa svojim nadležnostima, na dostavljanje podataka sa parametrima potrebnim za izradu migracionog profila i praćenje migracionih tokova BiH.

Vijeće ministara BiH je na prijedlog Ministarstva sigurnosti 24.09.2009. godine donijelo Odluku o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti (“Službeni glasnik BiH” broj 83/09). Ovom odlukom definisane su vrsta i struktura statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti i obaveza institucija Bosne i Hercegovine da, u okviru svoje nadležnosti, prikupe statističke podatke o migracijama i međunarodnoj zaštiti i da te podatke dostavljaju Ministarstvu sigurnosti do 31. januara za prethodnu godinu. Dostavljene statističke podatke o migracijama i međunarodnoj zaštiti Sektor za imigraciju prikuplja, obrađuje i analizira u svrhu praćenja migracionih tokova i redovnog godišnjeg ažuriranja migracionog profila BiH koji uključuje podatke o legalnoj i ilegalnoj migraciji.

Izrada Migracionog profila predstavlja zadatak Odsjeka za analitiku, strateško planiranje, nadzor i obuku pri Sektoru za imigraciju Ministarstva sigurnosti, koji objedinjava migracionu statistiku, obrađuje podatke i kreira izvještaje za različite namjene. Treba imati u vidu da je u tom smislu Odsjek djelomično kadrovski popunjen i da je daljnje razvijanje istoga u pravcu praćenja migracionih tokova od velike važnosti. Potreba za daljnjim razvijanjem u oblasti praćenja migracionih tokova prepoznata je i u Izvještaju Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine u 2009. godini.

1. Izvori i metodologija prikupljanja, razvrstavanje i obrada podataka

Izvori i metodologija prikupljanja podataka proistekli su iz Odluke o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti (“Službeni glasnik BiH” broj 83/09).

Kao izvor podataka definisane su slijedeće institucije, organizacije i agencije: Ministarstvo vanjskih poslova – oblast viza izdatih u DKP-ima BiH; Granična policija BiH, oblast odbijanja ulaska stranaca u BiH, nezakonit prelazak granice i izdate vize na granici; Služba za poslove sa strancima – oblast boravka stranaca u BiH, preduzete mjere protiv stranaca u BiH i readmisija stranih državljana i osoba bez državljanstva; Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil – oblast međunarodne zaštite; Ministarstvo sigurnosti – Sektor za imigraciju – readmisija državljana BiH i dobrovoljni povratak uz podršku IOM-a; Ministarstvo civilnih poslova – oblast sticanja državljanstva BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Sektor za iseljeništvo – oblast emigracije BiH državljana, iseljeništvo i Agencija za rad i zapošljavanje BiH – oblast radnih dozvola za strane državljanu u BiH.

Kao metodologija prikupljanja podataka navedenom Odlukom definisane su ukupno 34 tabele namijenjene navedenim institucijama i organizacijama koje su zadužene za postupanje po Zakonu o kretanju i boravku stranaca i azilu u BiH. Tabele obuhvaćaju podatke o zemljama državljanstva, rođenja, polnu i starosnu strukturu, te ostale relevantne parametre o postupcima i odlukama vezanim za kretanje i boravak stranaca i azil u BiH za 2009. godinu. Također, u cilju uspostavljanja sveobuhvatnog mehanizma praćenja migracionih tokova i izrade migracionog profila BiH, po istoj metodologiji kreirane su i tabele koje se odnose i na državljanu BiH u smislu njihove emigracije, dobrovoljnog povratka i izdatih radnih dozvola za strane državljanu u BiH. Tabele su dizajnirane u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, naročito u skladu sa Uredbom br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i

međunarodnoj zaštiti, kojom se državama članicama nalaže harmonizovano izvještavanje o migracionim tokovima i međunarodnoj zaštiti, te u skladu sa modelima migracionih profila UN-a i IOM-a.

U skladu sa navedenom uredbom tabele su dostavljene postupajućim organima u oblasti migracije i međunarodne zaštite u BiH i razvrstane su po: državljanstvu, državi rođenja, polu i dobnim grupama.

Nakon dostavljenih popunjenih tabela od institucija, organizacija i agencija pristupilo se kvantitativnoj i kvalitativnoj analizi dostavljenih podataka. Godišnji izvještaji pojedinih institucija i organizacija su poslužili kao dodatni izvor kvalitativnih informacija potrebnih za tumačenje migracionih statistika. Obrada podataka izvršena je kvantitativno i kvalitativno za osnovne migracione tokove u periodu od 2001. do 2009. godine, a komparativni pokazatelji su urađeni za sva migraciona kretanja za period 2008. i 2009. godina. Po obavljenoj obradi i analizi svih raspoloživih podataka, urađen je Migracioni profil BiH za 2009. godinu.

2. Dostupnost i kvalitet podataka

Analizom dostavljenih podataka, došlo se do nekoliko zaključaka vezanih za dostupnost i kvalitet podataka. Većina institucija, organizacija i agencija je uspjela dostaviti osnovne podatke do zadatog roka.

Analiza je pokazala da većina postupajućih organa vodi operativne i detaljne evidencije o strancima i postupcima vezanim za strance u BiH, ali i da ove evidencije nisu u potpunosti prilagođene statističkom praćenju tokova i stanja migracije i međunarodne zaštite i statističkom izvještavanju, kako to nalaže evropski standard. Iz ovih razloga, navedeni organi nisu bili u mogućnosti, na jednostavan i brz način, dobiti podatke iz svojih evidencija i uključiti ih u dostavljene tabele, već su većinom bili u situaciji računati podatke i unositi ih u dostavljene tabele bez skoro ikakve automatizacije. Većina postupajućih organa, mada ne u svim slučajevima, bila su u mogućnosti dostaviti podatke razvrstane prema državi porijekla (ili rođenja), te dobi i polu.

Podaci kojima raspolažu Granična policija BiH, Služba za poslove sa strancima, Sektor za azil i Agencija za rad i zapošljavanje BiH i koji su dostavljeni Sektoru za imigraciju usklađeni su s Odlukom o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti (“Službeni glasnik BiH” broj 83/09).

Ministarstvo civilnih poslova prosljedilo je podatke o sticanju državljanstva, koje su u skladu s ranije spomenutom Odlukom dostavile nadležne entitetske institucije, Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske.

Podaci o iseljeništvu BiH nisu razvrstani po dobi i polu, jer nadležna institucija ne posjeduje navedene podatke. Također, ne postoje mehanizmi za prikupljanje podataka o iseljeništvu BiH. Ova vrsta podataka je uglavnom prikupljena na osnovu procjena diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u zemljama prijema kao i organizacija i udruženja BH dijaspore u tim zemljama. Nedostatak koordinacije je uočen i u odnosima između Sektora za iseljništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva

vanjskih poslova BiH, odnosno diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u svijetu radi evidencija o državljanima BiH koji žive u inostranstvu.

I pored određenih nedostataka u potpunosti dostavljenih podataka kvaliteta dostavljenih podataka je zadovoljavajući. Dostavljeni podaci prema zadatim tabelama i podaci iz godišnjih izvještaja o radu Službe za poslove sa strancima i Granične policije BiH, te analiza Sektora za iseljništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, omogućili su zadovoljavajuću analizu migracionih tokova i izradu Migracionog profila BiH.

3. Nivo usklađenosti sa Uredbom EU 862/2007

Uredba br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti poslužila je kao okvir za definisanje evropskog standarda u smislu prikupljanja statističkih podataka o migraciji i međunarodnoj zaštiti. Države članice EU su, prema ovoj Uredbi, koja propisuje da je prva referentna godina za prikupljanje podataka 2008. godina, dužne Eurostatu dostavljati podatke predviđene Uredbom. Uredba daje osnovne definicije pojmova i postupaka migracije i međunarodne zaštite. Međutim, za prvu referentnu godinu Uredba predviđa mogućnost dostavljanja podataka prema definicijama predviđenim zakonodavstvima država članica, uz obavještanje Eurostata o eventualnim razlikama u odnosu na definicije Uredbe.

S obzirom da je „Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine“ detaljno analizirala Uredbu 862/2007, date su i konkretne preporuke za usklađivanje bosanskohercegovačkog pravnog okvira sa ovom uredbom, što je i učinjeno kroz Pravilnik o Centralnoj bazi podataka o strancima. Iz ovog razloga se može smatrati da je pravni okvir BiH za vođenje migracionih statistika u skladu sa principima Uredbe br. 862/2007.

4. Obavljene konsultacije

Nacrt Migracionog profila BiH dostavljen je svim institucijama, organizacijama i agencijama koje su sudjelovale u njegovoj izradi dostavljanjem relevantnih podataka, u cilju dostavljanja mišljenja, primjedbi i sugestija. Nakon pribavljanja navedenih mišljenja, primjedbi i sugestija urađen je Prijedlog Migracionog profila BiH za 2009. godinu.

Dana 26.03.2010. godine prijedlog Migracionog profila BiH za 2009. godinu razmatran je i odobren od strane Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije u oblasti imigracije i azila i Akcionog plana za period 2008.-2011. godine, nakon čega je isti dostavljen ministru Ministarstva sigurnosti radi odobravanja i slanja Vijeću ministara BiH na usvajanje.

II MIGRACIONI PROFIL BIH

1. Vize

Viza je dozvola za prelazak državne granice koja omogućuje ulazak u zemlju i boravak u roku određenom u vizi ili prelazak (tranzit) preko teritorija BiH ako stranac za to ispunjava uslove. U pravilu, stranac je dužan vizu pribaviti prije dolaska na granični prijelaz BiH, ukoliko nije državljanin zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH. Vize izdaje Ministarstvo vanjskih poslova preko Diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH (u daljem tekstu: DKP BiH). U izuzetnim slučajevima, propisanim Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu (u daljem tekstu: Zakon) vizu može izdati na granici Granična policija BiH.

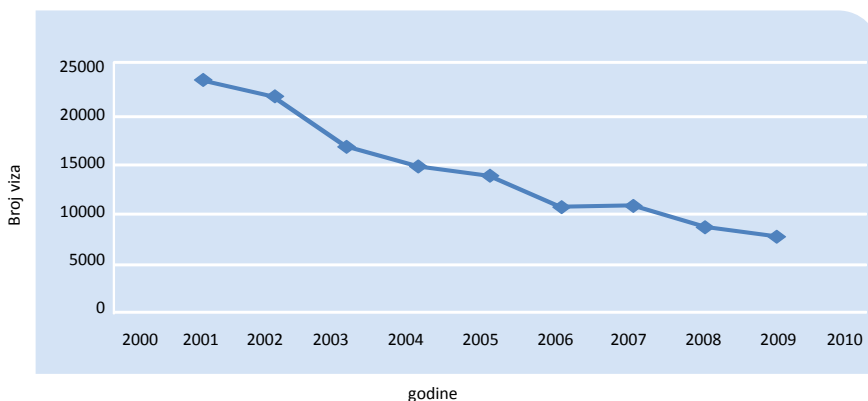
1.1 Vize koje izdaju DKP-ovi BiH

Prema informacijama dostavljenim od Ministarstva vanjskih poslova dajemo tabelarni i grafički pregled broja izdatih viza po godinama sa kratkom analizom uočenog trenda.

Tabela 1. Ukupan broj izdatih viza od 2001. do 2009. godine

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vize	23.458	21.978	17.411	15.638	14.801	11.960	12.071	10.139	9.284

Grafčki prikaz izdatih viza od 2001. do 2009. godine

Analizirajući podatke o broju izdatih viza u prezentovanom periodu u DKP-ima BiH evidentan je kontinuitet opadajućeg trenda sa izrazitim padom u periodu između 2002. i 2003. godine što je posljedica obezbjeđenja naljepnica za vize u maju 2002. godine. Značajan pad evidentan je i u periodu između 2005. i 2006. godine što je rezultat ulaska u Evropsku uniju sljedećih zemalja: Republika Češka, Kipar, Estonija, Mađarska, Latvija, Litvanija, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija (01.05.2004.), a državljani navedenih zemalja, izuzev Slovenije¹ oslobođeni su pribavljanja viza za ulazak u BiH Odlukom Vijeća ministara BiH², koja je stupila na snagu 21.07.2005. godine. Značajan pad u broju izdatih viza u periodu 2008. godine u odnosu na 2007. godinu je posljedica ulaska u Evropsku uniju Rumunije i Bugarske (01.01.2007.), a državljani navedenih zemalja oslobođeni su pribavljanja viza za ulazak u BiH Odlukom Vijeća ministara BiH³, koja je stupila na snagu 28.06.2007. godine. Kontinuirani pad broja izdatih viza u DKP-ima je nastavljen i u 2009. godini što je rezultat donošenja Odluke Vijeća ministara o vizama⁴ koja je stupila na snagu 24.12.2008. godine.

U cilju definisanja aktualne problematike u oblasti viza prezentujemo uporedne pokazatelje o broju izdatih viza u toku 2008. i 2009. godine za države čijim je državljanima izdato najviše viza za ulazak u BiH, sa kratkom analizom uočenih parametara.

1 Državljanima Slovenije nije bila potrebna viza za ulazak u BiH.

2 Odluka o dopunama odluke o određivanju zemalja čiji su državljani izuzeti od viznog režima prilikom ulaska, izlaska ili prelaska preko teritorije BiH („Sl. glasnik BiH“, broj 57/05).

3 Odluka o dopunama odluke o određivanju zemalja čiji su državljani izuzeti od viznog režima prilikom ulaska, izlaska ili prelaska preko teritorije BiH („Sl. glasnik BiH“, broj 8/08).

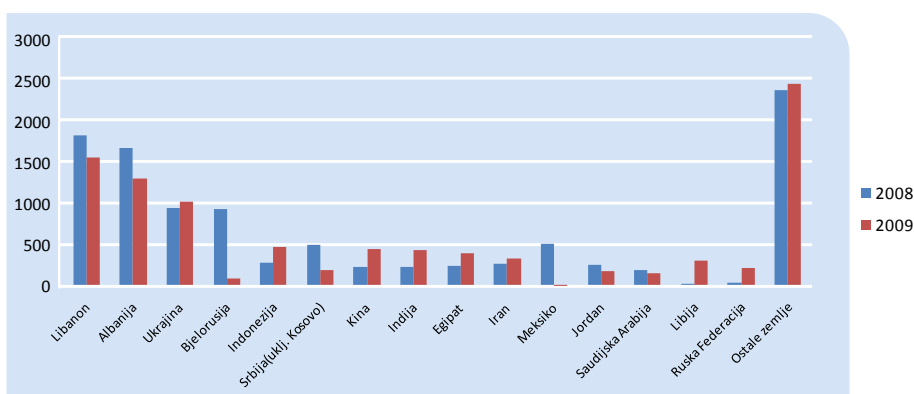
4 Odluka o vizama („Sl. glasnik BiH“, broj 100/08).

Tabela 2. Ukupan broj izdatih viza u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Libanon	1.786	1.528	-14,45%
2.	Albanija	1.638	1.280	-21,86%
3.	Ukrajina	921	996	8,14%
4.	Bjelogorusija	900	80	-91,11%
5.	Indonezija	264	461	74,62%
6.	Srbija	471	176	-62,63%
7.	Kina	211	427	102,37%
8.	Indija	212	416	96,23%

R.br.	Država	2008	2009	%
9.	Egipat	225	377	67,56%
10.	Iran	250	314	25,60%
11.	Meksiko	488	3	-99,39%
12.	Jordan	236	170	-27,97%
13.	Saud. Arabija	175	143	-18,29%
14.	Libija	10	295	2850,00%
15.	Rusija	20	206	930,00%
16.	Ostale zemlje	2.332	2.412	3,43%
	Ukupno	10.139	9.284	-8,43%

Grafčki prikaz izdatih viza u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

Analizirajući podatke o broju izdatih viza u DKP-ima BiH u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu razvrstane po zemljama čijim državljanima je izdato najviše viza za ulazak u BiH uočava se smanjen broj izdatih viza, pored Argentine, Brazila, Meksika i Čilea čiji državljani su oslobođeni pribavljanja viza za ulazak u BiH, i kod većine drugih prezentovanih zemalja kao što su: Bjelogorusija, Srbija (nosioci UNMIK pasoša), Jordan, Albanija, Saudijska Arabija i Libanon. Ovakav trend može se objašnjavati zakonodavnim promjenama viznog sistema jer je Zakonom koji je stupio na snagu u maju 2008. godine omogućeno izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza- C) koja omogućava strancu ulazak i boravak u periodu od 90 dana u razdoblju od šest mjeseci i vize za dugoročni boravak (Viza-D) koja omogućuje strancu ulazak i boravak u BiH u periodu od šest mjeseci u razdoblju od jedne godine, počevši od dana prvog ulaska i uz mogućnost jednog ili više ulazaka u BiH. Značajno povećanje broja izdatih viza u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu uočeno je kod državljana Libijske Arapske Džamahirije, Ruske Federacije, Kine, Indije, Indonezije i Egipta. Vize izdate državljanima Srbije odnose se na nosioce UNMIK pasoša. Prema podacima dostavljenim od Ministarstva vanjskih poslova, broj neriješenih prenesenih zahtjeva iz 2008. u 2009. godinu je iznosio 80 zahtjeva, a broj zaprimljenih zahtjeva u 2009. godini je bio 9.493. U prošloj godini je pozitivno riješeno 9.284 zahtjeva ili 96,98%, a negativno je riješeno 159 zahtjeva ili 1,66%, dok su 130 zahtjeva ili 1,36% prenešena u narednu godinu.

Najviše odbijenih zahtjeva se odnosilo na državljane Ukrajine i Kine, ukupno 123 zahtjeva ili 77,36%.

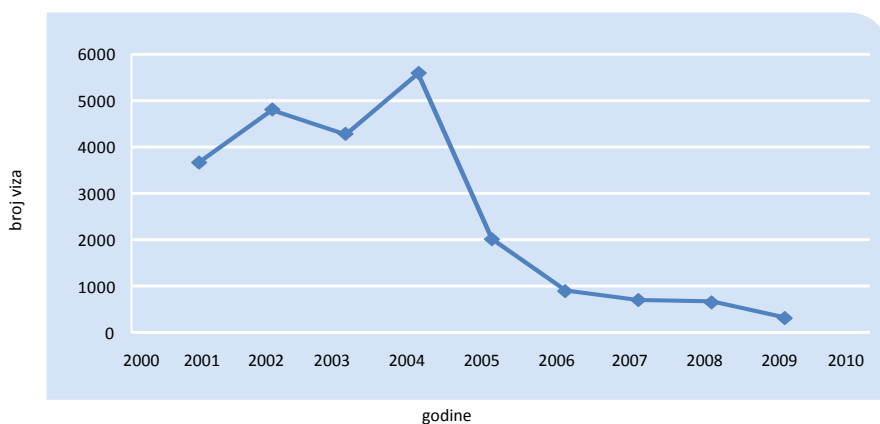
1.2 Vize izdate na granici

Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH, u izuzetnim slučajevima, dozvoljava Graničnoj policiji BiH izdavanje vize na granici pod određenim uslovima (član 36.). Ovakva mogućnost je bila predviđena i prethodnim zakonodavstvom, s tim da je u kategorizaciji viza postojala i Viza F (viza koja se izdaje na granici). Novim Zakonom, koji je usvojen u maju 2008. godine, ova vrsta vize više ne postoji, već je propisano da Granična policija BiH, pri izdavanju viza na granici, poštuje novu kategorizaciju, te izdaje samo Vize A (aerodromska tranzitna viza), Viza B (tranzitna viza) i Viza C (viza za kratkoročni boravak za jedan ulazak do 15 dana).

Tabela 3. Ukupan broj izdatih viza na granici BiH od 2001. do 2009. godine

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vize	3.706	4.853	4.327	5.641	2.049	927	735	684	345

Grafički prikaz izdatih viza na granici BiH od 2001. do 2009. godine

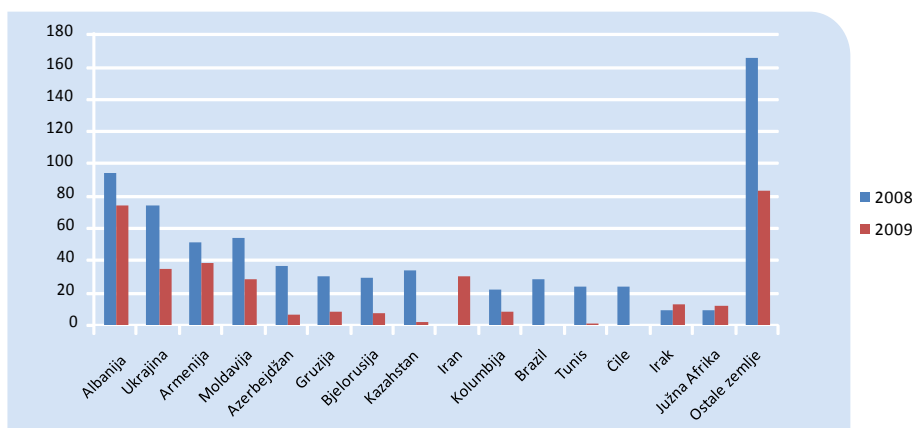
Analizirajući podatke o broju izdatih viza na granici u prezentovanom periodu od 2004. godine izrazit je opadajući trend i može se zaključiti da se realizuje postavljeni cilj smanjenja broja izdatih viza na granici. Dostignuti pokazatelji rezultat su razvoja DKP mreže, razvoja pravnog okvira koji propisuje da se viza na granici izdaje samo u izuzetnim Zakonom definisanim slučajevima i dosljedne primjene istog od strane Granične policije BiH.

U cilju definisanja aktuelnog stanja u oblasti izdavanja viza na granici prezentujemo uporedne pokazatelje o broju izdatih viza u toku 2008. i 2009. godine za države čijim je državljanima izdato najviše viza za ulazak u BiH, sa kratkom analizom uočenih parametara uz uvažavanje izmjena u zakonodavstvu radi potpunijeg tumačenja podataka.

Tabela 4. Ukupan broj izdatih viza na granici u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Albanija	94	74	-21,28%
2.	Ukrajina	74	35	-52,70%
3.	Armenija	51	38	-25,49%
4.	Moldavija	54	28	-48,15%
5.	Azerbejdžan	37	6	-83,78%
6.	Gruzija	30	8	-73,33%
7.	Bjelorusija	29	7	-75,86%
8.	Kazahstan	34	2	33,33%
9.	Iran	0	30	-
10.	Kolumbija	22	8	-63,64%
11.	Brazil	28	0	-100,00%
12.	Tunis	24	1	-95,83%
13.	Čile	24	0	-100,00%
14.	Irak	9	13	44,44%
15.	Južna Afrika	9	12	33,33%
16.	Ostale zemlje	165	83	-49,70%
	Ukupno	684	345	-49,56%

Grafčki prikaz izdatih viza u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

Tokom 2008. godine, kada je došlo do promjene zakonodavstva, izdato je 408 Viza F i 276 Viza C, što čini ukupno 684 vize izdate od Granične policije BiH na graničnim prelazima BiH. U 2009. godini došlo je do značajnog smanjenja izdatih viza na granici i taj broj je iznosio 345 viza (Viza B, 9 i Viza C, 336). S obzirom na opšte postavljene zahtjev i princip smanjenja broja viza koje se izdaju na graničnim prelazima, BiH može izvjestiti o značajnom smanjenju broja izdatih viza od 49,56% u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu.

U smislu najčešćih država porijekla stranaca kojima se izdaje viza na granici BiH, prethodne dvije godine su pokazale da je najveći broj viza izdat stranim državljanima koji dolaze iz Albanije, Ukrajine, Armenije, Moldavije i Azerbejdžana. Statistički podaci za 2009. godinu pokazuju da je više viza izdato muškarcima (72,46%) nego ženama (27,54%), te da se u slučaju oba pola radi najvećim dijelom o osobama dobi od 18 do 59 godina, sa gotovo ravnomjernom zastupljenosti osoba dobne grupe 18-35 i 36-59 godina starosti, kao što se vidi i u grafikonima koji slijede.

Tabela 5. Struktura izdatih viza na granici po dobi i polu razvrstan po državljanstvima za 2008. g.

	Albanija	Armenija	Azerbejdžan	Tunis	Meksiko	Ostale države (od ukupno 59)	Ukupno
0-17	0	2	0	0	1	15	18
18-35	20	6	10	0	2	56	94
36-59	20	3	2	1	3	54	83
60+	0	0	2	0	0	9	11
Ukupno ženska lica	40	11	14	1	6	134	206
0-17	0	0	12	0	0	29	41
18-35	23	26	9	17	6	119	200
36-59	31	14	2	6	6	142	201
60+	0	0	0	0	0	36	36
Ukupno muška lica	54	40	23	23	12	326	478
Sveukupno po državljan.	94	51	37	24	18	460	684

Grafički prikazi ukupnog broja izdatih viza na granici za 2008. godinu po starosnoj i polnoj strukturi

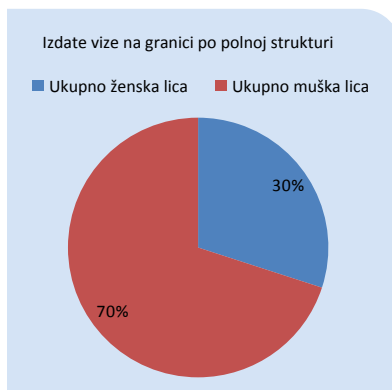
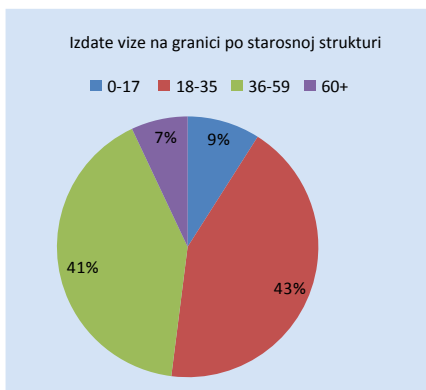
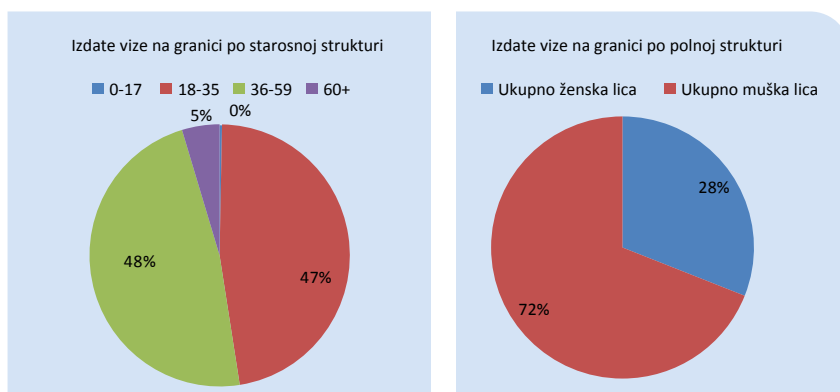

Tabela 6. Struktura izdatih viza na granici po dobi i polu razvrstane po državljanstvima za 2009. g.

	Albanija	Armenija	Ukrajina	Iran	Moldavija	Ostale države (od ukupno 38)	Ukupno
0-17	0	0	0	0	0	1	1
18-35	14	3	16	0	4	10	47
36-59	9	1	5	0	5	23	43
60+	0	0	0	0	0	4	4
Ukupno ženska lica	23	4	21	0	9	38	95
0-17	0	0	0	0	0	0	0
18-35	20	20	9	23	10	34	116
36-59	27	12	5	7	9	62	122
60+	4	2	0	0	0	6	12
Ukupno muška lica	51	34	14	30	19	102	250
Sveukupno po državljan.	74	38	35	30	28	140	345

Grafički prikazi ukupnog broja izdatih viza na granici za 2009. godinu po starosnoj i polnoj strukturi

2. Odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice

Odbijanje ulaska je mjera koju u skladu sa Zakonom realizira Granična policija BiH samo prema stranim državljanima i licima bez državljanstva koji pokušavaju legalno preći državnu granicu BiH i ući u BiH, a da pri tome ne ispunjavaju Zakonom propisane uslove za ulazak. U navedenim slučajevima Granična policija BiH odbija ulazak tim licima, a u skladu sa odredbama propisanim Zakonom donosi i rješenje o odbijanju ulaska. Stranac ili lice bez državljanstva može se na navedenu odluku žaliti Ministarstvu sigurnosti, ali podnošenje žalbe ne omogućava ulazak u BiH.

Nezakonit prelazak granice podrazumjeva osobe otkrivene u pokušaju ilegalnog prelaska državne granice BiH prilikom ulaska ili izlaska iz BiH, navedene osobe mogu biti državljani BiH, stranci ili osobe bez državljanstva.

2.1. Odbijanje ulaska u BiH

Strancu koji ne ispunjava opće uslove za ulazak u BiH prema članu 19. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH, niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor ili odluka o ulasku pod posebnim uslovima, može biti odbijen ulazak u BiH.

Tabela 7. Ukupan broj odbijenih ulazaka na granici BiH od 2001. do 2009. godine

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Odbijeni ulasci	9.955	10.527	9.450	10.469	7.758	7.829	6.618	3.102	5.103

Grafički prikaz odbijenih ulazaka u BiH od 2001. do 2009. godine

Analizirajući podatke o broju odbijenih ulazaka na granici u prezentovanom periodu uočava se da je od 2004. godine, kada je zabilježen značajan rast, konstantan opadajući trend ovih parametara. Izraziti rast u 2004. godini, ali i pad u 2005. godini, između ostalog, je i posljedica situacije da je Evropska unija 01.maja 2004. godine proširena sa 10 novih zemalja, ali da su vize za devet zemalja čijim državljanima je bila potrebna viza za ulazak u BiH ukinute tek u 2005. godini (21. juli 2005.godine). Tokom 2008. godine, broj odbijenih

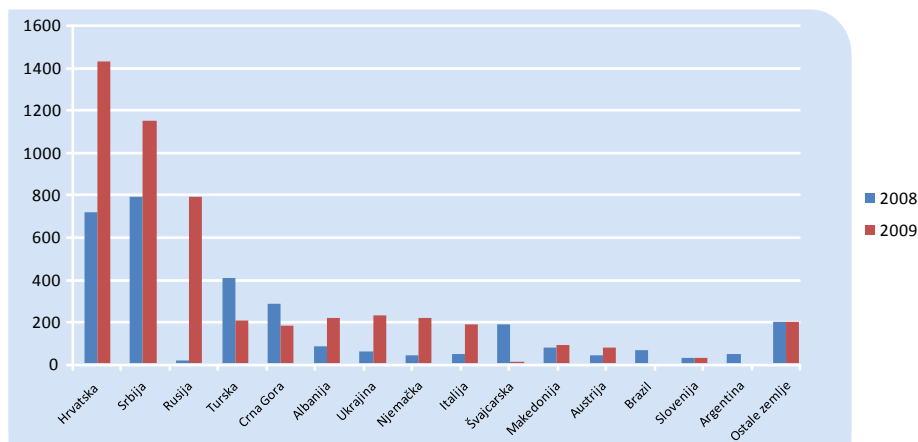
ulazaka u BiH je više nego prepolovljen u odnosu na 2007. godinu, s tim da je u 2009. godini došlo do porasta broja odbijenih ulazaka za 64,51% u odnosu na 2008. godinu.

U cilju definisanja aktualnog stanja u ovoj oblasti prezentujemo uporedne pokazatelje o broju odbijenih ulazaka u toku 2008. i 2009. godine za 15 država čijim je državljanima izdato najviše rješenja odbijanja ulaska u BiH, sa kratkom analizom uočenih parametara.

Tabela 8. Ukupan broj odbijenih ulazaka na granici u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Hrvatska	732	1.470	100,82%
2.	Srbija	807	1.180	46,22%
3.	Rusija	15	810	5300,00%
4.	Turska	411	208	-49,39%
5.	Crna Gora	291	181	-37,80%
6.	Albanija	83	218	162,65%
7.	Ukrajina	59	233	294,92%
8.	Njemačka	35	222	534,29%
9.	Italija	44	190	331,82%
10.	Švajcarska	186	6	-96,77%
11.	Makedonija	73	87	19,18%
12.	Austrija	40	77	92,50%
13.	Brazil	64	0	-100,00%
14.	Slovenija	22	22	0,00%
15.	Argentina	41	0	-100,00%
16.	Ostale zemlje	199	199	0,00%
	Ukupno	3.102	5.103	64,51%

Grafički prikaz odbijenih ulazaka na granici BiH u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

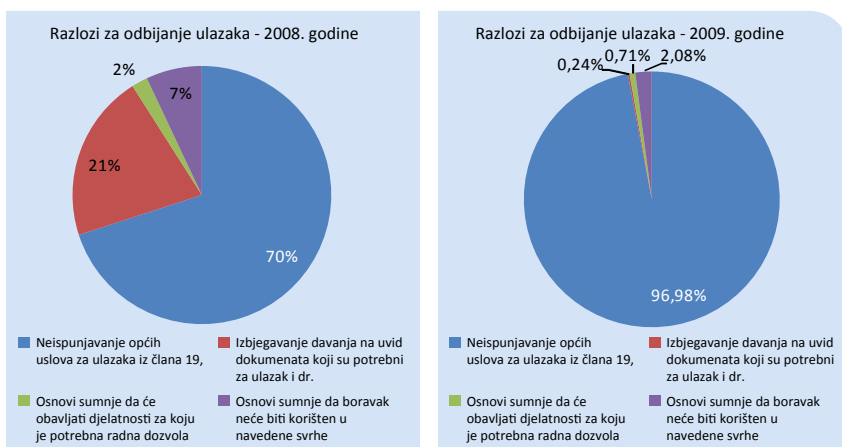
U odnosu na 2008. godinu, vidna je velika razlika u broju odbijenih ulazaka u 2009. godini gdje je došlo do povećanja za 64,51%.

Najveći broj odbijenih ulazaka u BiH odnosi se na susjedne države: Hrvatske (1.470), Srbije (1.180) i Crne Gore (181) što iznosi 55,48% od ukupno odbijenih ulazaka u BiH. Od prezentovanog broja odbijenih ulazaka u BiH državljanima Srbije, na nosioce putnih isprava UNMIK odnosi se 94 za 2008. godinu i 139 za 2009. godinu. Najveći skok odbijenih ulazaka odnosi se na državljane Ruske Federacije, uglavnom zbog neposjedovanja vize, te državljane Njemačke i Italije iz razloga neposjedovanja putne isprave. Također, u ovom izvještajnom periodu iz zemalja Južne Amerike (Brazil, Argentina, Meksiko i Čile)

evidentirano je odbijanje ulaska samo za 4 lica, što je u ranijim periodima bio čest slučaj (2008. – 163), a razlog tome je ukidanje viznog režima za državljane ovih zemalja. Tokom 2009. godine odbijen je ulazak u BiH za 5.103 stranca, od toga na kopненоj granici BiH 4.878, a na međunarodnim aerodromima 225 odbijenih ulazaka. Razlozi za odbijanje ulaska stranim državljanima u BiH bili su: neposjedovanje važeće putne isprave (48%); neposjedovanje vize za ulazak, boravak, prelazak preko teritorije BiH ili odobrenja boravka propisano Zakonom (27%); neposjedovanje dovoljno sredstava za izdržavanje, uključujući i sredstva za zdravstvenu zaštitu (7%); lice se vodi u evidencijama kod nadležnog organa kao prestupnik (7%); nemogućnost dokazivanja ili pružanja informacija o svrsi namjeravanog boravka (5%); namjerno davanje pogrešnih podataka koji se tiču prava na ulazak u BiH (3%) i ostali razlozi (3%)⁵.

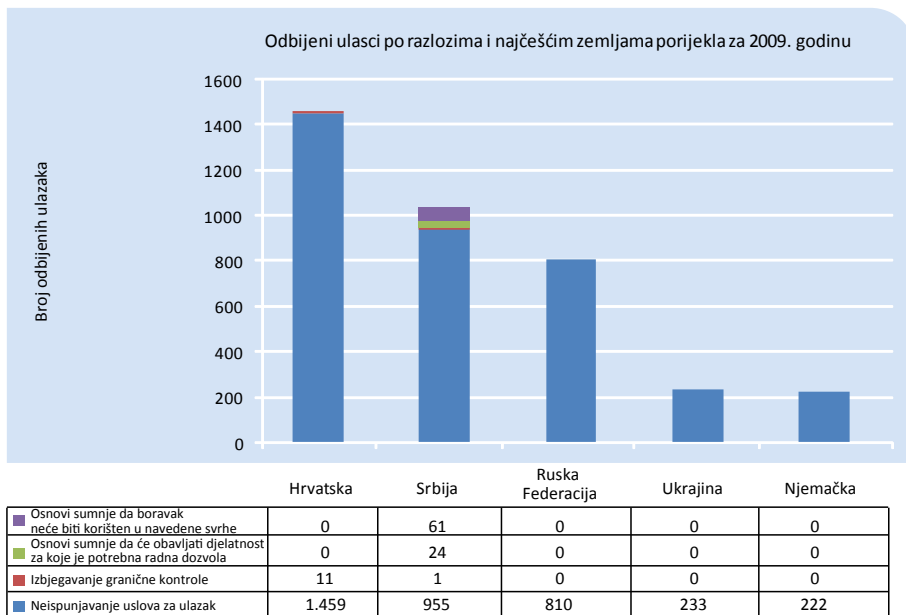
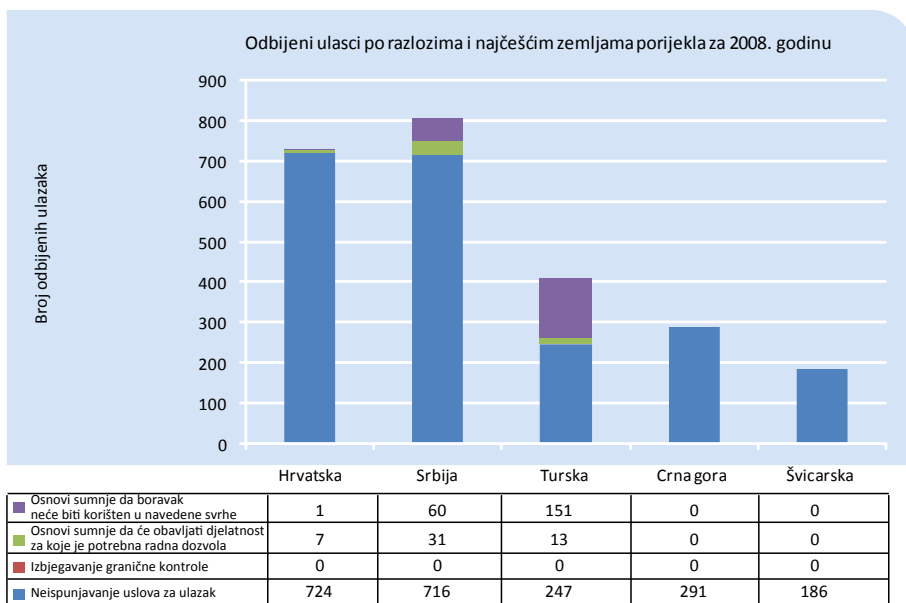
Prema informacijama Granične policije BiH, „većina odbijenih prelazaka državne granice na međunarodnim aerodromima je iz razloga namjernog davanja pogrešnih podataka koji se tiču prava na ulazak u BiH, dok je u svim ostalim Terenskim kancelarijama u najvećem dijelu razlog neposjedovanje važeće putne isprave i neposjedovanje vize.“⁶

Grafički prikazi odbijenih ulazaka po razlozima za odbijanje ulaska u 2008. i 2009. godini

5 Granična policija BiH „Analiza rada granične policije BiH za 2009. godinu.“ Sarajevo, januar 2010. godine, str.5.

6 Granična policija BiH „Analiza rada granične policije BiH za 2009. godinu.“ Sarajevo, januar 2010. godine, str.6.

Grafički prikazi broja odbijenih ulazaka po razlozima i najčešćim državljanstvima za 2008. i 2009. godinu

2.2. Otkriveni nezakoniti prelasci državne granice

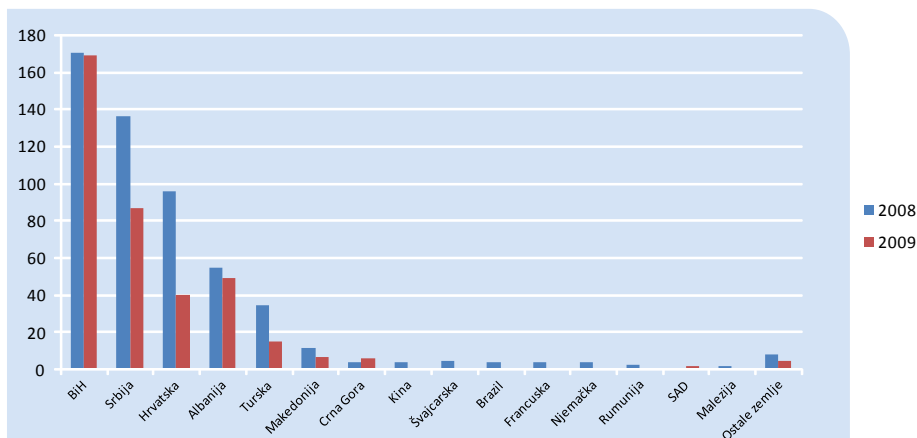
Nezakonit prelazak granice podrazumjeva osobe otkrivene u pokušaju ilegalnog prelaska državne granice BiH prilikom ulaska ili izlaska iz BiH na graničnom prelazu ili izvan graničnog prelaza, i navedene osobe mogu biti državljani BiH, stranci ili osobe bez državljanstva.

Tokom 2008. godine, ukupno su 543 osobe otkrivene u pokušaju ilegalnog prelaska granice BiH. U toku 2009. godine, zabilježen je ukupan broj od 381 osobe. Ovi podaci indiciraju smanjenje broja otkrivenih nezakonitih prelazaka za 29,83%.

Tabela 9. Otkriveni nezakoniti prelasci granice u 2008. i 2009. godini razvrstani po državljanstvima

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	BiH	170	169	-0,59%
2.	Srbija	136	87	-36,03%
3.	Hrvatska	96	40	-58,33%
4.	Albanija	55	49	-10,91%
5.	Turska	35	15	-57,14%
6.	Makedonija	12	7	-41,67%
7.	Crna Gora	4	6	50,00%
8.	Kina	4	1	-75,00%
9.	Švajcarska	5	0	-100,00%
10.	Brazil	4	0	-100,00%
11.	Francuska	4	0	-100,00%
12.	Njemačka	4	0	-100,00%
13.	Rumunija	3	0	-100,00%
14.	SAD	1	2	100,00%
15.	Malezija	2	0	-100,00%
16.	Ostale zemlje	8	5	-37,50%
	Ukupno	543	381	-29,83%

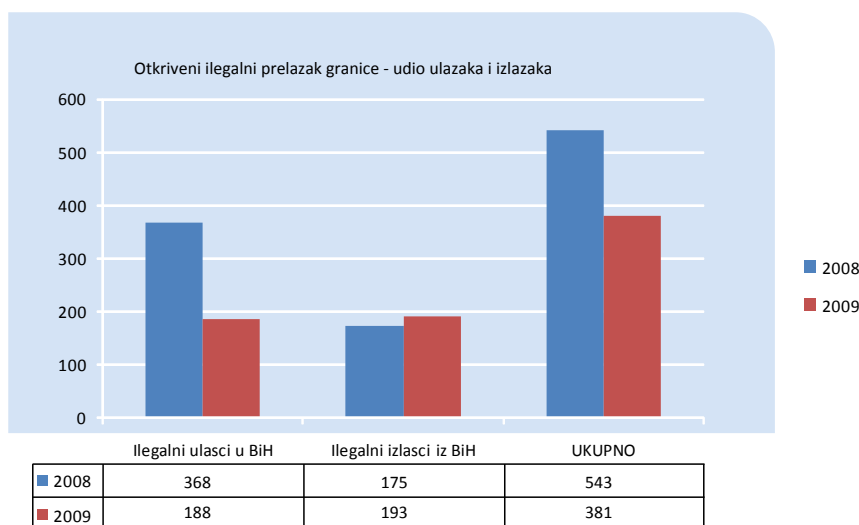
Grafički prikaz otkrivenih nezakonitih prelazaka granice u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

Prema raspoloživim podacima, najviše otkrivenih nezakonitih prelazaka se odnosilo na državljane BiH. Što se tiče stranaca, državljani susjednih zemalja i zemalja regije prednjače. Od prezentovanog broja otkrivenih nezakonitih prelazaka državne granice državljana Srbije, na nosioce putnih isprava UNMIK odnosi se 37 za 2008. godinu i 15 za 2009. godinu. Analizirajući raspoložive podatke uočeno je da 44,36% ukupno otkrivenih nezakonitih prelazaka u 2009. godini se odnosi na državljane BiH, međutim navedeni procenat je povećan u odnosu na 2008. godinu kada je iznosio 31,31%. Također, uočen je i značajan

pad otkrivenih nezakonitih prelazaka državne granice državljana ostalih zemalja gdje prednjače državljani Srbije (22,83%), Albanije (12,86%), Hrvatske (10,50%) i Turske (3,94%). Prema podacima iz izvještaja o radu Granične policije BiH „na graničnim prelazima u 2009. godini (ukupno ulaz i izlaz) registrovano je 110 (na ulazu 46 + na izlazu 64) lica u ilegalnom prelasku državne granice, a izvan graničnog prelaza (granični pojas) 271 (na ulazu 142 + na izlazu 129) lica“,⁷ dok je tokom 2008. godine “na graničnim prelazima (ukupno ulaz i izlaz) registrovano je 185 (na ulazu 126 + na izlazu 59) osoba u ilegalnom prelasku državne granice, a izvan graničnog prelaza (granični pojas) 358 (na ulazu 242 + na izlazu 116) osoba“.⁸ Navedeni podaci ukazuju na tendenciju većeg broja ilegalnih prelazaka državne granice van graničnih prelaza.

Grafički prikaz ilegalnih ulazaka i izlazaka u ilegalnim prelascima državne granice

U 2008. godini, ilegalni izlasci su činili oko 32,23% od ukupnog broja osoba otkrivenih u ilegalnom prelasku državne granice (543), dok je ovaj procenat u 2009. godini iznosio 50,65% (od 381).

Što se tiče kopnene granice, informacije Granične policije BiH govore da se veći broj ilegalnih prelazaka (ulazaka i izlazaka) registruje van samih graničnih prelaza. Međutim, zabilježen je i određeni broj nezakonitih prelazaka na međunarodnim aerodromima.

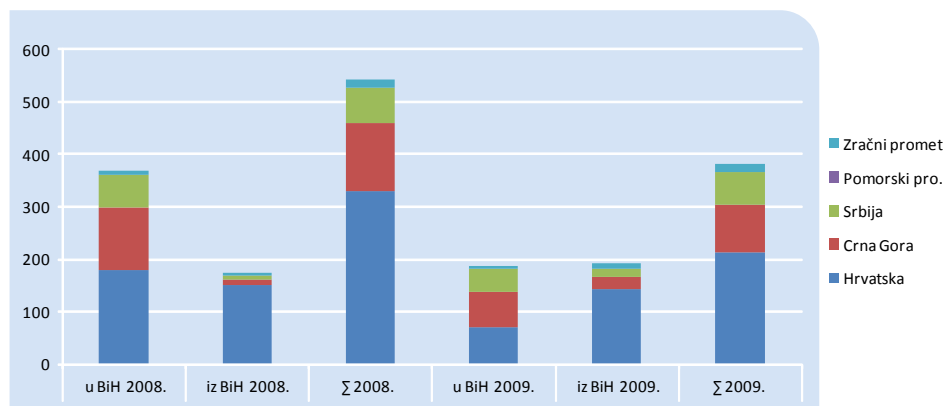
7 Granična policija BiH „Izveštaj o radu Granične policije za 2008. godinu“ Sarajevo, januar 2009. godine, str. 13.

8 Granična policija BiH „Izveštaj o radu Granične policije za 2008. godinu“ Sarajevo, januar 2009. godine, str. 13.

Tabela 10. Otkriveni nezakoniti prelasci granice u 2008. i 2009. godini razvrstani po vrsti granice

Država	2008. u BiH	2008. iz BiH	2008. Σ	2009. u BiH	2009. iz BiH	2009. Σ	% u BiH	% iz BiH	%
Hrvatska	180	151	331	69	144	213	-61,67	-4,64	-35,65
Crna Gora	119	9	128	69	21	90	-42,02	133,33	-29,69
Srbija	61	8	69	44	18	62	-27,87	125,00	-10,14
Pomorski pro.	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Zračni promet	8	7	15	6	10	16	-25,00	42,86	6,67
Ukupno	368	175	543	188	193	381	-48,91	10,29	-29,83

Grafčki prikaz otkrivenih nezakonitih prelazaka granice u 2008. i 2009. godini razvrstan po vrsti granice

Analizirajući raspoložive podatke o broju otkrivenih nezakonitih prelazaka u BiH prema vrsti granice i susjednim zemljama evidentno je da je na kopnoj granici u 2009. godini otkriveno 365 osoba, što je smanjenje za 30,87% u odnosu na 2008. godinu kad je na istoj granici otkriveno 528 nezakonitih prelazaka. Također, uočava se skoro isti broj nezakonitih prelazaka na međunarodnim aerodromima, tako da je u 2009. godini otkriveno 16 osoba u nezakonitom prelasku granice, a u 2008. godini taj broj je iznosio 15 osoba.

Za analizu je karakteristična državna granica sa Republikom Hrvatskom na koju se odnosi 55,90% od svih ilegalnih prelazaka državne granice u prošloj godini. Prema podacima Granične policije BiH najviše ilegalnih izlazaka je zabilježeno na granici prema Republici Hrvatskoj i iznosi 74,61% svih osoba otkrivenih prilikom ilegalnog izlaska preko državne granice što ukazuje da se ilegalni migranti uglavnom odlučuju na izlazak iz BiH na ovom dijelu granice. Očigledan je opadajući trend po svim parametrima u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu.

Prezentovani pokazatelji, kao i komparativna analiza istih ukazuje na dobre rezultate u ovoj oblasti u toku 2009. godine, te se može zaključiti da je ovakvo stanje rezultat provedenih aktivnosti Granične policije BiH na suprotavljanju ilegalnim migracijama.

3. Privremeni i stalni boravak stranaca

Zahtjev za odobrenje boravka stranac podnosi se DKP-u BiH ili nadležnoj organizacionoj jedinici Službe za poslove sa strancima, lično ili putem zakonskog zastupnika za poslovno nesposobnog stranca, i to najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D), odnosno bezviznog boravka, odnosno odobrenog boravka ako se radi o produženju privremenog boravka po istom osnovu ili stalnom boravku. O zahtjevu za odobrenje boravka i o zahtjevu za produženje boravka odlučuje rješenjem Služba za poslove sa strancima. Rješenje o odobrenju boravka izvršava se unošenjem naljepnice odobrenja boravka u važeći pasoš stranca. Naljepnica odobrenja boravka unesena u važeći pasoš stranca služi kao dozvola za prelazak državne granice BiH u periodu važenja odobrenja boravka.

3.1. Privremeni boravak

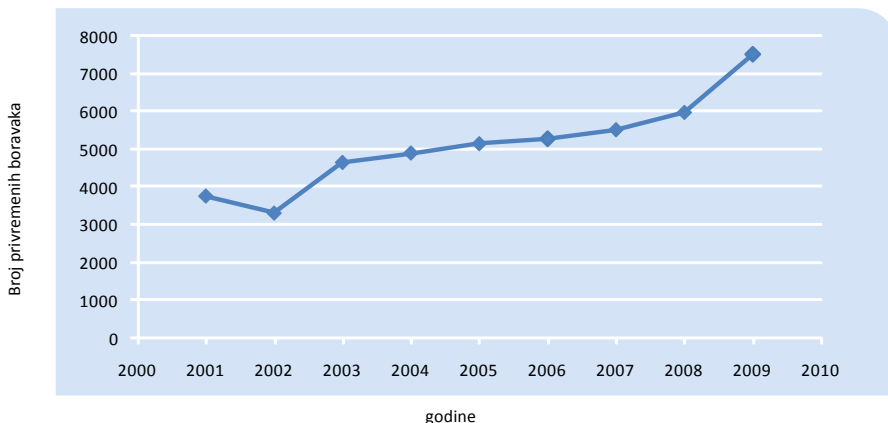
Odobrenje privremenog boravka izdaje se na vremenski period od najviše jedne godine, s tim da rok važenja pasoša mora biti duži najmanje tri mjeseca od roka na koji se odobrava privremeni boravak.

U skladu sa Zakonom, koji je stupio na snagu u maju 2008. godine odobrenje privremenog boravka može se izdati iz opravdanih razloga kao što su: brak ili vanbračna zajednica s državljaninom BiH, spajanje porodice, obrazovanje, znanstvenoistraživački, umjetnički ili sportski rad ili rad konsultanata, rad ključnog osoblja unutar fizičkog ili pravnog lica, rad po osnovu izdane radne dozvole, u svrhu privatnog poduzetništva, volonterskog rada, radi realizacije projekta značajnog za BiH, radi vjerskih aktivnosti, liječenja, iz humanitarnih razloga, te iz drugog sličnog opravdanog razloga ili razloga koji je zasnovan na međunarodnom sporazumu čija je BiH ugovorna stranka. Odobrenje privremenog boravka može se izuzetno izdati i po osnovu vlasništva na nepokretnoj imovini, ukoliko postoji efektivna veza stranca sa BiH.

Tabela 11. Ukupan broj izdatih privremenih boravaka po godinama od 2001. do 2009. godine

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Priv. boravak	3.756	3.305	4.646	4.897	5.143	5.274	5.513	5.971	7.512

Grafički prikaz izdatih privremenih boravaka po godinama od 2001. do 2009. godine

Analizirajući trend izdatih dozvola za privremeni boravak (naljepnica boravka) uočava se padajući tok od 2001. do 2002. godine što je posljedica uvođenja naljepnica za boravak u maju 2002. godine koje su se štampale tada u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine – Sektor za imigraciju i azil, koji je imao prava nadzora u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja i predmeta o odobrenom privremenom boravku od strane Kantonalnih Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, Centara javne bezbjednosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policije Distrikta Brčko. Također, tada važeći Zakon o imigraciji i azilu BiH nije predviđao bilo kakve prekršajne sankcije za strance koji ne poštuju navedeni Zakon, tako da je postojala mogućnost zloupotrebe važećeg pravnog okvira. Izrazit trend rasta izdatih dozvola za privremeni boravak je vidljiv u periodu od 2002. do 2003. godine što cjenimo da je posljedica donošenja novog zakona, koji je oblasti imigracije i azila propisao na mnogo konkretniji i kvalitetniji način u odnosu na predhodni zakon. Kvalitetna pravna regulativa i već uspostavljeni centralizovani institucionalni okvir doveli su do uređivanja stanja u oblasti kretanja i boravka stranaca u BiH. Od 2003. do 2008. godine uočava se kontinuirani rast sa ujednačenim intenzitetom što dovodi do zaključka da je oblast kretanja i boravka stranaca stavljena pod kontrolu nadležnih organa u ovom periodu. U 2009. godini uočava se značajan trend rasta odobrenih privremenih boravaka stranaca u BiH u odnosu na 2008. godinu što pokazuje, pored navedenih činjenica da je oblast kretanja i boravka stranaca stavljena pod kontrolu nadležnih organa od 2003. godine i da BiH postaje sve više zemlja odredišta stranih državljana.

Problematika rješavanja statusnih pitanja stranih državljana do 01.10.2006. godine je bila u nadležnosti Odjela za strance pri MUP-ima Kantona, MUP-u Republike Srpske te Policije Brčko Distrikta, gdje je bio evidentan različit pristup rješavanju ove problematike. Započinjanjem rada Službe za poslove sa strancima, kao upravne organizacije u sastavu Ministarstva sigurnosti BiH, sa operativnom samostalnošću, napravljen je značajan iskorak na efikasnijem upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini, kroz jedinstveno postupanje svih organizacionih jedinica Službe prilikom rješavanja problematike predviđene Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, a posebno korištenjem operativnih kapaciteta Službe na suzbijanju ilegalnih migracija.

U cilju definisanja aktualnog stanja u oblasti izdavanja odobrenja privremenog boravka prezentujemo pokazatelje o broju izdatih boravišnih dozvola (odobrena prvi put ili produžena boravišna dozvola) za privremeni boravak u toku 2008. i 2009. godine.

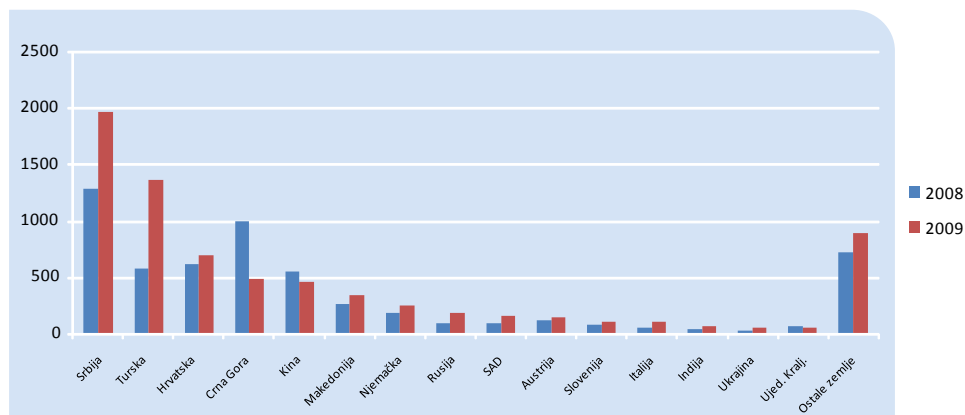
Tabela 12. Broj izdatih dozvola za privremeni boravak u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Srbija	1.298	1.979	52,47%
2.	Turska	595	1.375	131,09%
3.	Hrvatska	631	704	11,57%
4.	Crna Gora	1.002	497	-50,40%
5.	Kina	569	469	-17,57%
6.	Makedonija	280	351	25,36%
7.	Njemačka	201	257	27,86%
8.	Rusija	108	200	85,19%

R.br.	Država	2008	2009	%
9.	SAD	105	171	62,86%
10.	Austrija	125	160	28,00%
11.	Slovenija	94	123	30,85%
12.	Italija	64	118	84,38%
13.	Indija	53	72	35,85%
14.	Ukrajina	43	69	60,47%
15.	Ujed. Kralj.	72	65	-9,72%
16.	Druge zemlje	731	902	23,39%
	Ukupno	5.971	7.512	25,81%

Grafički prikaz izdatih boravišnih dozvola za privremeni boravak u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

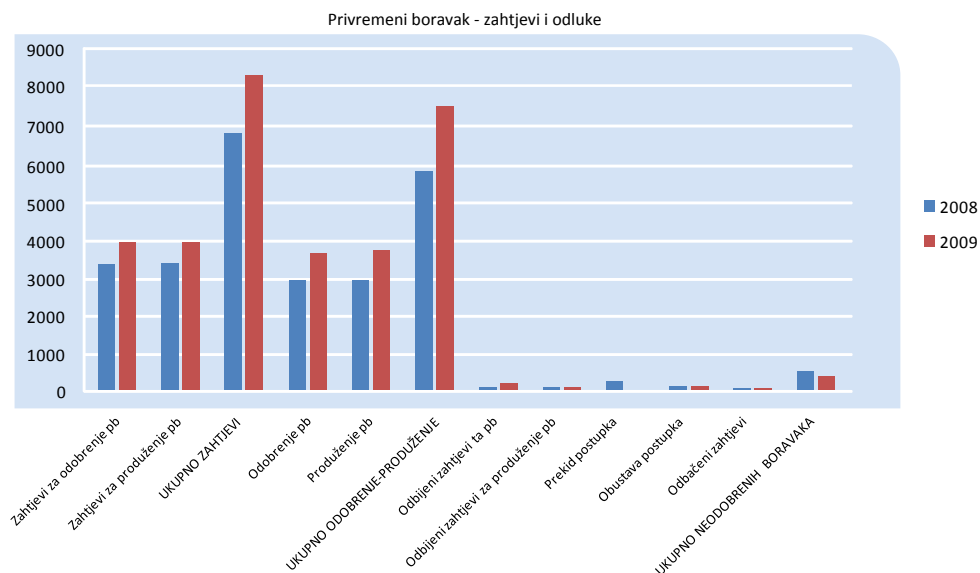
Analiza zbirnih parametrima pokazuje da je u 2009. godini došlo do povećanja boravišnih dozvola za privremeni boravak za 25,81% u odnosu na 2008. godinu.

Analizirajući uporedne prezentovane podatke uočava se da je u 2009. godini u ukupnom broju izdatih boravišnih dozvola najveće povećanje odnosi se na boravišne dozvole za privremeni boravak za državljane Turske i Srbije, a procentualna analiza uporednih parametara ukazuje da je došlo do značajnog smanjenja privremenih boravaka državljana Crne Gore i Kine, a do značajnog povećanja privremenih boravaka državljana Turske i Ruske Federacije. Povećanje privremenih boravaka državljana Turske uglavnom su rezultat odobrenih privremenih boravaka po osnovu obrazovanja, a državljana Ruske Federacije po osnovu izdatih radnih dozvola.

Primjećuje se kontinuitet u šest najčešćih država porijekla strancima kojima je odobren ili produžen privremeni boravak u BiH, a ove zemlje su: Srbija, uključujući Kosovo/UNSCR 1244, Turska, Hrvatska, Crna Gora, Kina, i Makedonija, sa nešto izmijenjenim redoslijedom. Ovih šest država porijekla obuhvata oko 73,27% svih osoba kojima je izdata boravišna dozvola za privremeni boravak u BiH tokom 2008. godine, odnosno 71,55% izdatih istih boravišnih dozvola tokom 2009. godine.

U 2009. godini ukupno je podneseno 4.034 zahtjeva za odobrenje novog privremenog boravka i 4.031 zahtjeva za produženje privremenog boravka, što ukupno iznosi 8.065 zahtjeva, a što je povećanje od 17,65% u odnosu na 2008. godinu kada je ukupno podneseno 6.855 zahtjeva i to: 3.420 zahtjeva za odobrenje novog privremenog boravka i 3.435 zahtjeva za produženje privremenog boravka.

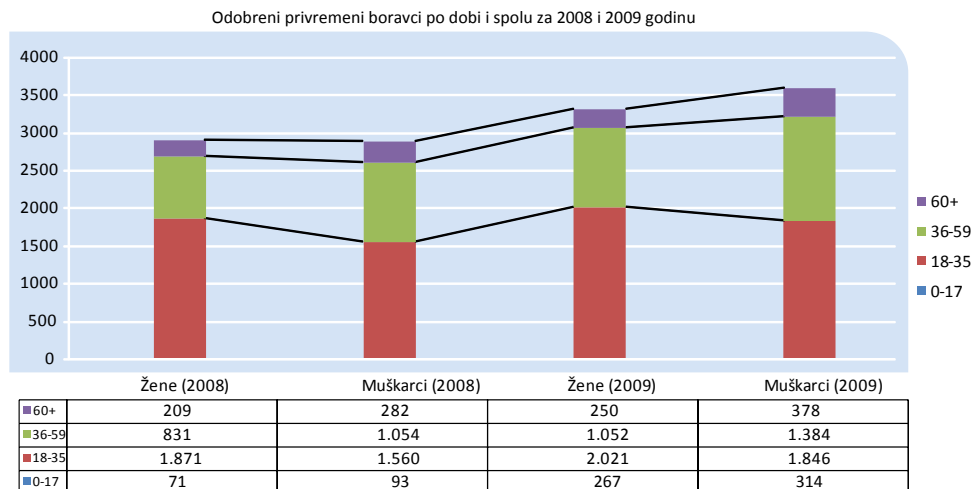
Grafički prikaz zahtjeva i odluka za privremeni boravak u 2008. i 2009. godini (odobrenje novog i produženje)

Rješavajući po zahtjevima za odobrenje - produženje privremenog boravka u 2009. godini ukupno je odobreno-produženo 7.512 privremenih boravaka, od toga je odobren novi privremeni boravak u 3.712 slučajeva i produžen privremeni boravak u 3.800 slučajeva, a što je povećanje od 25,81 % u odnosu na 2008. godinu, kada je ukupno odobreno-produženo 5.971 privremeni boravak, od toga je odobren novi privremeni boravak u 2.975 i produžen privremeni boravak u 2.996 slučajeva.

Prema ovim pokazateljima stopa odobrenja-produženja privremenih boravaka, u poređenju sa podnesenim zahtjevima, se kreće od 87,10% u 2008. godini do 93,14% u 2009. godini.

U cilju definisanja profila stranih državljana koji su podnijeli zahtjev i dobili boravišnu dozvolu za privremeni boravak u BiH u 2009. godini prezentujemo polnu i starosnu strukturu iz koje se uočava da je bilo više muškaraca nego žena u starosnoj dobi iznad 60 godina (muškaraca 378, a žena 250), u starosnoj dobi od 36 do 59 godina (muškaraca 1.384, a žena 1.052) i u starosnoj dobi od 0 do 17 godina (muškaraca 314, a žena 267), dok je više žena bilo u starosnoj dobi od 18 do 35 godina (žena 2.021, a muškaraca 1.846). Posmatrano u ukupnom broju izdatih odobrenja privremenih boravaka, 3.922 ili 52,21% su privremeni boravci izdati muškarcima, a 3.590 ili 47,79% su privremeni boravci izdati ženama.

Prema podacima Službe za poslove sa strancima u 2009. godini najviše stranih državljana u BiH ima odobren privremeni boravak po osnovu: izdate radne dozvole, zatim braka sa državljaninom BiH, obrazovanja, spajanja porodice, posjedovanja nekretnine i volonterskog rada. U cilju definisanja aktuelnih kretanja legalnih imigracija na osnovu odobrenja privremenih boravaka strancima u BiH dajemo pregled odobrenih privremenih boravaka u BiH za 2008. i 2009. godinu, sa posebnim akcentom na 2009. godinu, razvrstan po osnovama, kao i učešće pojedinih osnova privremenog boravka u ukupnom broju odobrenih privremenih boravaka u BiH.

Tabela 13. Privremeni boravak u 2008. i 2009. godini razvrstan po osnovama za odobrenje boravka

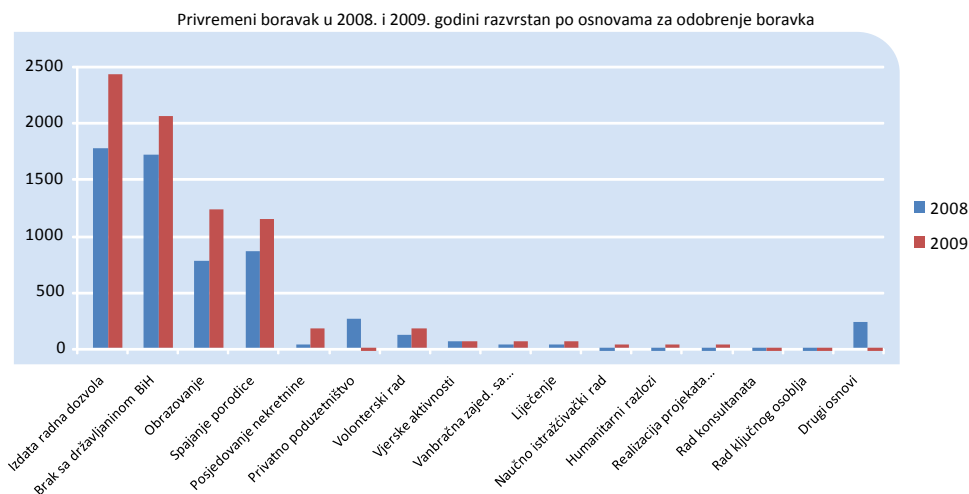
Osnovi boravka	2008	% u Σ 2008	2009	% u Σ 2009	% 2009/2008
Izdata radna dozvola	1.781	29,83%	2.438	32,45%	36,89%
Brak sa državljanima BiH	1.728	28,94%	2.083	27,73%	20,54%
Obrazovanje	791	13,25%	1.234	16,43%	56,01%
Spajanje porodice	871	14,59%	1.149	15,30%	31,92%
Posjedovanje nekretnine	23	0,39%	184	2,45%	700,00%
Privatno poduzetništvo	269	4,51%	6	0,08%	-97,77%
Volonterski rad	105	1,76%	180	2,40%	71,43%
Vjerske aktivnosti	53	0,89%	58	0,77%	9,43%
Vanbračna zajed. sa državljaninom BiH	40	0,67%	49	0,65%	22,50%
Liječenje	46	0,77%	46	0,61%	0,00%
Drugi osnovi	264	4,42%	85	1,13%	-67,80%
Ukupno	5.971	100,00%	7.512	100,00%	25,81%

Privremeni boravak po drugim osnovama u BiH u 2009. godini strancima odobren je po osnovu: naučno istraživačkog rada (25), humanitarnih razlozloga (23), realizacija projekata značajnih za BiH (20), rada konsultanata (12), rada ključnog osoblja (3), realizacije

međunarodnog sporazuma u kojem je BiH ugovorna strana (1) i po osnovu odobrenja privremenog boravka u slučaju prestanka braka ili vanbračne zajednice (1).

Grafički prikaz privremenih boravaka u 2008. i 2009. godini razvrstan po osnovama za odobrenje boravka

Analiza podataka o odobrenim privremenim boravcima u BiH u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, koji pokazuju značajan rast (25,81%), ukazuje da BiH postaje sve više zemlja odredišta stranih državljana. Na navedeni zaključak upućuju i uporedni pokazatelji o odobrenim privremenim boravcima u BiH po osnovu posjedovanja nekretnine u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu. Odobreni privremeni boravci u BiH po osnovu posjedovanja nekretnine, iako u ukupnom broju odobrenih privremenih boravaka u BiH u 2009. godini iznosi samo 2,45% veoma je značajan pokazatelj, koji upućuje na navedeni zaključak, iz razloga što je broj odobrenih privremenih boravaka po navedenom osnovu u 2009. godini povećan za 700,00% u odnosu na 2008. godinu, a pogotovu ako se uzme u obzir pravne odredbe koje definišu da se navedeni osnov privremenog boravka može odobriti kad stranac pored ispunjavanja opštih uslova za odobrenje boravka treba da ispuni i posebne uslove kao što su: dokaz o vlasništvu nepokretne imovine, dokaz o posjedovanju efektivne veze sa BiH te dokaz da u nepokretnoj imovini ima obezbjeđen odgovarajući stambeni prostor za boravak. Da BiH postaje sve više zemlja odredišta stranih državljana ukazuju i odobreni privremeni boravci po osnovu braka sa državljanima BiH koji u ukupnom broju odobrenih privremenih boravaka u 2009. godini iznose 27,73%, kao i privremeni boravak po osnovu spajanja porodice koji iznose 15,30% ukupno odobrenih privremenih boravaka u 2009. godini. Isto tako sve više stranih državljana iskazuje interes za školovanjem u BiH što ukazuju podaci o odobrenim privremenim boravcima po osnovu obrazovanja koji su imali rast od 56,01% u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, a sa 16,43% učestvuju u ukupnom broju odobrenih privremenih boravaka u BiH.

Statistički podaci iz 2009. godine pokazuju da državljani susjednih država u BiH ostvaruju privremeni boravak najvećim dijelom na osnovu braka sa državljanima BiH, rada po osnovu izdate radne dozvole, po osnovu obrazovanja i privremeni boravak po osnovu spajanja porodice.

Tabela 14. Osnove za odobrenje privremenih boravaka u 2009. godini po državama

OSNOV BORAVKA	Srbija	Turska	Hrvatska	Crna Gora	Kina	Ostale države	UKUPNO
Brak sa državljaninom BiH	569	35	430	221	7	821	2.083
Spajanje porodice	252	188	28	63	185	433	1.149
Vanbračna zajednica sa državljaninom BiH	11		9	2		27	49
Obrazovanje	266	727	17	83	4	137	1.234
Naučno-istraživački rad	5					20	25
Rad konsultanta		2				10	12
Rad ključnog osoblja unutar fizičkog ili pravnog lica	1		2				3
Rad po osnovu izdate radne dozvole	798	416	160	101	271	692	2.438
Privatno poduzetništvo		1	1		1	3	6
Volonterski rad		3	5	2		168	178
Realizacija projekata značajnih za BiH	1	1	2	1		15	20
Vjerske aktivnosti	2		10			46	58
Liječenje	34		5	1		6	46
Humanitarni razlozi	1	1			1	20	23
Drugi razlozi	39	1	35	23		90	188
UKUPNO	1.979	1.375	704	497	469	2.488	7.512

Obrazovanje je naročito čest osnov boravka za državljane Srbije i Crne Gore, kao i za državljane Turske. Za državljane Turske, obrazovanje u BiH je najčešći osnov boravka, iako se primjećuje i veliki broj boravaka na osnovu izdatih radnih dozvola. Državljanima Kine najčešće imaju privremeni boravak po osnovu izdate radne dozvole i spajanja porodice.

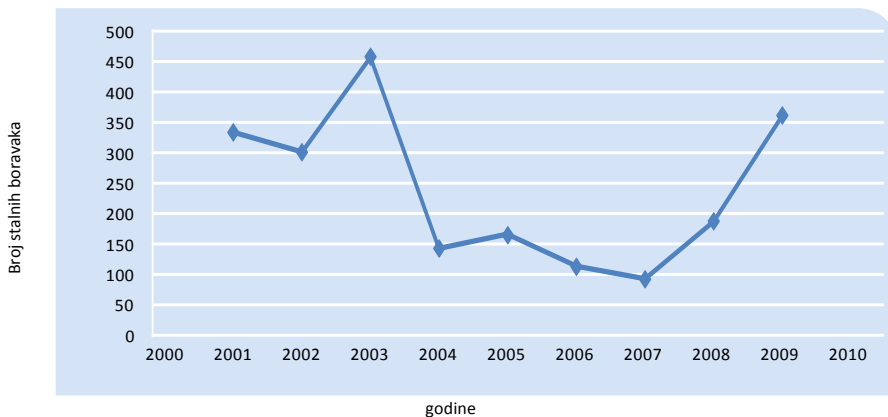
3.2. Stalni boravak

Stalni boravak može se odobriti strancu pod sljedećim uslovima: da na osnovu odobrenja privremenog boravka neprekidno boravi na teritoriju BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobrenje stalnog boravka, da raspolaže dovoljnim i redovnim sredstvima za izdržavanje, da ima obezbjeđen odgovarajući smještaj i da ima obezbjeđeno zdravstveno osiguranje.

Tabela 15. Ukupan broj izdatih stalnih boravaka po godinama od 2001. do 2009. godine

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stalni borav.	336	309	439	178	196	153	136	215	359

Grafički prikaz izdatih stalnih boravaka po godinama od 2001. do 2009. godine

Analizirajući trend izdatih dozvola za stalni boravak (naljepnica boravka) uočava se padajući tok od 2001. do 2002. godine što je posljedica, kao i kod dozvola za privremeni boravak, uvođenja naljepnica za boravak u maju 2002. godine koje su se štampale tada u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine – Sektor za imigraciju i azil, koji je imao prava nadzora u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja i predmeta o odobrenom stalnom boravku od strane Kantonalnih Ministarstava unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike srpske i Policije Distrikta Brčko. Također, tada važeći Zakon o imigraciji i azilu BiH nije predviđao bilo kakve prekršajne sankcije za strance koji ne poštuju navedeni Zakon, tako da je postojala mogućnost zloupotrebe važećeg pravnog okvira. Izrazit trend rasta izdatih dozvola za stalni boravak je vidljiv u periodu od 2002. do 2003. godine što cjenimo da je posljedica donošenja novog zakona u ovoj oblasti (Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu u 2003. godini) koji je oblast imigracije i azila propisao na mnogo konkretniji i kvalitetniji način u odnosu na predhodni zakon. Kvalitetna pravna regulativa i već uspostavljeni centralizovani institucionalni okvir doveli su do uređivanja stanja u oblasti kretanja i boravka stranaca u BiH. Međutim, dok se kod dozvola za privremeni boravak od 2003. do 2008. godine uočava kontinuirani rast sa ujednačenim intenzitetom, dozvole za stalni boravak imaju izrazito opadajući trend u periodu od 2003. do 2004. godine. Analizom je utvrđeno da je navedeni opadajući trend u ovom periodu posljedica izmjene pravne regulative. Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu koji je donešen u 2003. godini propisao je da je za podnošenje zahtjeva za stalni boravak, pored drugih uslova, potrebno da stranac na osnovu odobrenja privremenog boravka neprekidno boravi na teritoriju BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobrenje stalnog boravka, a predhodno važeći Zakon o imigraciji i azilu BiH propisivao je da taj period može biti kraći ako zahtjev podnese član porodice državljanina BiH uz ograničenje da bračni drug državljanina BiH podliježe periodu čekanja od godinu dana nakon datuma sklapanja braka. Također, predhodno važećim zakonom je bilo propisano da se članovima uže porodice stranca boravak odobrava u istom periodu za vrijeme kojeg boravi stranac sa kojim se spajaju. Od 2008. godine uočava se trend rasta odobrenja stalnih boravaka stranaca u BiH i isti se nastavlja i u 2009. godini. Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu koji je donesen 2008. godine svojim odredbama nije bitnije mijenjao oblast stalnih

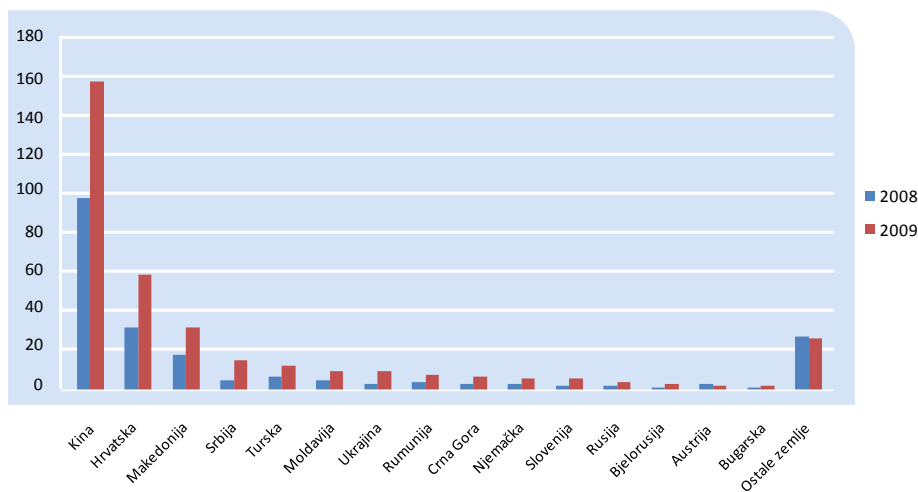
boravaka stranaca u BiH u odnosu na predhodni zakon. Zbog navedenog, trend rasta stalnih boravaka stranaca u BiH koji je počeo u 2008. godini i nastavljen u 2009. godini ne može biti posljedica promjene zakonske regulative već se može smatrati kao namjera stranih državljana da se stalno nastane u BiH i da BiH postaje sve više zemlja odredišta stranih državljana.

U cilju definisanja aktuelnog stanja u oblasti izdavanja odobrenja stalnog boravka prezentujemo pokazatelje o broju izdatih boravišnih dozvola za stalni boravak u toku 2008. i 2009. godine.

Tabela 16. Broj izdatih dozvola za stalni boravak u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Kina	99	159	60,61%
2.	Hrvatska	32	59	84,38%
3.	Makedonija	18	32	77,78%
4.	Srbija	5	15	200,00%
5.	Turska	7	12	71,43%
6.	Moldavija	5	9	80,00%
7.	Ukrajina	3	9	200,00%
8.	Rumunija	4	8	100,00%
9.	Crna Gora	3	7	133,33%
10.	Njemačka	3	6	100,00%
11.	Slovenija	2	6	200,00%
12.	Rusija	2	4	100,00%
13.	Bjelorusija	1	3	200,00%
14.	Austrija	3	2	-33,33%
15.	Bugarska	1	2	100,00%
16.	Ostale zemlje	27	26	-3,70%
	Ukupno	215	359	66,98%

Grafički prikaz izdatih boravišnih dozvola za stalni boravak u 2008. i 2009. godini razvrstan po državama

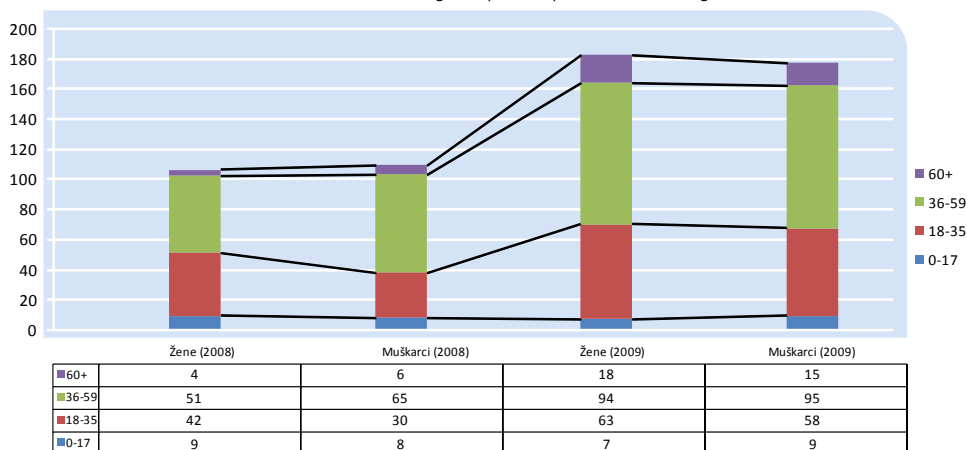
Broj odobrenih stalnih boravaka strancima u BiH u 2009. godini se povećao za 66,98% u odnosu na 2008. godinu.

Najčešće zemlje porijekla stranaca koji su dobili stalni boravak u BiH u 2008. i 2009. godini su bile Kina, Hrvatska i Makedonija.

Prema Izvještaju Službe za poslove sa strancima BiH za 2008. godinu, povećanje u broju stalnih boravaka je rezultat činjenice da je „veći broj stranih državljana stekao uslove za odobrenje stalnog boravka po osnovu kontinuiranog odobrenog privremenog boravka dužeg od 5 godina, što je rezultiralo povećanjem podnesenih zahtjeva za odobrenje stalnog boravka.“⁹ Međutim, pomenuti Izvještaj naglašava mali procenat odobrenog stalnog boravka državljanima Republike Srbije (15 boravaka 2009. godine i pet 2008. godine) zbog toga što „Sporazum o dvojnog državljanstvu omogućava državljanima Republike Srbije da prije steknu uslove za prijem u državljanstvo BiH, nego uslove za odobrenje stalnog boravka“.¹⁰

U cilju definisanja profila stranih državljana koji su podnijeli zahtjev i dobili boravišnu dozvolu za stalni boravak u BiH u 2009. godini prezentujemo polnu i starosnu strukturu iz koje se uočava da je bilo više žena nego muškaraca u starosnoj dobi iznad 60 godina (žena 18, a muškaraca 15) i u starosnoj dobi od 18 do 35 godina (žena 63, a muškaraca 58), dok je više muškaraca u starosnoj dobi od 36 do 59 godina (muškaraca 95, a žena 94) i starosnoj dobi od 0 do 17 godina (muškaraca 9, a žena 7). Posmatrano u ukupnom broju izdatih odobrenja stalnog boravaka 182 ili 50,70% su stalni boravci izdati ženama, a 177 ili 49,30% su stalni boravci izdati muškarcima.

Odobreni stalni boravci tokom godine po dobi i polu za 2008. i 2009. godinu

4. Ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca

Prema izvještaju Službe za poslove sa strancima BiH za 2009. godinu, ova Služba je vršila redovne i neophodne operativne mjere i radnje kontrole kretanja i boravka stranaca (ugostiteljsko-turistički objekti, preduzeća, obrazovne ustanove, kontrola adresa stanovanja).¹¹ Ove kontrole su jedan od osnovnih načina otkrivanja ilegalnih imigranata u BiH, te vode poduzimanju mjera protiv stranaca.

9 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2009. do 31.12.2009. godine“. Sarajevo, januar 2010., str. 13.

10 Ibid

11 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2009. do 31.12.2009. godine“. Sarajevo, januar 2010., str. 14.

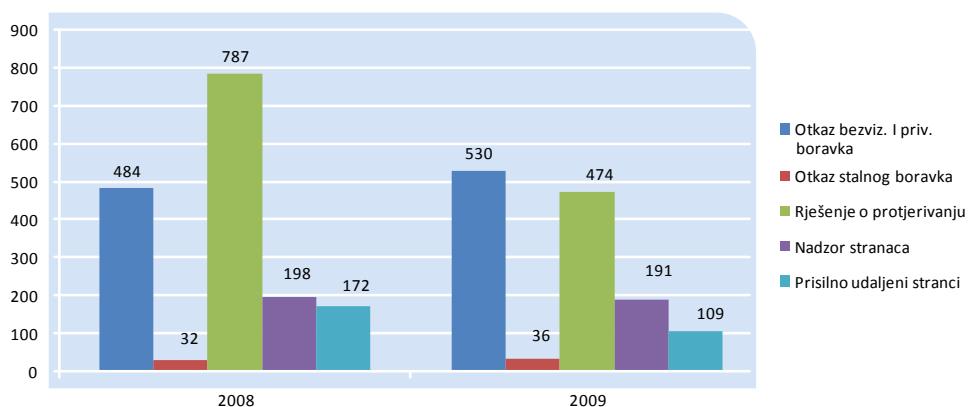
Mjere koje se poduzimaju protiv stranaca nakon otkrivanja ilegalnog boravka uključuju: otkaz boravka bezvignog i privremenog ili stalnog boravka, rješenja o protjerivanju, stavljanje stranaca pod nadzor i prisilno udaljenje stranaca iz BiH.

Prezentujemo uporedne podatke poduzetih mjera prema stranim državljanima u 2008. i 2009. godini razvrstane prema vrstama mjera koja su poduzete prema strancima u BiH, te podatke o poduzetim mjerama u 2009. godini razvrstane prema državljanstvu stranaca prema kojim su mjere poduzete.

Tabela 17. Broj poduzetih mjera u 2008. i 2009. godini razvrstan prema vrstama mjera

R.br.	Vrsta mjere	2008	2009	% (2009/2008)
1.	Rješenja o otkazu bezvignog i privremenog boravka	484	530	9,50
2.	Rješenja o otkazu stalnog boravka	32	36	12,50
3.	Rješenja o protjerivanju	787	474	-39,77
4.	Rješenja o stavljanju stranca pod nadzor	198	191	-3,54
5.	Prisilno udaljenje stranaca iz BiH	172	109	-36,63

Grafički prikaz poduzetih mjera u 2008. i 2009. godini razvrstan po vrstama mjera

Iz prezentovanih podataka vidljiv je značajan pad izrečenih mjera prema strancima u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu. Prema navodima iz Izvještaja o radu Službe za poslove sa strancima za 2009. godinu pad izrečenih mjera prema strancima u 2009. godini je rezultat „kontinuiranih operativnih aktivnosti inspektora za strance na prikupljanju saznanja i informacija o organizatorima ilegalnih prebacivanja i krijumčarenja lica, pravcima kretanja ilegalnih migranata, te blagovremenim dostavljanjem informacija drugim bezbjedonosnim agencijama za provođenje zakona, što je rezultiralo procesuiranjem lica umješanih u ilegalno prebacivanja i krijumčarenje stranih državljana, a samim tim i smanjenjem ilegalnih ulazaka stranaca u BiH, također pojačanim aktivnostima agencija za provođenje zakona na spriječavanju i suzbijanju ilegalnih migranata, kao i procesuiranje lica umješanih u navedena krivična djela, dovelo je do toga da pravac i ruta kretanja ilegalnih migranata obilazi područje BiH, a ide preko Srbije prema Mađarskoj i dalje prema zemljama Zapadne Evrope.“¹²

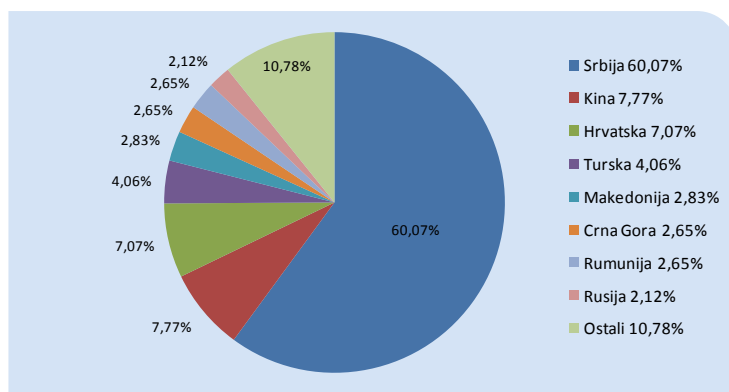
¹² Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2009. do 31.12.2009. godine“. Sarajevo, januar 2010., str. 15. i 16.

Uporedna analiza pokazatelja s jedne strane o odobrenim boravcima strancima u BiH u 2009. godini, gdje je uočen značajan rast u odnosu na 2008. godinu i sa druge strane pad izečenih mjera prema strancima u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu ukazuje da je dobra informisanost stranih državljana o imigracionom sistemu BiH i da pozitivne rezultate daje pravni postupak realizacije izdavanja viza, gdje je viza „D“ uslov za mogućnost podnošenja zahtjeva za privremeni boravak u BiH ukoliko stranac nije državljanin zemlje čiji su državljanini oslobođeni obezbjeđenja vize za ulazak u BiH, a saglasnost za izdavanje navedenog tipa vize daje Služba za poslove sa strancima.

4.1. Otkaz boravka

Tokom 2008. godine, ukupno je otkazano 516 boravaka, 484 bezviznih i privremenih i 32 stalna boravka. Tokom 2009. godine, ovaj broj je povećan na 566 – 530 bezviznih i privremenih boravaka, te 36 stalnih boravaka.

Prezentujemo grafički prikaz donesenih rješenja o otkazu bezviznog, privremenog i stalnog boravka za 2009. godinu razvrstan prema državljanstvima stranaca kojima je mjera izrečena.

Najviše rješenja o otkazu boravka državljanima Srbije i Tuske je uručeno zbog „rada bez posjedovanja radne dozvole“, a državljanima Kine zbog „izmjene okolnosti na osnovu kojih je izdato odobrenje boravka u takvoj mjeri da bi isključile svaku mogućnost izdavanja odobrenja boravka“. Državljanima Hrvatske zbog „izmjene okolnosti na osnovu kojih je izdato odobrenje boravka u takvoj mjeri da bi isključile svaku mogućnost izdavanja odobrenja boravka“, te „rada bez posjedovanja radne dozvole“.

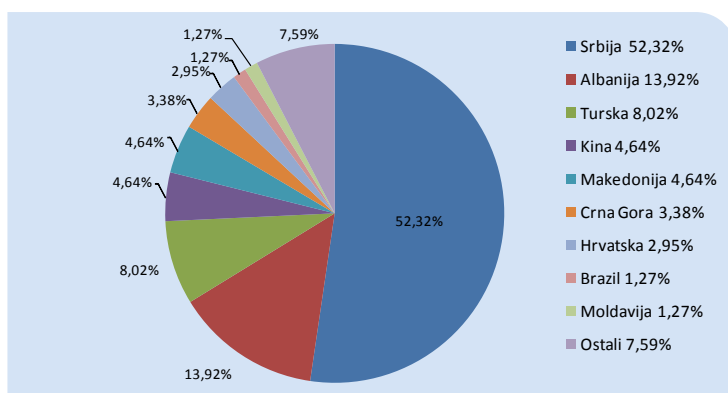
Općenito su najčešći razlozi za donošenje rješenja o otkazu boravka: „rad bez posjedovanja radne dozvole“ i „izmjene okolnosti na osnovu kojih je izdato odobrenje boravka u takvoj mjeri da bi isključile svaku mogućnost izdavanja odobrenja boravka“.

4.2. Rješenja o protjerivanju

Tokom 2009. godine, doneseno je ukupno 474 rješenja o protjerivanju, dok je ovaj broj 2008. godine iznosio 787.

Prema podacima Službe za poslove sa strancima u 2009. godini izrečene mjere protjerivanja stranim državljanima su: 68,35% iz razloga što su strani državljani prekršili propise o prelasku državne granice ili su ostali nezakonito nakon isteka roka važenja vize ili odobrenja boravka ili nakon protoka vremena važenja prava na bezvizni boravak; 15,19% iz razloga što stranci prihvaćeni na osnovu sporazuma o readmisiji nemaju odobren boravak u BiH; 6,96% iz razloga što su stranci pravosnažno osuđeni za krivična djela za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna; 3,80% iz razloga što prisustvo stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH; 3,38% iz razloga što su stranci pravosnažno osuđeni za djela organizovanog, prekograničnog ili transnacionalnog kriminala; 1,69% iz razloga što stranac kojem je otkazan boravak u određenom roku nije dobrovoljno napustio BiH i 0,63% iz razloga prestanka privremene zaštite ili što nakon pravosnažno odbijenog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u ostavljenom roku nije dobrovoljno napustio BiH.

Prezentujemo grafički prikaz donesenih rješenja o protjerivanju za 2009. godinu razvrstan prema državljanstvima stranaca kojim je mjera izrečena.

4.3. Stavljanje stranaca pod nadzor

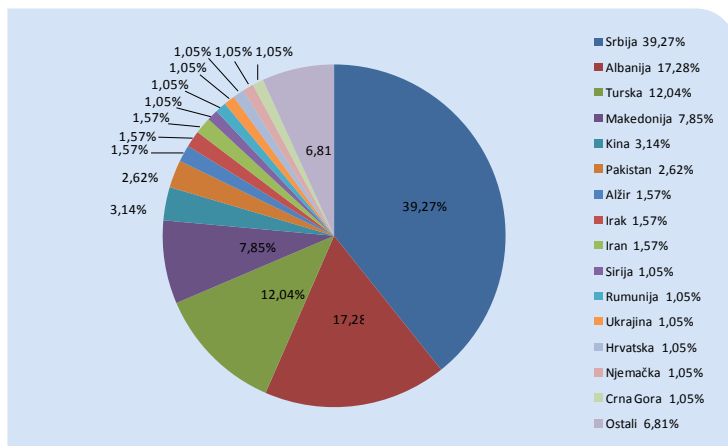
Stavljanje stranaca pod nadzor je mjera kojom se na osnovu odredbi propisanih Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu donosi rješenje o stavljanju stranca pod nadzor, a stranac se smješta u Imigracioni centar. Imigracioni centar, prvobitnog kapaciteta 40 mjesta, se nalazi u Službi za poslove sa strancima i isti je stavljen u funkciju 30.06.2008. godine od kada je mjera stavljanja stranca pod nadzor počela da se realizuje. Nova zgrada Imigracionog centra, kapaciteta 80 mjesta, otvorena je 23.11.2009. godine

Tokom 2008. godine, ukupno je 198 stranaca stavljeno pod nadzor. Najviše ilegalnih migranata bili su državljani: Turske, zatim Srbije, Makedonije, Albanije, Kine i Pakistana.

Tokom 2009. godine, ukupno je 191 stranac stavljen pod nadzor. Najviše ilegalnih migranata bili su državljani: Srbije, zatim Albanije, Turske, Makedonije, Kine i Pakistana.

Prezentujemo grafički prikaz donesenih rješenja o statvljanju stranaca pod nadzor u Imigracioni centar za 2009. godinu razvrstan prema državljanstvima stranaca kojima je mjera izrečena.

Prema Izvještaju Službe za poslove sa strancima od ukupnog broja primljenih korisnika Imigracionog centra „65 lica je preuzeto po osnovu Sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom i tri lica po osnovu Sporazuma o readmisiji između Vijeća ministaru BiH i Vlade Srbije i Crne Gore.“¹³ Također, prema Izvještaju Službe za poslove sa strancima „tokom 2009. godine Imigracioni centar je na osnovu ukidanja rješenja o stavljanju stranaca pod nadzor napustilo pet lica, i to: jedno lice je steklo državljanstvo BiH, za dva lica odlukom Suda BiH je usvojena apelacija na oduzimanje državljanstva BiH čime im je vraćeno državljanstvo BiH, dok su dva lica državljani Kameruna i Nigerije prešli u nadležnost Sektora za azil i smješteni u Azilantski centar.“¹⁴

4.4. Prisilno udaljenje stranaca iz BiH

Udaljenje stranaca iz BiH je mjera koju poduzima Služba za poslove sa strancima u slučajevima kad je strancu donešeno rješenje kojim mu se nalaže napuštanje BiH i isto je postalo izvršno, a stranac u ostavljenom roku u rješenju za dobrovoljni povratak ne želi dobrovoljno da napusti BiH. Ova mjera podrazumjeva prisilno u daljenje stranca iz BiH.

Prema podacima iz Izvještaja Službe za poslove sa strancima „tokom 2009. godine prisilno je udaljeno 109 stranca (22 stranca prisilno su udaljili direktno Terenski centri Službe za poslove sa strancima, a 87 stranaca je prisilno udaljeno iz Imigracionog centra), a u 2008. godini 172 stranaca je prisilno udaljeno iz BiH. Smanjenje realizacije ove mjere od -36,63% u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, je posljedica odluka stranaca da dobrovoljno i samoinicijativno napuste BiH, ili ukoliko se nalaze u Imigracionom centru, uz pomoć IOM-a dobrovoljno napuste zemlju. Prisilno udaljenje stranaca je lakše, brže i ekonomičnije ukoliko se mogu koristiti sporazumi o readmisiji, što podrazumjeva da je

¹³ Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2009. do 31.12.2009. godine“. Sarajevo, januar 2010., str. 21.

¹⁴ Ibid

Bosna i Hercegovina potpisala sporazum o readmisiji sa državom u koju se stranac prisilno udaljava i da je navedeni sporazum stupio na snagu.

5. Povratak neregularnih migranata

Povratak neregularnih migranata prezentira podatke i analizira kretanja osnovnih parametara u oblastima:

- ◊ Dobrovoljni povratak državljana BiH u BiH uz asistenciju i pomoć Međunarodne organizacije za migracije (IOM),
- ◊ Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć IOM-a,
- ◊ Prihvat i povratak po sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom,
- ◊ Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH.

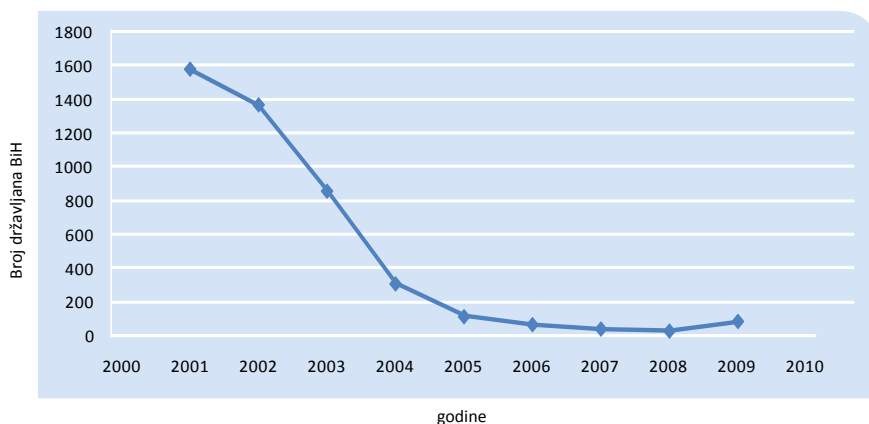
5.1. Dobrovoljni povratak državljana BiH u BiH uz pomoć IOM-a

Bosna i Hercegovina je sudjelovala u programima dobrovoljnih povratka državljana BiH iz drugih zemalja. Programi dobrovoljnog povratka su realizovani uglavnom posredstvom IOM-a i za ovu oblast izvor podataka je IOM.

Tabela 18. Ukupan broj BiH državljana vraćenih u BiH uz asistenciju IOM-a od 2001. do 2009. god.

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	UKUPNO
Osobe	1.566	1.355	844	295	101	54	28	16	73	4.332

Grafički prikaz broja vraćenih državljana BiH od 2001. do 2009. godine uz asistenciju IOM-a

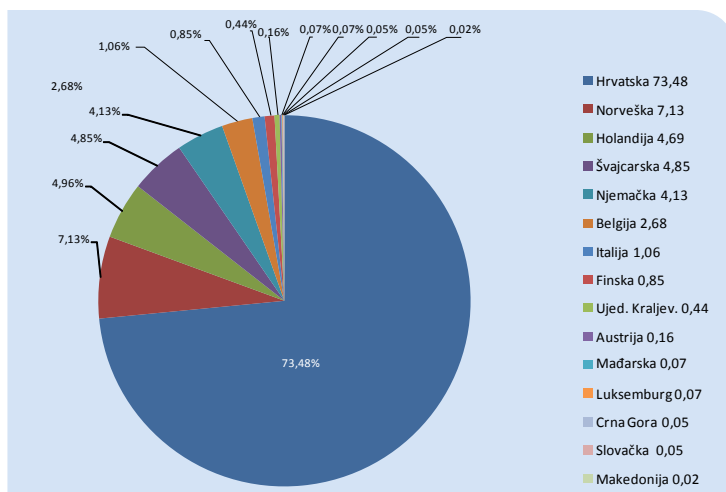
Po programima IOM-a u periodu od 2001. godine do 2009. godine dobrovoljno se vratilo 4.332 BiH državljana u Bosnu i Hercegovinu, a prema prezentiranim podacima uočava se stalan opadajući trend državljana BiH koji se u Bosnu i Hercegovinu vraćaju na navedeni način. Zadnjih godina veoma mali broj državljana BiH se odlučuje za dobrovoljni povratak uz pomoć IOM-a, što može biti posljedica nedostatka finansijskih sredstava za navedene programe, ali i pokazatelj da su državljani BiH riješili svoj status u zemljama domaćinima.

Tabela 19. Broj državljana BiH koji su se dobrovoljno vratili uz pomoć IOM-a

Red. br.	DRŽAVA	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Ukupno
1.	Hrvatska	1.160	1.244	591	185		1		2		3.183
2.	Holandija	87	12	79	25	8	4				215
3.	Ujed. Kraljev.				3	6	9		1		19
4.	Norveška	43	50	139	41	18	1	12	4	1	309
5.	Njemačka	175	4								179
6.	Belgija	79	16	9	4		2	1		5	116
7.	Švajcarska		1	12	35	57	27	15	7	56	210
8.	Austrija	4	1			1	1				7
9.	Italija	9	24	3	1	6	2		1		46
10.	Finska	7	3	11	1	4	3			8	37
11.	Mađarska					1	2				3
12.	Crna Gora						2				2
13.	Makedonija								1		1
14.	Luksemburg									3	3
15.	Slovačka	2									2
	Ukupno	1.566	1.355	844	295	101	54	28	16	73	4.332

Analizirajući podatke po zemljama iz kojih su se državljani BiH dobrovoljno vratili u Bosnu i Hercegovinu uz pomoć IOM-a, u periodu od 2001. do 2009. godine, uočava se da je najveći broj povrataka realizovan iz Hrvatske (73,48%), a zatim Norveške (7,13%), Holandije (4,69%), Švajcarske (4,85%), Njemačke (4,13%), Belgije (2,68%), dok je navedeni povratak iz svih ostalih zemalja iznosio 2,77%.

Grafički prikaz broja dobrovoljno vraćenih državljana BiH od 2001. do 2009. godine po zemljama iz kojih su se vratili

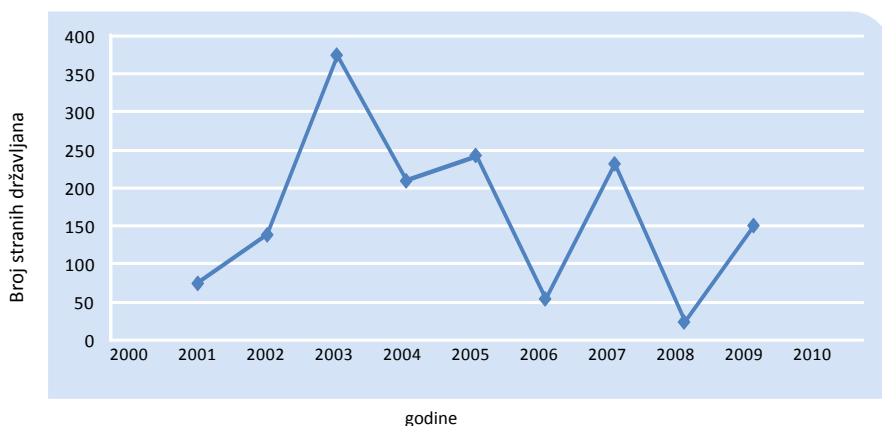
5.2. Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć IOM-a

Zakonodavstvo u oblasti imigracija i azila u svim upravnim postupcima kada se rješavaju statusna pitanja stranaca u BiH, u slučajevima kad stranac treba da napusti BiH, ostavlja rok za dobrovoljno izvršenje rješenja. U slučajevima kad stranac želi dobrovoljno napustiti BiH, ali nema sredstava za povratak može da koristi pomoć IOM-a i da realizuje svoj povratak po programu „Pomoć pri dobrovoljnom povratku neregularnih migranata“ (u daljem tekstu -AVR) koji implementira IOM.

Tabela 20. Ukupan broj stranaca koji su se vratili iz BiH uz asistenciju IOM-a od 2001. do 2009. god.

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	UKUPNO
Osobe	78	141	374	211	244	58	233	28	153	1,520

Grafički prikaz broja stranaca koji su se vratili iz BiH uz asistenciju IOM-a od 2001. do 2009. godine

Po programima IOM-a u periodu od 2001. godine do 2009. godine dobrovoljno je vraćeno 1.520 stranih državljana iz BiH u zemlju porijekla. Prema prezentovanim podacima ovaj vid povratka svoj maksimum je imao u 2003. godini kada je vraćeno 374 stranca iz BiH. U posmatranom periodu značajan pad ovog vida dobrovoljnog povratka je uočen u 2006. i 2008. godini. Navedeni pad u povratku zabilježen u 2006. godini je posljedica nedostatka finansijskih sredstava za AVR program i procedura implementacije istog u tom periodu koje su podrazumjevale da se po AVR programu može vratiti stranac samo ako je dokazano da je pošao prema zemljama zapadne Evrope. Pad povratka u 2008. godini je posljedica nedostatka finansijskih sredstava za AVR program. U 2009. godini došlo je do ponovnog porasta broja korisnika AVR programa.

Kad se analizira kontinuitet povratka uočava se po godinama stalan povratak državljana Srbije porijeklom sa Kosova, Albanije i Makedonije, a slijede državljani Turske.

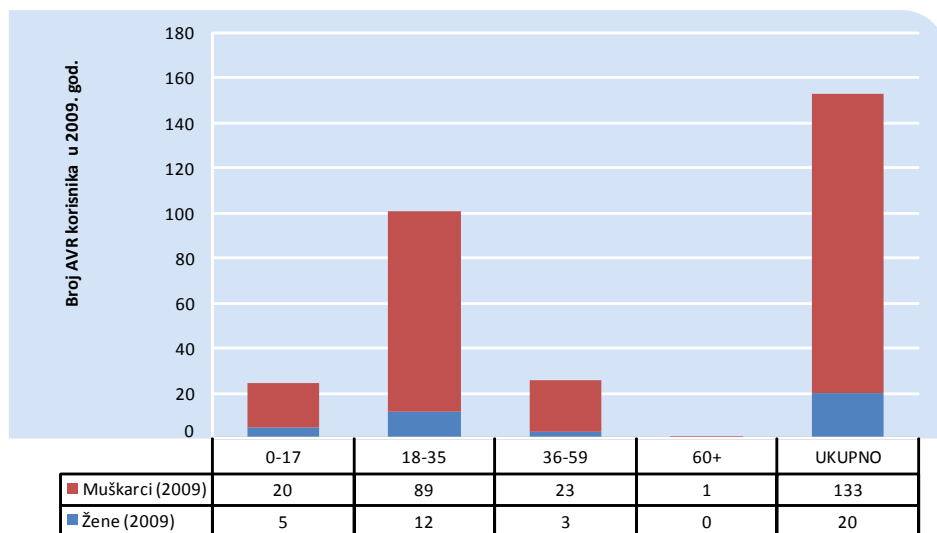
Ukupan broj osoba koje su bile predmetom dobrovoljnog povratka kroz ovaj program tokom 2008. godine je bio 28, od toga 27 muškaraca.

U 2009. godini 153 strana državljana dobrovoljno su se vratili iz BiH u zemlje porijekla, od toga 133 osobe muškog pola i 20 osoba ženskog pola. Najveći broj korisnika AVR programa bio je u dobi od 18 do 35 godina starosti. Prema Izvještaju Službe za poslove sa strancima, 95 stranaca koji su se vratili uz asistenciju IOM-a boravilo je u Imigracijskom centru.

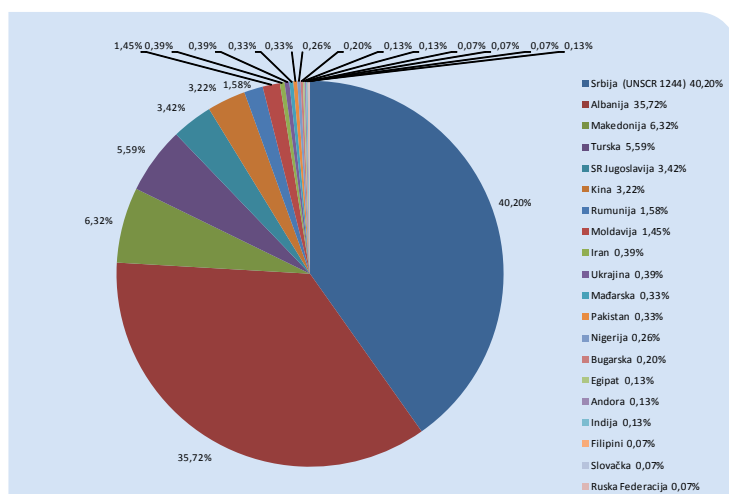
Tabela 21. Povratak stranaca iz BiH po AVR programu po godinama i državama povratka

R.br.	DRŽAVA	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Ukupno
1.	Srbija (UNSCR 1244)	19	52	204	62	91	36	70	9	68	611
2.	Albanija	1	31	59	106	125	15	136	18	52	543
3.	Makedonija	2	8	23	19	17	3	11	1	12	96
4.	Turska	28	14	8	5	5	2	13		10	85
5.	SR Jugoslavija	1	5	31	9	4	2				52
6.	Kina	6		36	6					1	49
7.	Rumunija	11	6	1	3					3	24
8.	Moldavija	8	10	3						1	22
9.	Iran		4	1				1			6
10.	Ukrajina	2	3		1						6
11.	Mađarska		5								5
12.	Pakistan									5	5
13.	Nigerija			4							4
14.	Bugarska		2	1							3
15.	Egipat			2							2
16.	Andora					2					2
17.	Indija							2			2
18.	Filipini			1							1
19.	Slovačka		1								1
20.	Ruska Federacija									1	1
	Ukupno	78	141	374	211	244	58	233	28	153	1.520

Grafički prikaz broja stranaca koji su se vratili iz BiH uz asistenciju IOM-a u 2009. godini prema dobi i polu

Grafički prikaz broja vraćenih stranaca iz BiH od 2001. do 2009. godine po zemljama u koje su vraćeni

5.3. Prihvati i povratak po sporazumima o readmisiji

Sporazumi o readmisiji su sporazumi koji olakšavaju i ubrzavaju povratak državljana ugovornih strana koji borave bez dozvola boravka u drugoj ugovornoj strani, kao i državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje su ilegalno sa teritorije jedne ugovorne strane direktno otišle na teritoriju druge ugovorne strane.

Realizacija sporazuma o readmisiji u dijelu prihvata državljana BiH, odnosno provjere identiteta i državljanstva vrši se preko Ministarstva sigurnosti – Sektor za imigraciju, a u

dijelu prihvata državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva kao i povratak iz BiH realizaciju provodi Služba za poslove sa strancima.

5.3.1. Prihvat i povratak po sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom

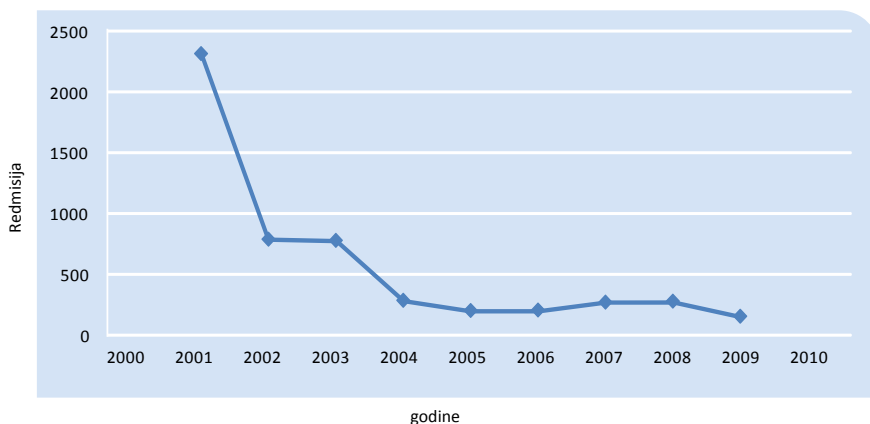
Sporazum o readmisiji po kojem BiH kontinuirano prima najviše osoba je Sporazum sa Republikom Hrvatskom, bilo da se radi o državljanima BiH koji borave bez dozvola boravka u Republici Hrvatskoj ili su „po istom osnovu“ vraćeni iz drugih zemalja u Republiku Hrvatsku, kao i državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva koje su ilegalno sa teritorije BiH otišle u Republiku Hrvatsku.

Sporazum o readmisiji sa Republikom Hrvatskom je jedan od parametara koji se koristi za praćenje ilegalnih migracija, prvenstveno u domenu prihvata državljana trećih zemalja koji su preko teritorije BiH bilo na osnovu legalnog ili ilegalnog ulaska u BiH ilegalno izašli prema Republici Hrvatskoj, odnosno zemljama zapadne Evrope. U cilju prezentovanja navedenog parametra, prema podacima Granične policije BiH, prikazujemo prihvat u BiH državljana trećih zemalja po navedenom sporazumu sa Republikom Hrvatskom.

Tabela 22. Prihvat državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prihvat osoba u BiH	2.317	766	756	255	170	174	240	248	122

Grafički prikaz broja državljana trećih zemalja prihvaćenih u BiH po Sporazumu sa Republikom Hrvatskom

Analizirajući trend prihvata državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom uočava se izraziti pad u periodu 2002. u odnosu na 2001. godinu što je prvenstveno posljedica uvođenja viza za državljane Irana. Također, uočava se značajan pad u periodu 2004. u odnosu na 2003. godinu što je posljedica naljepnica za vize i boravišne dozvole u maju 2002. godine. Uoprednom analizom više pokazatelja u periodu 2002. do 2004. godine (od 2002. do 2003. godine značajan pad u izdatim vizama kako u DKP-ima tako i na granici BiH, ali u istom periodu i do značajnog povećanja dozvola privremenog i stalnog boravka, te u periodu od 2003. do 2004. godine do značajnog pada prihvata državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom) može se

zaključiti da su nadležni organi BiH oblast imigracija stavili pod značajnu kontrolu i ostvarili zapažene rezultate.

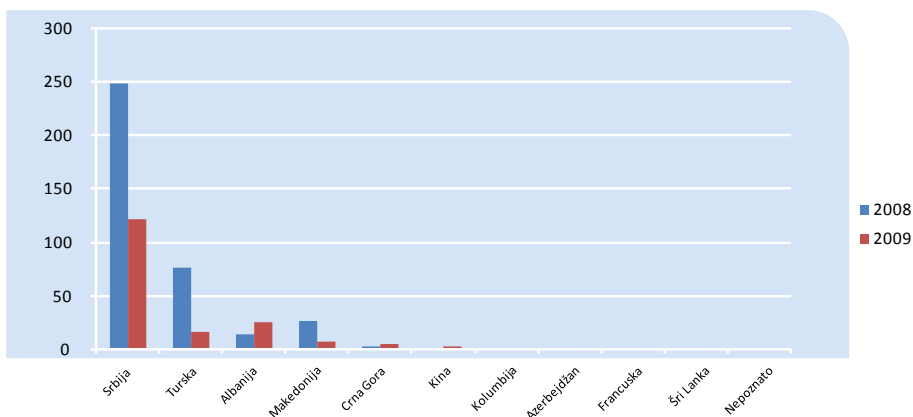
Izveštaji Granične policije BiH su korišteni, kao ključni izvor za sumarni pregled ovih podataka za 2008. i 2009. godinu.

Granična policija BiH redovno izvještava o prihvatu osoba čiji je boravak protuzakonit ili su protuzakonito ušli u Hrvatsku preko teritorije BiH, po Sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom. Prema podacima iz 2008. godine, prihvaćeno je 459 osoba (248 stranih državljana i 211 državljanin BiH), dok je BiH Hrvatskoj predala 4 osobe.¹⁵ Broj prihvaćenih osoba u 2009. godini je smanjen za 32,24%, na 311, od čega 122 stranih državljana i 189 državljana BiH. Hrvatskoj su u 2009. godini predate četiri (4) osobe.¹⁶

Tabela 23. Prihvat državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom za 2008. i 2009. godinu

R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Srbija	123	61	-50,41%
2.	Turska	77	17	-77,92%
3.	Albanija	15	26	73,33%
4.	Makedonija	27	8	-70,37%
5.	Crna Gora	3	5	66,67%
6.	Kina	0	3	-
7.	Francuska	1	0	-100,00%
8.	Kolumbija	0	1	-
9.	Azerbejdžan	1	0	-100,00%
10.	Šri Lanka	1	0	-100,00%
11.	Nepoznato	0	1	-
Ukupno		248	122	-50,81%

Grafički prikaz prijata državljana trećih zemalja u BiH po Sporazumu sa R. Hrvatskom za 2008. i 2009. godinu

Analizom podataka uočava se u 2009. godini značajno povećanje prijata u BiH po sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom državljana Albanije, ali i značajno smanjenje prijata državljana Srbije, Turske i Makedonije.

¹⁵ Granična policija BiH. „Izveštaj o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, januar 2009. godine, str. 12.

¹⁶ Granična policija BiH. „Analiza rada Granične policije BiH za 2009. godinu“. Sarajevo, januar 2010. godine, str. 9.

5.3.2. Prihvat i povratak po drugim sporazumima o readmisiji

Po svim drugim sporazumima o readmisiji posredstvom Ministarstva sigurnosti – Sektora za imigraciju, koji je nadležan za realizaciju sporazuma u dijelu prijehva državljana BiH, zatražen je prihvat za 201 osobu. Nakon provjere identiteta i državljanstva BiH prihvat je odobren za 173 osobe koje su bile državljani BiH, za 14 osoba je odbijen prihvat jer iste nisu bili državljani BiH, te za 14 osoba je 31.12.2009. postupak provjere identiteta i državljanstva još bio u toku. U 2008. godini prihvat je odobren za 20 državljana BiH. Značajan prihvat državljana BiH u 2009. godini je realizovan po sporazumu o readmisiji između Vijeća ministara BiH i Vlade Švajcarske.

Tabela 24. Prihvat državljana BiH u 2008. i 2009. godini po drugim sporazumima o readmisiji

R.br.	Država	2008	2009
1.	Švajcarska	0	131
2.	Austrija	16	9
3.	Njemačka	0	17
4.	Slovenija	0	6

R.br.	Država	2008	2009
5.	Danska	3	0
6.	Švedska	1	0
7.	Holandija	0	10
	Ukupno	20	173

Analizirajući prezentovane podatke koji pokazuju da je po osnovu Sporazuma o readmisiji sa Republikom Hrvatskom prihvaćeno 189 državljana BiH i da je po svim drugim sporazumima o readmisiji, u kojim je provjeru identiteta i državljanstva BiH vršio Sektor za imigraciju, prihvaćeno 173 državljanina BiH i podatak iz Analize rada Granične policije BiH da je tokom 2009. godine po sporazumima o readmisiji vraćeno 528 državljana¹⁷, uočeno je da se značajan broj državljana BiH, njih 166, samoinicijativno vratilo u BiH, jer isti nisu najavljivani po procedurama koje su definisane sporazumima o readmisiji.

Po drugima sporazumima o readmisiji Služba za poslove sa strancima, koja je nadležna za prihvat državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva, u 2009. godini prihvatila je tri osobe na osnovu Sporazuma o readmisiji između Vijeća ministara BiH i Vlade Srbije i Crne gore, a u 2008. godini nije bilo prijehva državljana trećih zemalja ni osoba bez državljanstva po drugim sporazumima o readmisiji izuzev prijehva po osnovu Sporazuma o readmisiji sa Republikom Hrvatskom.

5.4. Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH

Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u proteklom periodu nije praćen kao poseban podatak i isti proračunavamo posredstvom podataka koje vodi Granična policija BiH pod nazivom „deportacije“, u kojim su prikazani podaci o svim strancima koji su se vratili u zemlju porijekla i kojim je Služba za poslove sa strancima rješenjem naložila napuštanje teritorije BiH, te parametara vezanih za asistirani prisilni i dobrovoljni povratak.

Prema podacima Granične policije BiH, broj deportacija iz BiH je povećan za 24,21% u 2009. godini u odnosu na prethodnu 2008. godinu.¹⁸

17 Granična policija BiH. „Analiza rada Granične policije BiH za 2009. godinu“. Sarajevo, januar 2010. godine, str. 9.

18 Granična policija BiH. „Analiza rada Granične policije BiH za 2009. godinu“. Sarajevo, januar 2010. godine, str.10

Tabela 25. Broj deportovanih stranih državljana u 2008. i 2009. godini

R.br.	Država	2008	2009
1.	Albanija	86	40
2.	Srbija	178	278
3.	Makedonija	15	19
4.	Rumunija	12	7
5.	Turska	11	6
6.	Hrvatska	7	7
7.	Crna Gora	4	10
8.	Kina	2	11
9.	Poljska	0	1
10.	Holandija	0	1
11.	Njemačka	0	1
12.	Litvanija	0	1
13.	Ukrajina	1	3
14.	Francuska	1	0
15.	Belgija	1	0
16.	Austrija	0	2
17.	Bugarska	0	1
18.	Rusija	0	2
19.	Alžir	0	1
20.	Nigerija	0	1
21.	Švedska	0	1
22.	Kamerun	0	1
23.	Bahrein	0	1
	Ukupno	318	395

Prema podacima Granične policije BiH u 2009. godini registrovano je 395 „deportacija“ stranih državljana iz BiH, kako je Služba za poslove sa strancima u istoj godini realizovala 109 prisilnih udaljenja, po AVR programu dobrovoljno je vraćeno 153 stranca, registrovano je samostalno dobrovoljno napuštanje teritorije BiH za 133 stranca.

Prema podacima Granične policije BiH u 2008. godini registrovano je 318 „deportacija“ stranih državljana iz BiH, kako je Služba za poslove sa strancima u istoj godini realizovala 172 prisilna udaljenja, po AVR programu dobrovoljno je vraćeno 28 stranaca, registrovano je samostalno dobrovoljno napuštanje teritorije BiH za 118 stranaca.

Prema prezentovanim podacima samostalni dobrovoljni povratak u zemlje porijekla stranaca, kojima je rješenjem Službe za poslove sa strancima izrečena mjera napuštanja teritorije BiH, povećan je u 2009. godini za 12,71% u odnosu na iste parametre u 2008. godini.

Realno je procjenjivati da je samostalni dobrovoljni povratak i veći jer postoji mogućnost da stranci koji mogu prelaziti granicu BiH sa ličnom kartom, pri napuštanju BiH ne prijave Graničnoj policiji BiH rješenje kojim je naloženo da napuste teritoriju BiH.

6. Međunarodna zaštita /azil

Zahtjeve za azil u BiH do 30.06.2004. godine zaprimao je i rješavao UNHCR, po procedurama UNHCR-a.

Kompletan postupak po zahtjevu za azil, odnosno zahtjevu za međunarodnu zaštitu, organi BiH su preuzeli 01.07.2004. godine i postupak provode po zakonodavstvu BiH. Prvostepeni organ je Ministarstvo sigurnosti – Sektor za azil, a drugostepeni organ koji rješava po izjavljenim tužbama na prvostepena rješenja, u ovom postupku, je Sud BiH. U postupku po međunarodnoj zaštiti ispituje se i princip „zabrane vraćanja“, a odluka koju donese prvostepeni organ po zahtjevu za međunarodnu zaštitu može da bude:

- a) zahtjev za međunarodnu zaštitu se usvaja i strancu priznaje izbjeglički status u BiH;
- b) zahtjev za međunarodnu zaštitu se usvaja, ne priznaje izbjeglički status i priznaje status supsidijarne zaštite;
- c) zahtjev za međunarodnu zaštitu se odbija, a strancu određuje rok u kojem mora napustiti BiH;
- d) obustavlja se postupak za međunarodnu zaštitu i strancu određuje rok u kojem mora napustiti BiH; ili
- e) odbacuje se zahtjev za međunarodnu zaštitu i strancu određuje rok u kojem mora napustiti BiH.

Stranac koji je prethodno iscrpio sve pravne lijekove i po čijem je zahtjevu doneseno pravosnažno rješenje iz člana 116. (*Odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu*) tačke c) kojim se zahtjev za međunarodnu zaštitu odbija ili konačna odluka iz člana 116. tačke d) i e) kojom se postupak za međunarodnu zaštitu obustavlja ili se zahtjev za međunarodnu zaštitu odbacuje, ali za kojeg se u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrdi da i pored toga ne može biti udaljen iz BiH zbog razloga propisanih članom 91. (*Princip zabrane vraćanja, »non-refoulement«*) Zakona, prelazi u nadležnost Službe za poslove sa strancima. U ovom slučaju strancu Služba za poslove sa strancima izdaje odobrenje za privremeni boravak iz humanitarnih razloga u smislu člana 54. (*Privremeni boravak iz humanitarnih razloga*) stava (1) tačke d) Zakona. Izuzetno, strancu za kojeg je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH, Služba za poslove sa strancima će odrediti mjeru stavljanja pod nadzor u skladu s odredbama članova 98. do 104. Zakona. Služba za poslove sa strancima će u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti i drugim ministarstvima i Vijećem ministara poduzeti sve neophodne radnje u skladu sa zakonom, ostalim propisima BiH i međunarodnim pravom u vezi rješavanja konačnog statusa ovih stranca.

U cilju definisanja trenda u oblasti azila prezentujemo podatke o podnešenim zahtjevima za azil, odnosno međunarodnu zaštitu, u periodu od 2001. godine do 2009. godine. U posmatranom periodu zahtjevi za azil u BiH podnošeni su UNHCR-u od 2001. godine do 30.06.2004. godine i u tom periodu azil u BiH zatražilo je 2.249 osoba. Sve zahtjeve koje je zaprimio UNHCR iste je i rješavao po procedurama UNHCR-a. U periodu od 2001. do 2006. godine, kad je okončan postupak rješavanja zaprimljenih zahtjeva, UNHCR je priznao izbjeglički status za 355 osoba (2001. – 36 osoba, 2002. – 88 osoba, 2003. – 20 osoba, 2004. - 41 osoba, 2005 – 163 osobe i 2006 – 7 osoba)¹⁹.

19 UNHCR je priznao izbjeglički status u BiH za 390 osoba u periodu od 1999. godine do 30.06. 2006. godine.

Nadležni organi BiH su od 01.07.2004. godine do 31.12.2009. godine zaprimili 407 zahtjeva za azil, odnosno međunarodnu zaštitu u BiH. Po osnovu 407 zahtjeva, azil u BiH je zatražilo 1.060 osoba. U navedenom periodu nadležni organi BiH odobrili su izbjeglički status za osam osoba.

U proteklom periodu UNHCR je realizovao i projekte preseljena u treće zemlje, tako da je na kraju 2009. godine u BiH bilo 185 osoba sa priznatim izbjegličkim statusom.²⁰

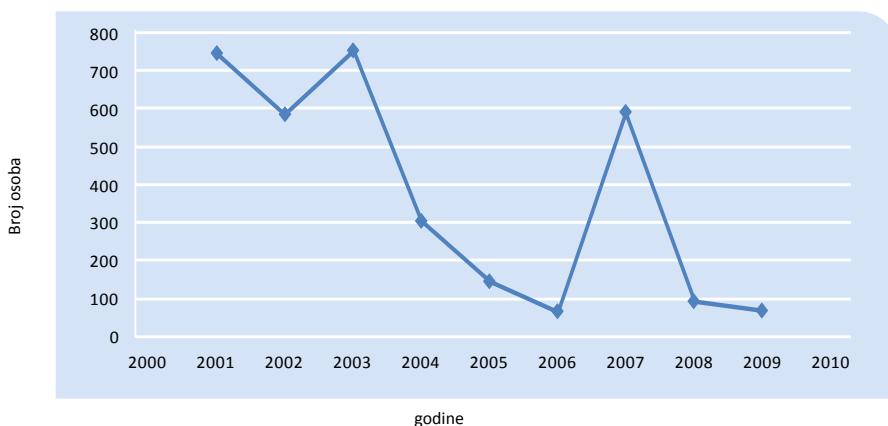
U 2009. godini UNHCR je 5 osoba sa izbjegličkim statusom porijeklom iz Palestine preselio u Kanadu.²¹

U skladu sa prenosom nadležnosti, u 2004. godini azil u BiH je zatražila 301 osoba, od toga UNHCR-u je podneseno zahtjeva za 203 osobe, a nadležnim organima BiH je podnešeno zahtjeva za 98 osoba.

Tabela 26. Broj osoba koje su zatražile azil/međunarodnu zaštitu u BiH od 2001. do 2009. godine

Godine	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Broj osoba	732	575	739	301	146	69	581	95	71

Grafički prikaz broja osoba koje su zatražile azil/međunarodnu zaštitu u BiH od 2001. do 2009. godine

Velike razlike u broju osoba koje su zatražile azil, odnosno međunarodnu zaštitu u BiH posmatran po godinama podnošenja zahtjeva je posljedica promjene pravne regulative koja je definisala status privremenog prihvata u postupku masovnog priliva koji se odnosio na državljane Srbije.

Posmatrajući trend podnošenih zahtjeva za azil uočava se maksimum u 2003. godini što je posljedica donošenja u novembru 2001. godine *Odluke o djelimičnom prestanku primjene uputstva o privremenom prihvatu izbjeglica iz SR Jugoslavije u BiH* („Sl. glasnik BiH“ broj 28/01), kojom je prestala primjena statusa privremene zaštite na novopristigle osobe.

20 Od 185 osoba sa priznatim izbjegličkim statusom koje imaju prebivalište na teritoriji BiH, UNHCR je priznao status za 177, a nadležni organi BiH za osam osoba.

21 UNHCR Godišnji izvještaj - 2009

Također, očit je rast trenda podnesenih zahtjeva i u 2007. godini što je posljedica prestanka privremenog prihvata za državljane Srbije porijeklom sa Kosova koji se desio septembra 2007. godine.

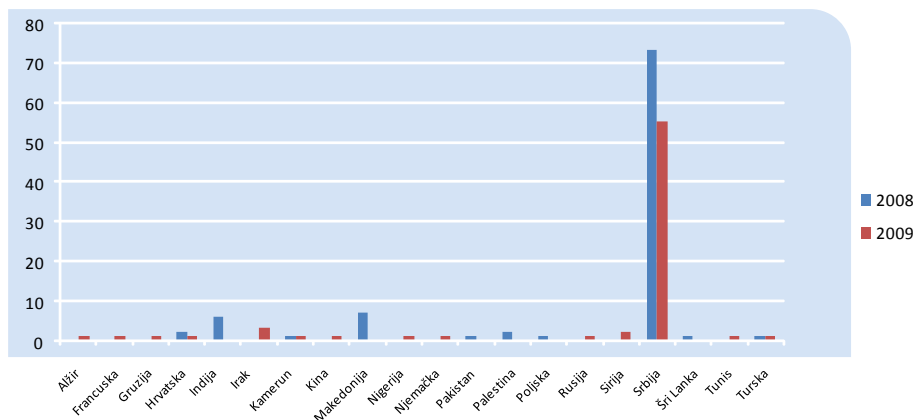
U navedenim slučajevima osobe koje su izgubile status privremene zaštite mogle su podnijeti zahtjev za azil/međunarodnu zaštitu u BiH, što su one uglavnom i koristile.

U 2009. godini dolazi do smanjenja broja zahtjeva za azil/međunarodnu zaštitu u odnosu na 2008. godinu za 30,43% i iznosio je 32 zahtjeva (71 osoba).

U cilju analize aktuelne situacije u oblasti međunarodne zaštite prezentujemo podatke koji se odnose na podnesene zahtjeve za međunarodnu zaštitu i broju osoba po navedenim zahtjevima za 2008. i 2009. godinu.

Tabela 27. Broj zahtjeva (osoba) koje su podnijele zahtjev za azil/međunarodnu zaštitu u BiH u 2008. i 2009. godini

AZIL		2008		2009		%	
R.Br.	Država	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba
1.	Alžir	-	-	1	1	-	-
2.	Francuska	-	-	1	1	-	-
3.	Gruzija	-	-	1	1	-	-
4.	Hrvatska	2	2	1	1	-50,00	-50,00
5.	Indija	6	6	-	-	-100,00	-100,00
6.	Irak	-	-	3	3	-	-
7.	Kamerun	1	1	1	1	0,00	0,00
8.	Kina	-	-	1	1	-	-
9.	Makedonija	4	7	-	-	-100,00	-100,00
10.	Nigerija	-	-	1	1	-	-
11.	Njemačka	-	-	1	1	-	-
12.	Pakistan	1	1	-	-	-100,00	-100,00
13.	Palestina	1	2	-	-	-100,00	-100,00
14.	Poljska	1	1	-	-	-100,00	-100,00
15.	Rusija	-	-	1	1	-	-
16.	Sirija	-	-	1	2	-	-
17.	Srbija	28	73	17	55	-39,29	-24,66
18.	Šri Lanka	1	1	-	-	-100,00	-100,00
19.	Tunis	-	-	1	1	-	-
20.	Turska	1	1	1	1	0,00	0,00
	Ukupno	46	95	32	71	-30,43	-25,26

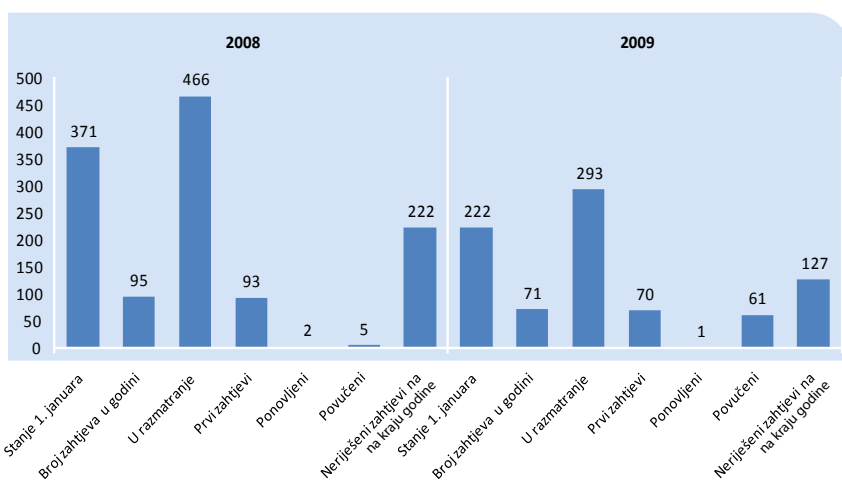
Grafički prikaz broja osoba koje su zatražile azil/međunarodnu zaštitu u BiH u 2008. i 2009. godini

Kao što se vidi iz prezentovanih podataka u 2008. godini podneseno je 46 zahtjeva za 95 osoba, a u 2009. godini podneseno je 32 zahtjeva za 71 osobu, što predstavlja smanjenje broja zahtjeva za 30,43%. Najveći broj tražitelja azila/međunarodne zaštite su državljani Srbije (uglavnom porijeklom sa Kosova) i to u 2008. godini podneseno je 28 zahtjeva za 73 osobe, a u 2009. godini podneseno je 17 zahtjeva za 55 osoba.

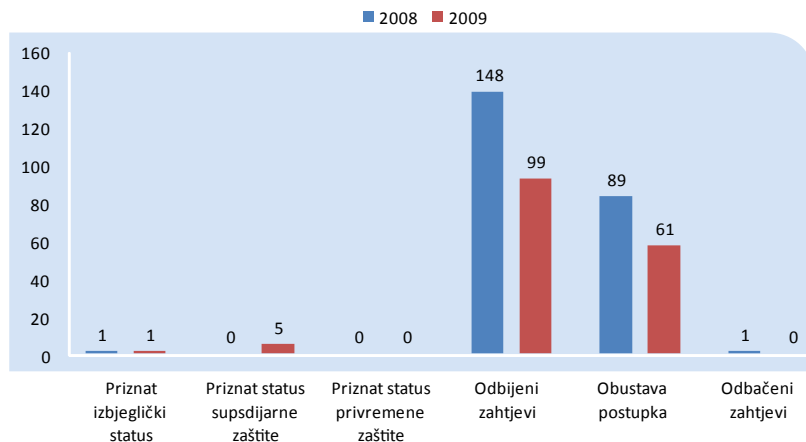
Iz drugih zemalja, izuzev Sirije (u 2009. godini), podnošeni su pojedinačni zahtjevi za međunarodnu zaštitu.

Tokom 2008. i 2009. godine, nije bilo zahtjeva za međunarodnu zaštitu maloljetnika bez pratnje.

U cilju preciznog definisanja aktuelnog stanja u oblasti međunarodne zaštite prezentujemo, uz kratku analizu, uporedne podatke o podnesenim zahtjevima i donešenim odlukama u 2008. i 2009. godini iskazane u broju osoba.

Pregled odluka o azilu (zbirne i pravosnažne odluke)

Broj lica koja su podnijela zahtjeve za međunarodnu zaštitu u BiH u 2008. godini je značajno smanjen u odnosu na prethodnu godinu. Tokom 2008. godine, zaprimljeno je 46 zahtjeva za ukupno 95 osoba, što predstavlja smanjenje od 83,65%.

Ipak, Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil je tokom 2008. godine imao za razmatranje zahtjeve za 466 lica, uzimajući u obzir predmete prenesene iz prethodnih godina (371). Od ukupnog broja podnesenih zahtjeva u 2008. godini 93 se odnosilo na osobe koje su predmetom zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH po prvi put, dok su ponovljena dva zahtjeva iz 2004. i 2005. godine. Povučeno je ukupno zahtjeva za pet osoba. U toku 2008. godine riješeno je zahtjeva za ukupno 239 osoba, a u 2009. godinu preneseno je zahtjeva za 222 osobe.

Prema podacima Ministarstva sigurnosti - Sektora za azil u 2009. godini ukupno su podnijeta 32 zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH za 71 osobu. Te godine, ukupno za razmatranje je bilo zahtjeva za 293 osobe (uzimajući u obzir predmete koji su ostali neriješeni iz prethodnih godina – za 222 osobe). Od ukupnog broja zahtjeva podnesenih u 2009. godini, 70 lica je bilo predmetom zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH po prvi put, dok je jedan zahtjev za jedno lice ponovljen. Tokom godine, 61 lice je povuklo svoje zahtjeve. Na kraju 2009. godine, ostalo je neriješeno 42 zahtjeva za 127 osoba.

Kao i prethodnih godina, daleko najviše zahtjeva za međunarodnu zaštitu u 2009. godini podneseno je od strane državljana Srbije – ukupno za 55 osoba, odnosno 265, uključujući neriješene zahtjeve iz prethodnih godina. Među ovim zahtjevima u 2009. godini, prvi put se podnose zahtjevi za ukupno 54 osobe, dok je jedan zahtjev ponovljen za jednu osobu. Tokom 2009. godine, povučeni su zahtjevi za 52 osobe iz Srbije, a na kraju godine, ostalo je neriješeno 32 zahtjeva za 116 osoba, državljana Srbije.

Kako zahtjevi državljana iz Srbije čine oko 90% svih zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH u 2009. godini, prezentujemo podatke o dobnoj i polnoj strukturi ovih osoba (265 osoba, uključujući neriješene zahtjeve iz prethodnih godina). Među ovim zahtjevima nalazi se 139 muškaraca i 126 žena. Dobna struktura ovih lica pokazuje zastupljenost svih dobnih grupa, ali su maloljetnici najmnogobrojniji – njih je 128 i čine 48,30% svih lica iz Srbije koja

su bila predmetom zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Nakon njih dolaze lica iz dobne grupe 18-35 (60 ili 22,64%), te dobna grupa 36-59 (58 ili 21,89%) i dobna grupa preko 60 godina starosti (19 ili 7,17%).

Ostali zahtjevi za međunarodnu zaštitu u 2009. godini su podneseni za lica iz Alžira, Francuske, Gruzije, Hrvatske, Iraka, Kameruna, Kine, Nigerije, Njemačke, Rusije, Sirije, Tunisa i Turske i svi skupa čine 22,53% osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu u BiH za 2009. godinu.

U 2008. godini od razmatranih zahtjeva (za 239 osoba) jednoj osobi je priznat izbjeglički status u BiH, za 148 osoba je odbijen zahtjev za međunarodnu zaštitu prvostepenom ili pravosnažnom odlukom, dok su postupci za 89 osoba obustavljeni prvostepenom ili pravosnažnom odlukom, a zahtjev za jednu osobu je odbačen u prvostepenoj odluci. Na kraju 2008. godine ostalo je neriješeno zahtjeva za 222 osobe.

U smislu odluka po zahtjevima za međunarodnu zaštitu koji su razmatrani tokom 2009. godine, Bosna i Hercegovina je priznala izbjeglički status za jednu osobu iz Šri Lanke, a za pet osoba iz Srbije je priznata supsidijarna zaštita ili privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog principa „zabrane vraćanja“. Svi ostali riješeni zahtjevi, njih 56 koje se odnose na 160 osoba, su ili odbijeni prvostepenom ili pravosnažnom odlukom, ili su postupci obustavljeni prvostepenom ili pravosnažnom odlukom. Najviše zahtjeva je odbijeno državljanima Srbije – 41 zahtjev za 144 osobe, kojih je i bilo daleko najviše. Razlozi za ovakve odluke odnose se najvećim dijelom na neosnovanost podnesenih zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Iako su primjećene nove zemlje porijekla prema zahtjevima za međunarodnu zaštitu, u odnosu na 2008. godinu, konkretnije Alžir, Francuska, Gruzija, Irak, Kina, Njemačka, Rusija, Sirija i Tunis, struktura zemalja porijekla i dalje pokazuje da se najveći broj zahtjeva i u 2009. godini odnosi na državljane Srbije – 55 osoba u 2009. godini, što čini 77,46% ukupnog broja osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu u BiH u 2009. godini.

I među novim zahtjevima za međunarodnu zaštitu, maloljetnici iz Srbije čine najveću dobnu grupu – 55,77% od svih zahtjeva za osobe iz Srbije. Slijedeća je dobna grupa od 36 do 59 godina starosti, i ona čini 25,00% svih osoba iz Srbije, a nakon toga osobe dobi 18 do 35 – 17,31%, te osobe preko 60 godina starosti – 1,92%. U zahtjevima za međunarodnu zaštitu u BiH u 2009. godini, u strukturi državljana Srbije, žene čine 40,38%.

Među ostalim zahtjevima za međunarodnu zaštitu, od njih 16 iz različitih zemalja, nalazile su se tri žene.

7. Izdate radne dozvole strancima

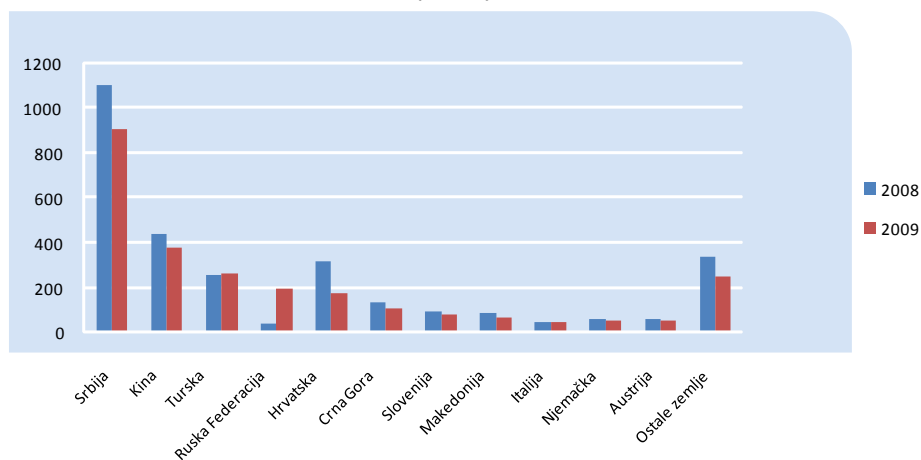
Prema podacima iz Agencije za rad i zapošljavanje BiH, a na temelju podataka pristiglih iz entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, ukupan broj radnih dozvola koje su izdate strancima u Bosni i Hercegovini iznosio je u 2008. godini 2.993, a u 2009. godini 2.592 radne dozvole, što predstavlja smanjenje od 13,40%. Prezentiramo podatke izdatih radnih dozvola strancima razvrstane po državljanstvima i kvalifikacijskoj strukturi stranaca.

Tabela 28. Izdate radne dozvole strancima razvrstane po državljanstvima za 2008. i 2009. godinu

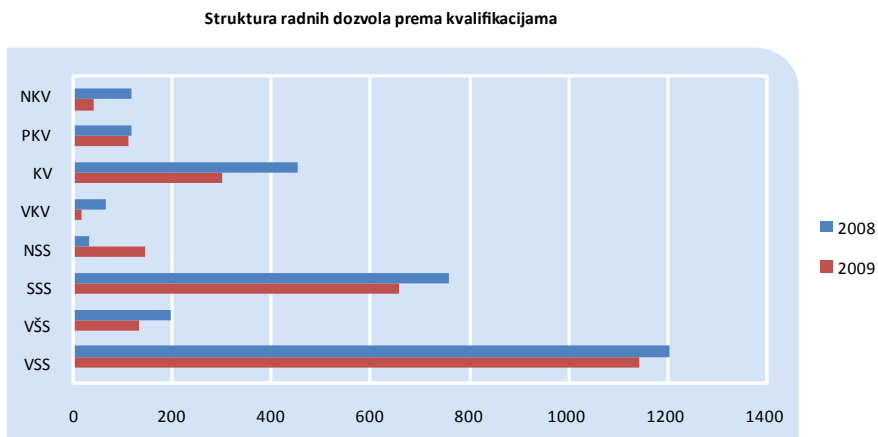
R.br.	Država	2008	2009	%
1.	Srbija	1.108	906	-18,23
2.	Kina	442	380	-14,03
3.	Turska	259	264	1,9
4.	Rusija	44	198	350
5.	Hrvatska	317	179	-43,5
6.	Crna Gora	133	108	-18,87
7.	Slovenija	98	80	-18,37
8.	Makedonija	89	67	-24,72
9.	Italija	47	49	4,25
10.	Njemačka	62	56	-9,68
11.	Austrija	58	53	-8,62
12.	Ostale zemlje	336	252	-25,00
Ukupno		2.993	2.592	-13,40

Najveći broj stranaca koji imaju radne dozvole u BiH su državljani Srbije, a nakon njih slijede državljani Kine, Turske, Ruske Federacije, Hrvatske, Crne Gore, Slovenije, Makedonije te nekih starih članica Evropske unije. U 2009. godini uočava se, za većinu prezentiranih zemalja, trend pada izdatih radnih dozvola u BiH u odnosu na 2008. godinu. Također je uočljiv izraziti trend porasta radnih dozvola izdatih državljanima Ruske Federacije.

Izdate radne dozvole po državljanstvima

Kvalifikacijska struktura stranaca kojima su izdate radne dozvole u 2008. i 2009. godini indicira da najveći broj ima visoku stručnu spremu, nakon čega slijede oni sa srednjom stručnom spremom, te kvalifikovani radnici.

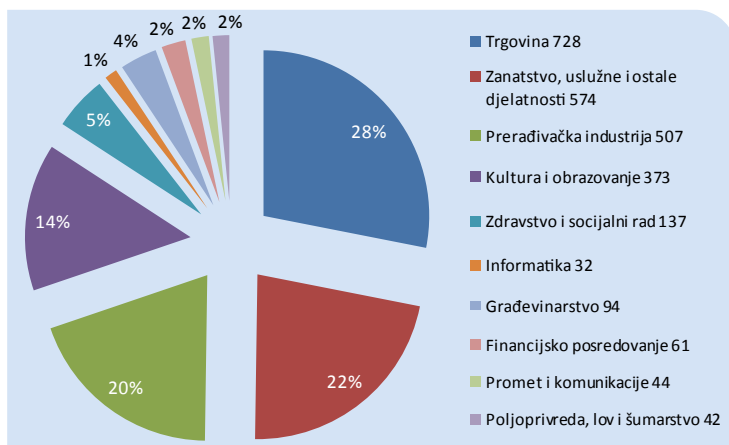

Najveći broj radnih dozvola u 2009. godini izdat je u slijedećim djelatnostima: trgovini 728, zatim zanatstvu, uslužnim i ostalim djelatnostima 574, prerađivačkoj industriji 507, te kulturi i obrazovanju 373 radne dozvole.

Tabela 29. Struktura radnih dozvola u 2009. godini prema djelatnostima

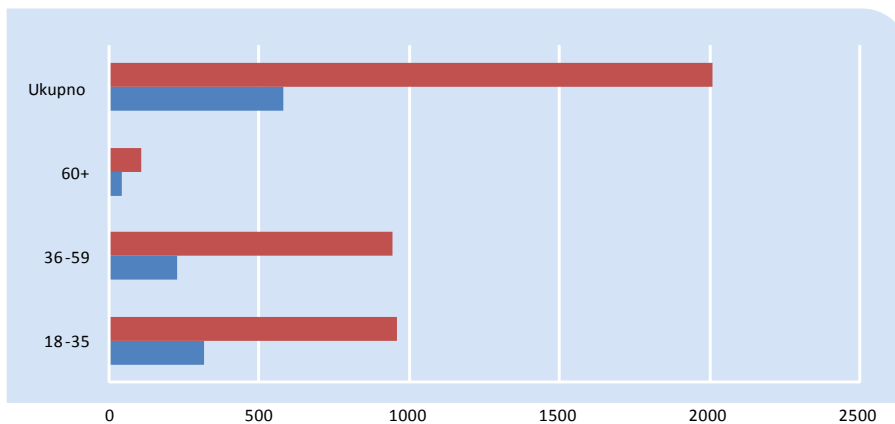
DJELATNOSTI	2009
Trgovina	728
Zanatstvo, uslužne i ostale djelatnosti	574
Prerađivačka industrija	507
Kultura i obrazovanje	373
Zdravstvo i socijalni rad	137
Informatika	32
Građevinarstvo	94
Finansijsko posredovanje	61
Promet i komunikacije	44
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	42
UKUPNO	2.592

Radne dozvole po djelatnostima - 2009. godina

Od ukupnog broja u 2009. godini žene su dobile 580, a muškarci 2.012 radnih dozvola. Najveći broj radnih dozvola, ukupno 1.905 izdat je muškarcima od 18 do 59 godina starosti.

Radne dozvole prema polnoj i starosnoj strukturi - 2009. god.

	18-35	36-59	60+	Ukupno
muškarci	960	945	107	2.012
žene	312	226	42	580

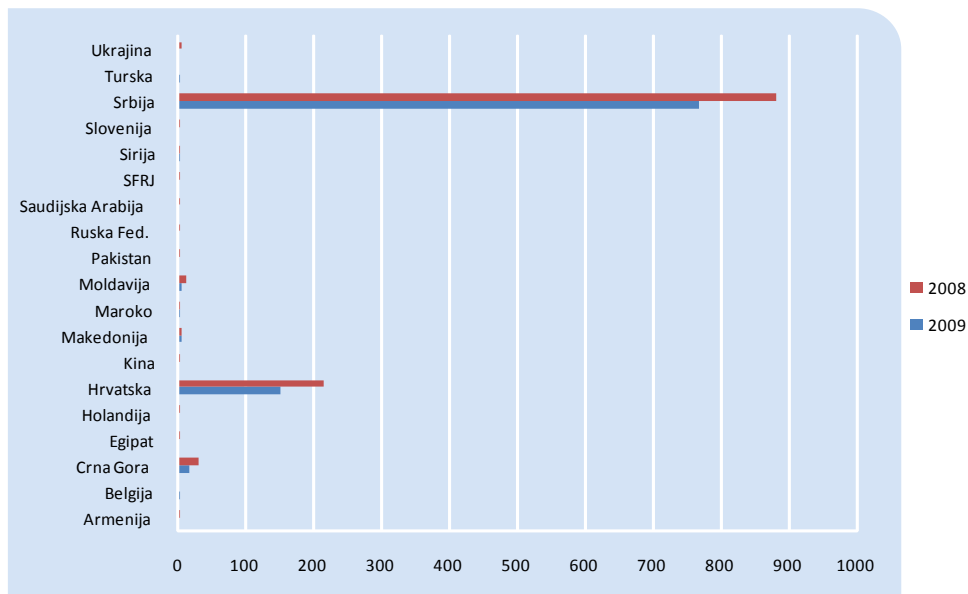
8. Sticanje državljanstva BiH

Ministarstvo civilnih poslova, koje je nadležno za izdavanje saglasnosti za sticanje državljanstva BiH, je zahtjev za dostavu podataka o osobama koje su dobile državljanstvo BiH putem naturalizacije i provedbe međudržavnih ugovora o dvojnomo državljanstvu prosljedilo nadležnim entitetskim ministarstvima. Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske su dostavili tražene podatke, razvrstane po zemljama porijekla, polu i dobi osoba koje su stekle državljanstvo BiH u 2008. i 2009. godini. Dostavljeni podaci su analizirani i predstavljeni po godinama.

Tabela 30. Broj odobrenih državljanstava BiH razvrstan prema zemljama porijekla u 2008. i 2009.g.

R.br.	Zemlja porijekla	2008	2009
1.	Armenija	2	0
2.	Belgija	0	1
3.	Crna Gora	29	15
4.	Egipat	1	0
5.	Holandija	1	0
6.	Hrvatska	213	150
7.	Kina	3	0
8.	Makedonija	4	4
9.	Maroko	1	1
10.	Moldavija	11	5
11.	Pakistan	1	0
12.	Ruska Federacija	2	0
13.	Saudijska Arabija	2	0
14.	SFRJ	1	0
15.	Sirija	3	2
16.	Slovenija	1	0
17.	Srbija	880	766
18.	Turska	0	1
19.	Ukrajina	4	0
	Ukupno	1.159	945

Državljanstva prema zemlji porijekla

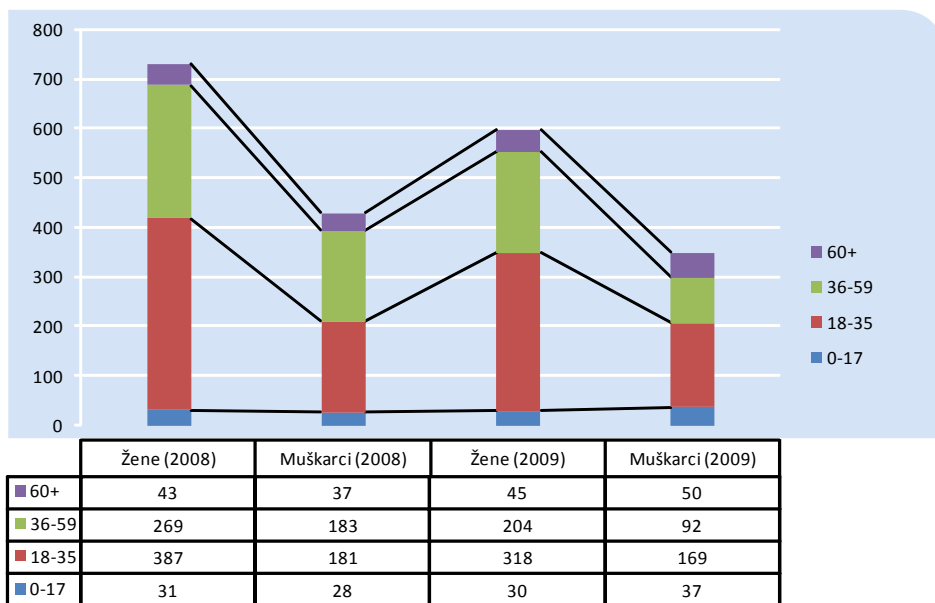
Najviše državljanstava BiH u protekle dvije godine su stekli državljani Srbije i Hrvatske.

Državljanstvo BiH je u 2008. godini steklo 1.159 osoba, od čega po osnovu Sporazuma o dvojnog državljanstvu između BiH i Srbije 866 osoba. Državljanstvo BiH i Federacije BiH u 2008. godini stekle su 402 osobe, od toga po osnovu Sporazuma o dvojnog državljanstvu između BiH i Srbije 388 osoba. Državljanstvo BiH i Republike Srpske u 2008. godini steklo je 757 osoba, od toga po osnovu Sporazuma o dvojnog državljanstvu između BiH i Srbije 478 osoba.

Ukupan broj stranaca koji su stekli državljanstvo BiH u 2009. godini iznosio je 945, od čega na osnovu Sporazuma o dvojnog državljanstvu između BiH i Srbije 758 osoba. U 2009. godini državljanstvo BiH i Federacije BiH steklo je 417 osoba, od čega po osnovu Sporazuma o dvojnog državljanstvu između BiH i Srbije 409 osoba, dok je državljanstvo BiH i Republike Srpske u 2009. godini steklo 528 osoba, od čega po osnovu Sporazuma o dvojnog državljanstvu između BiH i Srbije 349 osoba.

Analiza ukupnih podataka o osobama koje su dobile državljanstvo BiH prema dobi i polu ukazuje da je najviše osoba koje su stekle državljanstvo BiH u dobi od 18 do 59 godina i da je državljanstvo BiH steklo više žena nego muškaraca.

Osobe kojima je odobreno državljanstvo BiH razvrstane po dobi i polu

9. Emigracija iz BiH

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice kao institucija u sklopu koje djeluje Sektor za iseljeništvo, pripremio je pregled i analizu stanja BH iseljeništva na temelju raspoloživih podataka.

9.1. Opšta procjena migracijskih tokova

Potrebno je naglasiti da postoji nekoliko ograničenja koja ometaju provođenje sveobuhvatne analize trenutne situacije po pitanju emigracijskih trendova u Bosni i Hercegovini.

Ono što je jasno je da je migracija pitanje od primarne važnosti u Bosni i Hercegovini. Bosna i Hercegovina je bila, a i dalje je zemlja emigracije. Migracijska kretanja BH stanovništva su nastala zbog različitih istorijskih, političkih, društvenih i ekonomskih faktora. Nakon II svjetskog rata stanovništvo s područja Bosne i Hercegovine je uglavnom emigriralo iz ekonomskih razloga, odnosno u svrhu zapošljavanja u zemljama prijema. Tokom 1990-ih godina zbog ratnih dešavanja u Bosni i Hercegovini veliki broj populacije je prisilno emigrirao širom svijeta, a zadnjih godina emigracija ponovo više ima ekonomski karakter.

Prema procjenama Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice iz 2008. godine ukupan broj osoba porijeklom iz BiH koji žive izvan granica Bosne i Hercegovine iznosi oko 1.350.000 osoba, što čini oko 26% ukupne BH populacije.

Što se tiče statusa naših emigranata prema podacima UNHCR-a u 2008. godini je bilo 74.132 BiH izbjeglice i 1.159 osoba koje su podnijele zahtjev za azil.²²

Preko 90% BiH iseljenika u zemljama prijema je riješilo svoj status kroz sticanje državljanstva, radno-pravni ili neki drugi zakonom utvrđen osnov.

Ova vrsta podataka je uglavnom prikupljena na osnovu procjena diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u zemljama prijema kao i organizacija i udruženja BH dijaspore u tim zemljama. Bosanskohercegovačko iseljeništvo ima potencijal da doprinese razvoju BiH ekonomije, ali i cjelokupnom razvoju, ne samo kroz uticaj novčanih doznaka nego i kroz prenos znanja koja su stekli u inostranstvu i mogućnost povratka u svoju domovinu.

Što se tiče sticanja državljanstava zemalja prijema iseljenici iz Bosne i Hercegovine su u 2006. godini bili na 11. mjestu prema broju stečenih državljanstava u 27 zemalja Evropske unije sa brojem od skoro 40.000 osoba koje su stekle državljanstvo zemlje prijema u toj godini, što iznosi 1,9% od ukupno odobrenih državljanstava u zemljama EU-27 u 2006. godini.

Zanimljivo je da su u Sloveniji BH imigranti na prvom mjestu sa 52,7% od ukupnog broja odobrenih državljanstava u toj zemlji 2006. godine. U Austriji su na 3. mjestu iza Turske i Srbije sa 17,9%, a u Švedskoj na 5. mjestu sa 5,1%. Uzimajući u obzir da broj odobrenih državljanstava imigrantima u zemlji prijema zavisi ustvari od ukupnog broja istih u toj

22 UNHCR, 10. Juni 2009. godine

zemlji, zaključak je da što se tiče zemalja EU-27 najveći broj BH imigranata je u ove tri zemlje EU: Slovenija, Austrija i Švedska. Ako isključimo SAD i zemlje regiona koje i nisu članice EU ovaj podatak se slaže sa procjenama MLJPI o ukupnom broju BH iseljenika²³.

Prema ukupnom broju BH iseljenika vodeće zemlje prijema su: SAD, Njemačka, Hrvatska, Srbija, Austrija, Slovenija, Švedska, Kanada i Australija.

Tabela 31. Podaci MLJPI-a prema dostavljenim informacijama iz DKP-a iz 2006. godine: ²⁴

ZEMLJA PRIJEMA	BROJ
SAD	390.000
Njemačka	157.187
Hrvatska	60.000
Srbija	137.000
Austrija	132.262
Slovenija	100.000
Švedska	75.000
Kanada	60.000
Australija	50.000
UKUPNO:	1.161.449

Tabela 32. Podaci ureda za statistiku zemalja prijema i Eurostata²⁵:

ZEMLJA PRIJEMA	BROJ
SAD (American Community Survey, 2008)	120.655
Njemačka (Eurostat, 2008)	169.040
Hrvatska (Census, 2001)	189.039
Srbija (Census, 2002)	131.108
Slovenija (Eurostat, 2008)	32.468
Austrija (Eurostat, 2008)	85.215
Kanada (Census, 2006)	28.735
Švedska (Eurostat, 2008)	10.453
Australija (Census, 2006)	24.635
UKUPNO:	791.348

Prema trendu emigracije u zadnjih nekoliko godina vodeće zemlje odredišta su: Slovenija, Njemačka, Austrija, SAD i Italija.

²³ Eurostat, Statistics in focus, 108/2008

²⁴ Ovi podaci se odnose na ukupan broj iseljenih osoba i njihovih potomaka u zemljama prijema koji vode porijeklo iz Bosne i Hercegovine bez obzira na njihov status.

²⁵ Ovi podaci se ne odnose na osobe BH porijekla rođene u zemlji prijema.

Tabela 33. Vodeće zemlje odredišta

ZEMLJA ODREDIŠTA	Kretanja BH emigranata
Slovenija	2.016 (2000) – 12.477(2007)
Njemačka	10.421 (2000) – 6.403 (2007)
Austrija	3.978 (2000) – 3.034 (2007)
SAD	23.594 (2001) – 3.789 (2006)
Italija	1.797 (2000) – 2.584 (2007)

Zanimljiv je podatak o Sjedinjenim Američkim Državama u kojima je veliki val BH emigranata bio u periodu 2000.-2005. godine (u prosjeku oko 15.000 godišnje), dok je nakon toga taj broj počeo opadati i 2006. godine iznosio je samo 3.789.

Ovdje je također zanimljivo spomenuti da je Slovenija u zadnjih 4 godine postala vodeća zemlja odredišta za BH emigrante. Gledajući prema gore navedenim podacima taj broj je u 2007. godini 6 puta veći u odnosu na 2000. godinu. Ako posmatramo polnu strukturu BH emigranata koji su ušli u Sloveniju u 2007. godini (muškarci 11.225 i žene 1.254) s obzirom na činjenicu da prevladavaju muškarci emigranti, može se izvesti zaključak da se ovaj broj BH emigranata uglavnom odnosi na radnu migraciju.

Također je zanimljiv podatak da BH imigranti u Sloveniji predstavljaju najveću imigrantsku grupu sa 43% od svih stranaca imigranata u toj zemlji. Odmah iza su Srbija i Crna Gora sa 24% i Makedonija sa 11%.

Što se tiče ukupne radne migracije BH stanovništva Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice ne raspolaže tim podacima, ali prema procjenama Međunarodne organizacije za migracije²⁶ za najvažnije zemlje odredišta ukupan broj BH migranata radnika se povećao sa 160.000 u 2000. godini na 218.000 u 2007. godini. Međutim, ovaj podatak se odnosi na samo malu skupinu zemalja destinacije i uglavnom se radi o procjenama prema statističkim podacima Eurostata i pretpostavke su da je stvarni broj puno veći.

9.2. Novčane doznake

Bosna i Hercegovina kao zemlja u razvoju i tranziciji nije izuzetak po pitanju značaja priliva novčanih pošiljki kao važnog faktora u borbi protiv siromaštva.

Podaci Centralne banke BiH govore da je priliv novčanih pošiljki u Bosni i Hercegovini (poslanih ili preko banaka ili putem neformalnih kanala) u posljednjih pet godina znatno veći, i to za oko 76 %, nego što je neto priliv direktnih stranih ulaganja.

Ovakav priliv novčanih sredstava u Bosnu i Hercegovinu ima značajan efekat prije svega na smanjenje siromaštva. Veoma je značajno također da li se ta sredstva koriste u investicionu potrošnju što onda utiče na povećanje proizvodnje ili samo na ličnu potrošnju osoba primaoca novca iz inostranstva, što ima pozitivan efekat na proizvodnju ukoliko se troši na kupovinu domaćih proizvoda.

26 IOM: Labour Migration Patterns, Policies and Migration Propensity in the Western Balkans, 2009.

Za Bosnu i Hercegovinu je bitno da podstakne formalizaciju tokova novčanih pošiljki, odnosno da motivira slanje istih formalnim putevima - bankama i slično, kroz smanjenje troškova njihovog transferisanja, kao i da nastoji da podstakne plasiranje novčanih pošiljki u proizvodne investicije.²⁷

Što se tiče novčanih pošiljki iz inostranstva, prema podacima Centralne banke BiH za 2008. godinu, one učestvuju u procentu BDP-a sa 10%, a prema podacima Svjetske banke sa 15,8%.

Prema podacima Centralne banke BiH za 2009. godinu, učešće novčanih pošiljki iz inostranstva u BDP-u iznosi 7,5%, a prema podacima Svjetske banke to učešće je 13,7%.

Prema dostupnim podacima²⁸ u 2009. godini novčane pošiljke su iznosile 2.091 miliona KM. Kada to uporedimo sa 2008. godinom kada su novčane pošiljke iznosile 2.522 miliona KM može se donijeti zaključak da je priliv novčanih pošiljki iz inostranstva u 2009. godini u padu za 17,09%, što je bilo i očekivano. Prema procjenama Svjetske banke, zbog svjetske ekonomske krize, u 2009. godini očekivano je da će priliv novčanih doznaka u svijetu pasti za 7 - 10%.²⁹

Tabela 34. Novčane doznake BH iseljeničtva od 2001. do 2009. godine

Novčane doznake iseljeničtva, kompenzacija uposlenih i transferi migranata		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Centralna banka BiH ³⁰	KM u mil.	2.007	1.967	1.973	2.317	2.319	2.469	2.771	2.522	2.091
	USD u mil.	1.386	1.358	1.362	1.560	1.601	1.705	1.913	1.740	1.440
Svjetska banka ³¹	KM u mil.	2.206	2.213	2.537	3.004	2.961	3.217	3.914	3.966	3.815
	USD u mil.	1.521	1.526	1.749	2.072	2.043	2.157	2.700	2.735	2.627

Napomena: Prema procjenama Centralne banke BiH oko polovine navedenih iznosa novčanih doznaka u BiH dostavljeni su zvaničnim kanalima, dok se druga polovina šalje neformalnim kanalima.

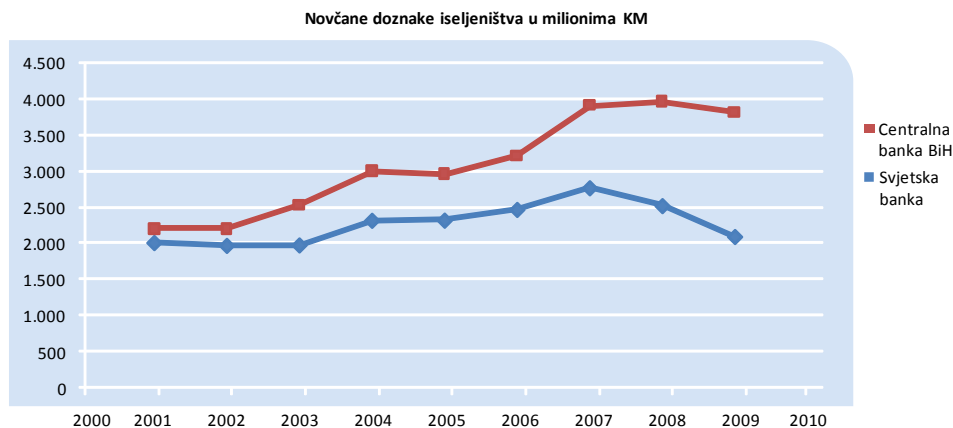
27 Izvor: Centralna banka, septembar 2008, Makroekonomski efekti novčanih pošiljki iz inostranstva

28 Zvanični podatak Centralne banke BiH od 06.04.2010. godine

29 World Bank: Outlook for remittance flows 2009-2011

30 Centralna banka BiH: Statistika platne bilance, mart 2010. godine

31 World Bank: Migracija i razvoj, novembar 2009.; Procjene Svjetske banke na osnovu Statističkog Godišnjaka Platnog prometa Međunarodnog monetarnog fonda, 2008.

10. Imigraciona politika BiH, pravni i institucionalni okvir

Politika i regulisanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila se u skladu s članom III, stav (1), tačka f), Ustava Bosne i Hercegovine nalazi u nadležnosti institucija na državnom nivou.

10.1. Imigraciona politika

Podaci iz 2000. godine o ilegalnoj migraciji stranih državljana koji preko teritorije Bosne i Hercegovine nastoje preći u zemlje Zapadne Evrope su ukazivali da je Bosna i Hercegovina postala tranzitni centar dobro organizovanog međunarodnog kriminala koji se bavi krijumčarenjem ljudi.

- ◊ U prvom kvartalu 2001. godine urađena je Informacija o stanju u oblasti imigracije i azila u kojoj je prezentovano činjenično stanje iz ove oblasti, identifikovani tipovi ilegalne migracije, uzroci koji su doveli do postojećeg stanja kao i prijedlog mjera za prevazilaženje nastale situacije. Vijeće ministara BiH je 10. 05. 2001. godine razmatralo i usvojilo navedenu informaciju, što je postala dobra polazna osnova za daljnji rad na stavljanju pod kontrolu ilegalnih kretanja stanovništva i prvi dokument koji je definisao ciljeve i osnove za politiku imigracija u BiH.
- ◊ Drugi dokument koji je definisao politiku i razvoj imigracionog i azilantskog sistema je Akcioni plan u oblasti imigracija i azila koji je usvojilo Vijeće ministara BiH 06.04.2004. godine, u kojem su definisane oblasti viza, granice, imigracija i azila i svaka razvijena odvojeno, sa jasno postavljenim ciljevima, definisanim zadacima i nosiocima realizacije istih.
- ◊ Aktualna Politika u oblasti imigracija i azila definisana je i Strategijom u oblasti imigracije i azila i Akcionim planom 2008. – 2011., koja je usvojena od strane Vijeća ministara BiH 13.11.2008. godine. Navedeni dokument prezentira razvoj imigracionog i azilantskog sistema, trenutno stanje, definiše ciljeve, aktivnosti, rokove i nosioce realizacije za oblasti: viza, granice, imigracija, azila i zaštite stranaca žrtava trgovine ljudima. Vijeće ministara BiH je donijelo 19.03.2009. godine Odluku o imenovanju Koordinaci-

onog tijela za praćenje implementacije strategije u oblasti imigracije i azila i Akcionog plana za period 2008. - 2011. godina („Službeni glasnik BiH“ broj 32/09).

10.2. Pravni okvir

Od 2000. godine do 2008. godine donešena su tri zakona koji regulišu oblast imigracije i azila u BiH

- ◊ Prvi propis kojim su na nivou Bosne i Hercegovine regulisana pitanja imigracije i azila bio je Zakon o imigraciji i azilu BiH koji je stupio na snagu krajem 1999. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 23/99).
- ◊ Značajan napredak, u smislu poboljšanja pravnog okvira kojim se regulišu pitanja kretanja i boravka stranaca u Bosni Hercegovini, postignut je usvajanjem Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu, krajem 2003. godine („Službeni glasnik BiH,, broj 29/03 i 4/04 i 53/07).
- ◊ Razvojem *acquis-a* Evropske unije pojavila se i potreba promjena ili dopuna značajnog broja odredaba zakona donešenog 2003. godine. Kako bi se uskladilo BiH zakonodavstvo u oblasti imigracija i azila sa zakonodavstvom Evropske unije i Šengenskim sporazumom, kao i riješili nedostaci koji su se pojavili u primjeni važećeg zakona, donesen je novi Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu koji je stupio na snagu u maju 2008. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 36/08).
  - U skladu sa odredbama Zakona donešeni su slijedeći podzakonski akti:
  - Pravilnik o ulasku i boravku stranaca („Službeni glasnik BiH“ broj 81/08),
  - Pravilnik o nadzoru i udaljenju stranca iz Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 81/08),
  - Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima („Službeni glasnik BiH“ broj 90/08),
  - Pravilnik o standardima funkcionisanja i drugim pitanjima značajnim za rad Imigracionog centra („Službeni glasnik BiH“ broj 105/08),
  - Pravilnik o pokriću troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor („Službeni glasnik BiH“ broj 2/09),
  - Pravilnik o obavezama prevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja („Službeni glasnik BiH“ broj 17/09),
  - Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnim za izdržavanje stranaca za vrijeme namjeravanog boravka u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 17/09),
  - Pravilnik o centralnoj bazi podataka o strancima („Službeni glasnik BiH“ broj 25/09),
  - Pravilnik o međunarodnoj zaštiti /azilu u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 37/09),
  - Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva za izdavanje putne isprave za izbjeglice, putne isprave za osobe bez državljanstva i putnog lista za strance („Službeni glasnik BiH“ broj 78/09),
  - Pravilnik o standardima funkcionisanja i drugim pitanjima značajnim za rad Azilantskog centra („Službeni glasnik BiH“ broj 86/09),
  - Odluka o vizama („Službeni glasnik BiH“ broj 100/08),
  - Pravilnik o izdavanju viza za dugoročni boravak (VIZA D) i postupanju kod izdavanja takvih viza („Službeni glasnik BiH“ broj 104/08),

- Pravilnik o postupanju kod izdavanja viza u DKP- ima BiH i tehničkim pitanjima uvjeta izdavanja aerodromske tranzitne vize (VIZA A) i tranzitne vize (VIZA B) („Službeni glasnik BiH“ broj 26/09),
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na rad osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 67/08),
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 83/08),
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na socijalnu zaštitu osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 3/09),
- Pravilnik o identifikacionom dokumentu lica kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 80/09),
- Pravilnik o putnom listu za strance („Službeni glasnik BiH“ broj 80/09),
- Pravilnik o putnoj ispravi za osobu bez državljanstva („Službeni glasnik BiH“ broj 80/09),
- Pravilnik o putnoj ispravi za izbjeglice („Službeni glasnik BiH“ broj 80/09).

10.3. Institucionalni okvir

A. Organi na državnom nivou

A1. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine

Podrazumijeva tripartitno rotirajuće Predsjedništvo, koje je odgovorno za vođenje vanjske politike BiH, uključujući zaključenje međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine, otkazivanje i uz saglasnost Parlamentarne skupštine, ratifikovanje takvih ugovora, te predstavljanje i ostvarivanje članstva Bosne i Hercegovine u međunarodnim i evropskim organizacijama i institucijama.

A2. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je organ izvršne vlasti, a čine ga predsjedavajući i predstavnici 9 državnih ministarstava i djeluje na državnom nivou kao centralna Vlada BiH. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je nadležno za donošenje odluka, zaključaka i rješenja, nacрта i prijedloga zakona, analiza, informacija, strategijskih dokumenata, programa, sporazuma, protokola i drugih akata. Svaki ministar ima svog zamjenika iz različitih konstitutivnih naroda u odnosu na ministra.

U nastavku slijede ministarstva, upravne organizacije i druga tijela koja su direktno odgovorna za upravljanje migracijama:

A2.1. Ministarstvo sigurnosti

Ministarstvo sigurnosti osnovano je 2003. godine, a nadležno je za zaštitu međunarodnih granica, unutrašnjih graničnih prelaza i regulisanje prometa na graničnim prelazima BiH; sprječavanje i otkrivanje učinilaca krivičnih djela terorizma, trgovine drogom, krivotvorenja domaće i strane valute i trgovine ljudima i drugih krivičnih djela sa međunarodnim ili međuentitetskim elementom; međunarodnu saradnju u svim oblastima iz nadležnosti ministarstva, prikupljanje i korištenje podataka od značaja za sigurnost BiH, organizaciju i usaglašavanje aktivnosti entitetskih ministarstava unutrašnjih poslova i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u ostvarivanju bezbjednosnih zadataka u interesu BiH. Ministarstvo

sigurnosti kreira, stara se i provodi politiku useljavanja i azila u BiH, uređuje procedure i način ustroja službe u vezi kretanja i boravka stranaca u BiH.

Ministarstvo sigurnosti donosi prvostepene odluke po zahtjevima za međunarodnu zaštitu stranaca u BiH i odgovorno je za drugostepeno odlučivanje po žalbama stranaca u vezi ulaska, kretanja i boravka stranaca u BiH, odnosno donosi rješenja po žalbama stranaka na prvostepena rješenja koja donosi Služba za poslove sa strancima i Granična policija BiH u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu.

- **Granična policija BiH**

Granična policija BiH (ranije Državna granična služba) je osnovana 2000. godine, kao policijsko tijelo odgovorno za obavljanje policijskih poslova vezanih za nadzor i kontrolu prelaska granice BiH što podrazumijeva osiguranje nepovredivosti državne granice, zaštite života i zdravlja ljudi, sprečavanja i otkrivanja krivičnih djela i prekršaja, te otkrivanja i pronalaska njihovih počinitelja, sprečavanja nezakonitih prekograničnih migracija i sprečavanja i otkrivanja drugih opasnosti za javnu sigurnost, pravni poredak i nacionalnu sigurnost. Od osnivanja Ministarstva sigurnosti BiH 2003. godine, Granična policija BiH se nalazi u sastavu ovog ministarstva.

Granična policija BiH u oblasti provođenja imigracijske legislative kontroliše kretanje stranaca preko granice BiH, u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, odbija ulazak stranaca u BiH u slučajevima kad ne ispunjavaju propisane uslove za ulazak u BiH i pod definisanim uslovima donosi rješenja o odbijanju ulaska, u izuzetnim slučajevima propisanim navedenim zakonom izdaje vize na granici, vrši poništenje ili skraćanje roka važenja vize i Graničnoj policiji BiH stranac može iskazati namjeru podnošenja zahtjeva za azil u BiH, vodi i razmjenjuje podatke iz ove oblasti.

- **Služba za poslove sa strancima**

Služba je upravna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti, s operativnom samostalnošću za vođenje poslova i rješavanje pitanja iz svoje nadležnosti, osnovana radi obavljanja upravnih i inspeksijskih poslova vezanih za kretanje i boravak stranaca u Bosni i Hercegovini, rješavanje u upravnim stvarima po zahtjevima stranaca kao i ostalih poslova propisanih Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, te drugim zakonima i propisima kojima se regulišu prava, obaveze i druga pitanja u vezi s kretanjem i boravkom stranaca. Služba za poslove sa strancima je uspostavljena 01.10.2006. godine.

- **Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA)**

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) je upravna organizacija u okviru Ministarstva sigurnosti BiH, sa operativnom samostalnošću, osnovana radi obavljanja policijskih poslova. SIPA se u okviru svojih zakonom definiranih nadležnosti bavi sprječavanjem, otkrivanjem i istragom krivičnih djela iz nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine, a posebno organiziranog kriminala, terorizma, ratnih zločina, trgovine ljudima i drugih krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. SIPA je, u sadašnjem kapacitetu, započela sa svojim aktivnostima 2004. godine i naslijedila je „Državnu agenciju za informacije i zaštitu”.

A.2.2. Obavještajno-sigurnosna agencija (OSA)

Obavještajno sigurnosna agencija u oblasti imigracionog zakonodavstva nadležna je za sigurnosnu provjeru za strance u svrhu utvrđivanja razloga sigurnosti BiH.

A.2.3. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno je za praćenje i provođenje međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kreiranje i provođenje aktivnosti na ispunjavanju obaveza BiH u pogledu prijema u evroatlantske integracije, a posebno u vezi sa primjenom Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima; praćenje i izrada informacija o standardima i aktivnostima u oblastima ljudskih prava; staranje o pravima i pitanjima izbjeglica u BiH nakon utvrđivanja njihovog statusa; kreiranje i provođenje politike u BiH u oblasti povratka izbjeglica i raseljenih lica u BiH, projekata rekonstrukcije i obezbjeđenje drugih uslova za održiv povratak, te kreiranje politike BiH prema iseljeništvu.

A.2.4. Ministarstvo vanjskih poslova

Ministarstvo vanjskih poslova nadležno je za provođenje utvrđene politike BiH, te za razvoj međunarodnih odnosa, zastupanje BiH u diplomatskim odnosima prema drugim državama i međunarodnim organizacijama; saradnju sa međunarodnim organizacijama, predlaganje Predsjedništvu Bosne i Hercegovine učlanjenje, odnosno učešće BiH u radu međunarodnih organizacija; pripremanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma; vršenje poslova u vezi sa boravkom i zaštitom prava i interesa državljanja BiH na stalnom i privremenom boravku u inostranstvu i domaćih pravnih lica u inostranstvu, te podsticanje, razvijanje i koordinacija saradnje sa iseljeništvom iz BiH.

Ministarstvo vanjskih poslova u oblasti provođenja imigracijske legislative priprema Vijeću ministara BiH, prijedloge odluka o državama čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH, prijedloge odluka za države čiji državljani mogu ući u BiH s drugim dokumentom osim pasoša, kao i prijedloge odluka oslobađanja od pribavljanja vize nosioca posebnih vrsta putnih isprava.

Također, Ministarstvo vanjskih poslova realizuje migracionu politiku posredstvom izdavanja viza u Diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, te u sjedištu odlučuje o produženju vize za kratkoročni boravak (Vize C) u izuzetnim, Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, propisanim razlozima.

A.2.5. Ministarstvo pravde

Ministarstvo pravde nadležno je za administrativne funkcije vezano za pravosudne organe na državnom nivou; međunarodnu i međuentitetsku pravosudnu saradnju; obezbjeđivanje da zakonodavstvo BiH i njegova provedba na svim nivoima budu u skladu sa obavezama BiH koje proizilaze iz međunarodnih sporazuma; saradnju sa Ministarstvom vanjskih poslova i entitetima na izradi međunarodnih bilateralnih i multilateralnih sporazuma; opšte djelovanje kao centralno koordinirajući organ za obezbjeđivanje usklađenosti zakonodavstva i standarda pravosudnog sistema među entitetima, ekstericiju; poslove upravne inspekcije nad izvršavanjem zakona; te za pitanja udruženja građana, vođenje registara udruženja građana i nevladinih organizacija koje djeluju na teritoriji BiH.

Ministarstvo pravde odgovorno je za inspekciju upravnih postupaka svih ministarstava i drugih civilnih organa, uključujući one za upravljanje migracijama i azilom.

A2.6. Ministarstvo civilnih poslova

Ministarstvo civilnih poslova je nadležno za poslove državljanstva, upis i evidenciju građana, zaštitu ličnih podataka, prijavljivanje prebivališta i boravišta, lične isprave, putne isprave, te druge poslove propisane zakonom.

U oblasti imigracija zaduženo je za definisanje putnih isprava za strance.

A2.7. Direkcija za evropske integracije

Direkcija za evropske integracije osnovana je Zakonom o vijeću ministara BiH 2002. godine, sa zadatkom da koordinira proces integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Direkcija je preuzela nadležnosti bivšeg Ministarstva za evropske integracije Bosne i Hercegovine. Direkcija za evropske integracije je, nadležna, između ostalog, za koordinaciju poslova na usklađivanju pravnog sistema BiH sa standardima za pristupanje EU (acquis communautaire).

A2.8. Sud BiH

Sud BiH ima jurisdikciju nad krivičnim djelima kojima se narušavaju državni zakoni BiH, ako su ista predviđena zakonom, i može djelovati u cilju rješavanja međuentitetskih sporova kod implementacije zakona. On može i presuđivati kod predmeta koji se odnose na međunarodne ugovore kao i pitanja o sprovođenju međunarodnog i domaćeg kaznenog zakona.

U okviru svoje krivične nadležnosti, Sud Bosne i Hercegovine je nadležan za krivična djela utvrđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine i drugim zakonima Bosne i Hercegovine. U okviru upravne nadležnosti Sud Bosne i Hercegovine je nadležan da odlučuje po tužbama protiv konačnih upravnih akata, donesenih u vršenju javnih ovlaštenja. U okviru apelacione nadležnosti Sud Bosne i Hercegovine je nadležan da odlučuje po žalbama protiv presuda ili odluka koje donese Krivično ili Upravno odjeljenje ovog suda, vanrednim pravnim lijekovima protiv pravosnažnih odluka koje su donijela odjeljenja Suda, osim zahtjeva za ponavljanje postupka.

Sud BiH u oblasti provođenja imigracijske legislative odlučuje, kao drugostepeni organ, po tužbama stranaca na rješenja Ministarstva sigurnosti u postupcima po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, a i u oblasti imigracionog zakonodavstva sve odluke Ministarstva sigurnosti su podložne sudskom preispitivanju.

A2.9. Ustavni sud

Ustavni sud djeluje na državnom nivou te ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz Ustava između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine kao i nadležnost da odluči da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa Ustavom. Apelaciona jurisdikcija Ustavnog suda je ustanovljena ustavnom odredbom po kojoj Sud "ima apelacionu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na osnovu presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini". Ustavni sud je nadležan da utvrdi kompatibilnost zakona sa Ustavom BiH, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava.

B. Organi na entitetskom nivou

Davanje većih nadležnosti državnim organima za upravljanje migracijama imalo je direktan uticaj na ulogu entitetskih organa. Prije osnivanja Granične policije BiH (ranije Državna granična služba) 2000. godine, entitetska ministarstva unutrašnjih poslova držala su relativno široke nadležnosti kod upravljanja migracijama, uključujući obaveze granične kontrole i djelovanje „Odjela za strance” unutar svakog ministarstva unutrašnjih poslova. Trenutno, obaveza sprovođenja upravljanja migracijama unutar teritorije prebačena je sa kantonalnog/regionalnog nivoa ministarstava unutrašnjih poslova na Službu za poslove sa strancima unutar Ministarstva sigurnosti. Služba je i osnovana s ciljem da se izmjeni situacija nedovoljnog finansiranja i decentralizacije sistema u kojem su djelovali inspektori za strance i koja je rezultirala neefikasnošću, jer je nadležnost inspektora za strance prestajala izvan granica kantona/entiteta u kojem su bili zaposleni. Pored toga, ovlasti inspektora varirale su u zavisnosti od relevantnog kantonalnog/entitetskog nivoa zakonodavstva. Loša komunikacija između inspektora za strance, entitetskih i državnih tijela rezultirala je manjkavostima kako u harmoniziranju aktivnosti tako i u centraliziranju podataka.

B1. Republika Srpska

B1.1. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske

Nadležnosti **Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske** uključuju, između ostalih civilnih i sigurnosnih istražnih odgovornosti, podršku državnim organima nadležnim za upravljanje migracijama, a prvenstveno Službi za poslove sa strancima, u postupcima prijave i odjave boravka stranaca i na zahtjev Službe za poslove sa strancima podršku u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

B1.2. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave

Ministarstvo uprave i lokalne samouprave vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose na državljanstvo, matične knjige, lično ime, jedinstveni broj građana i vrši druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

B2. Federacija BiH

B2.1. Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije BiH

Ministarsvo unutrašnjih poslova Federacije BiH nadležno je, za sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela međunarodnog kriminala i terorizma, neovlaštene trgovine drogom i organizovanog kriminala, pronalaženje i hvatanje počinitelja tih djela, raspisivanje i objavljivanje INTERPOL-ove međunarodne, federalne i međukantonalne potrage, saradnju sa nadležnim tužiteljstvima u vezi obrade kaznenih slučajeva, poslove državljanstva Federacije, zaštitu ljudskih prava i građanskih sloboda u oblasti unutrašnjih poslova, te za druge poslove iz svoje nadležnosti.

U oblasti imigracionog zakonodavstva dužno je, na zahtjev Službe za poslove sa strancima, pružiti podršku Službi za poslove sa strancima u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

B2.2. Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova

Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova u oblasti imigracionog prava nadležna su za podršku Službi za poslove sa strancima, u postupcima prijave i odjave boravka stranaca i na zahtjev Službe za poslove sa strancima na podršku u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

B3. Distrikt Brčko

Policija Distrikta Brčko u oblasti imigracionog prava dužna je, na zahtjev Službe za poslove sa strancima, pružiti podršku Službi za poslove sa strancima u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

ANEKSI

ANEKS 1.

ZBIRNI PREGLED MIGRACIONIH KRETANJA

POKAZATELJI/GODINE	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Broj izdatih viza u DKP-ima	23.458	21.978	17.411	15.638	14.801	11.960	12.071	10.139	9.284
Broj izdatih viza na granici	3.706	4.853	4.327	5.641	2.049	927	735	684	345
Broj odbijenih ulazaka u BiH	9.955	10.527	9.450	10.469	7.758	7.829	6.618	3.102	5.103
Broj nezakonitih prelazaka državne granice							851	543	381
Ulazaka							497	368	188
Izlazaka							354	175	193
Broj privremenih boravaka	3.756	3.305	4.646	4.897	5.143	5.274	5.513	5.971	7.512
Broj stalnih boravaka	336	309	439	178	196	153	136	215	359
Broj otkaza bezviznih i privremenih boravaka							229	484	530
Broj otkaza stalnih boravaka							20	32	36
Broj rješenja o protjerivanju							822	787	474
Broj stranaca stavljenih pod nadzor								198	191
Broj prisilno udaljenih stranaca							75	172	109
Broj dobrovoljnih povratka neregularnih migranata (uz pomoć IOM-a)	1.644	1.496	1.218	506	345	112	261	44	226
Državljana BiH	1.566	1.355	844	295	101	54	28	16	73
Stranih državljana	78	141	374	211	244	58	233	28	153
Prihvat stranaca po sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom	2.317	766	756	255	170	174	240	248	122
Broj osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu/azil u BiH	732	575	739	301	146	69	581	95	67
Broj izdatih radnih dozvola strancima u toku godine							2.696	2.993	2.592
Broj stranaca koji su stekli državljanstvo BiH							1.190	1.159	945
Broj emigranata iz BiH (podatak iz 2008. godine - procjena)								1.350.000	
Populacija u BiH (prema procjenama Agencije za statistiku od 30.06.2007.godine)								3.842.942	

ANEKS 2.

IZDATE VIZE U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM PREDSTAVNIŠTVIMA BIH U 2008. I 2009. GODINI

Red. br.	DRŽAVE	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Afganistan	9	21	133,33%
2	Albanija	1.638	1.280	-21,86%
3	Alžir	4	28	600,00%
4	Angola	4	3	-25,00%
5	Argentina	209		-100,00%
6	Armenija	42	50	19,05%
7	Azerbejdžan	37	100	170,27%
8	Bahrein	20	14	-30,00%
9	Bangladeš	11	10	-9,09%
10	Barbados	2		-100,00%
11	Belize	19	1	-94,74%
12	Benin	23	13	-43,48%
13	Bjelorusija	900	80	-91,11%
14	Bocvana		3	-
15	Bolivija	14	15	7,14%
16	Brazil	213		-100,00%
17	Bugarska	122		-100,00%
18	Burkina Faso	9	8	-11,11%
19	Burundi	5	3	-40,00%
20	Centralna Afrička Republika		3	-
21	Čad	1		-100,00%
22	Čile	57		-100,00%
23	Dominikanska Republika	16	17	6,25%
24	Egipat	225	377	67,56%
25	Ekvador	27	27	0,00%
26	Eritreja	2	7	250,00%
27	Etiopija	7	17	142,86%
28	Fidži	1	4	300,00%
29	Filipini	107	118	10,28%
30	Francuska Gvajana	2		-100,00%
31	Gabon	5	6	20,00%
32	Gambija	2		-100,00%
33	Gana	14	20	42,86%
34	Gruzija	20	117	485,00%
35	Gvajana		1	-
36	Gvatemala	7		-100,00%
37	Gvineja	3	7	133,33%
38	Gvineja Bisao	3		-100,00%
39	Haiti	0	6	-
40	Honduras	21		-100,00%
41	Hong Kong	1		-100,00%
42	Indija	212	416	96,23%
43	Indonezija	264	461	74,62%

Red. br.	DRŽAVE	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
44	Irak	90	20	-77,78%
45	Iran	250	314	25,60%
46	Izrael	2	5	150,00%
47	Jamajka	1	2	100,00%
48	Jemen	9	12	33,33%
49	Jordan	236	170	-27,97%
50	Južna Afrika	34	168	394,12%
51	Kambodža	2	3	50,00%
52	Kamerun	10	19	90,00%
53	Kazahstan	39	71	82,05%
54	Kenija	12	12	0,00%
55	Kina	211	427	102,37%
56	Kirgistan	11	28	154,55%
57	Kolumbija		211	-
58	Kongo Demokratska Republika	16	34	112,50%
59	Kongo Republika	5	9	80,00%
60	Koreja, Demokratska Narodna Republika	3	1	-66,67%
61	Koreja, Republika	2		-100,00%
62	Kostarika	43		-100,00%
63	Kuba	19	28	47,37%
64	Kuvajt	6	13	116,67%
65	Laos	1	1	0,00%
66	Lesoto		5	-
67	Libanon	1.786	1.528	-14,45%
68	Liberija		2	-
69	Libijska Arapska Džamahirija	10	295	2850,00%
70	Madagaskar	1	1	0,00%
71	Malavi		6	-
72	Mali	1	1	0,00%
73	Maroko	30	56	86,67%
74	Mauricijus	25	28	12,00%
75	Meksiko	488	3	-99,39%
76	Mikronezija		1	-
77	Moldavija	93	130	39,78%
78	Mongolija	8	6	-25,00%
79	Mozambik		1	-
80	Nepal	7	16	128,57%
81	Nigerija	22	60	172,73%
82	Nikaragva	2		-100,00%
83	Obala Slonovače	28	67	139,29%
84	Oman	2	10	400,00%
85	Pakistan	76	77	1,32%
86	Palestina	20	29	45,00%
87	Panama	4		-100,00%
88	Paragvaj	6		-100,00%
89	Peru	38	61	60,53%
90	Ruanda	3	3	0,00%

Red. br.	DRŽAVE	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
91	Rumunija	6		-100,00%
92	Ruska Federacija	20	206	930,00%
93	Samoa		1	-
94	San Salvador	20		-100,00%
95	Saudijska Arabija	175	143	-18,29%
96	Sejšeli		1	-
97	Senegal	10	8	-20,00%
98	Singapur	47	1	-97,87%
99	Sirijska Arapska Republika	91	124	36,26%
100	Sjedinjene Američke Države	6		-100,00%
101	Somalija	4	4	0,00%
102	Srbija, uključujući Kosovo	471	176	-62,63%
103	Sudan	19	70	268,42%
104	Surinam	4		-100,00%
105	Svazilend	2	2	0,00%
106	Sveta Lucija	25	4	-84,00%
107	Sveti Vinsent i Grenadini		1	-
108	Šri Lanka	3	31	933,33%
109	Tadžikistan	3	15	400,00%
110	Tajland		60	-
111	Tajvan	4		-100,00%
112	Tanzanija	3	13	333,33%
113	Togo	7	27	285,71%
114	Trinidad i Tobago	4	8	100,00%
115	Tunis	73	36	-50,68%
116	Turkmenistan		4	-
117	Uganda	10	55	450,00%
118	Ujedinjeni Arapski Emirati	126	69	-45,24%
119	Ukrajina	921	996	8,14%
120	UN	49		-100,00%
121	Urugvaj	13		-100,00%
122	Uzbekistan	11	9	-18,18%
123	Venecuela	40	3	-92,50%
124	Vijetnam	40	19	-52,50%
125	Zambija	2	10	400,00%
126	Zimbabve		21	-
	UKUPNO:	10.139	9.284	-8,43%

ANEKS 3.

IZDATE VIZE NA GRANICI BIH U 2008. I 2009. GODINI

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Albanija	94	74	-21,28%
2	Alžir	12	6	-50,00%
3	Angola		2	-
4	Argentina	13		-100,00%
5	Armenija	51	38	-25,49%
6	Azerbejdžan	37	6	-83,78%
7	Bahrein	1	2	100,00%
8	Bangladeš	1		-100,00%
9	Bjelorusija	29	7	-75,86%
10	Brazil	28		-100,00%
11	Burkina Faso	1	13	1200,00%
12	Burundi	1		-100,00%
13	Capo Verde	9		-100,00%
14	Čile	24		-100,00%
15	Dominikanska Republika		1	-
16	Egipat		4	-
17	Ekvador	2		-100,00%
18	Eritereja	1		-100,00%
19	Filipini	2		-100,00%
20	Gana	1		-100,00%
21	Gruzija	30	8	-73,33%
22	Gvatemala	4		-100,00%
23	Gvajana		2	-
24	Haiti		4	-
25	Indija	2	1	-50,00%
26	Indonezija	3		-100,00%
27	Irak	9	13	44,44%
28	Iran		30	-
29	Jamajka	1		-100,00%
30	Južna Afrika	9	12	33,33%
31	Kamerun	1		-100,00%
32	Kazahstan	34	2	-94,12%
33	Kenija	4	2	-50,00%
34	Kina	1		-100,00%
35	Kirgistan	1	1	0,00%
36	Kolumbija	22	8	-63,64%
37	Kostarika	1		-100,00%
38	Kuba	3		-100,00%
39	Libanon	7	4	-42,86%
40	Mali	1		-100,00%
41	Maroko	5	10	100,00%
42	Mauricijus	2		-100,00%
43	Meksiko	18		-100,00%

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
44	Moldavija	54	28	-48,15%
45	Nigerija	3		-100,00%
46	Obala Slonovače		3	-
47	Oman	1	1	0,00%
48	Pakistan	1		-100,00%
49	Peru	2		-100,00%
50	Ruanda	1		-100,00%
51	Ruska Federacija		3	-
52	Saudijska Arabija	4	6	50,00%
53	Senegal	3		-100,00%
54	Siera Leone	1	1	0,00%
55	Sirija	6	2	-66,67%
56	Srbija *	10	4	-60,00%
57	Sudan	4	1	-75,00%
58	Šri Lanka	1		-100,00%
59	Tadžikistan	1		-100,00%
60	Tajland	6		-100,00%
61	Tajvan		2	-
62	Tanzanija	1		-100,00%
63	Togo		3	-
64	Tunis	24	1	-95,83%
65	Uganda	2	1	-50,00%
66	Ujedinjeni Arapski Emirati		4	-
67	Ukrajina	74	35	-52,70%
68	Urugvaj	15		-100,00%
69	Uzbekistan	3		-100,00%
70	Vijetnam	2		-100,00%
	UKUPNO:	684	345	-49,56%

* NAPOMENA: Sve osobe su porijeklom sa Kosova.

ANEKS 4.

ODBIJENI ULASCI NA GRANICI BIH U 2008. I 2009. GODINI

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Albanija	83	218	162,65%
2	Alžir	1	2	100,00%
3	Argentina	41		-100,00%
4	Armenija	1	2	100,00%
5	Australija	1		-100,00%
6	Austrija	40	77	92,50%
7	Azerbejdžan		1	-
8	Belgija	9	1	-88,89%
9	Bjelorusija	12	13	8,33%
10	Bolivija	2	2	0,00%
11	Brazil	64		-100,00%
12	Bugarska	3	4	33,33%
13	Crna Gora	291	181	-37,80%
14	Češka Republika	1	4	300,00%
15	Čile	24		-100,00%
16	Danska	1	3	200,00%
17	Dominikanska Republika		2	-
18	Egipat	1		-100,00%
19	Ekvador	1	6	500,00%
20	Filipini	1	1	0,00%
21	Francuska	4	23	475,00%
22	Grčka		1	-
23	Gruzija	10	2	-80,00%
24	Gvatemala	3		-100,00%
25	Holandija	1	7	600,00%
26	Honduras	2		-100,00%
27	Hrvatska	732	1.470	100,82%
28	Indija	3	2	-33,33%
29	Indonezija		3	-
30	Irak		1	-
31	Iran	3	1	-66,67%
32	Italija	44	190	331,82%
33	Izrael		1	-
34	Jordan	3	2	-33,33%
35	Južna Afrika	6	6	0,00%
36	Kazahstan	1	2	100,00%
37	Kina	7	7	0,00%
38	Kipar	1		-100,00%
39	Kolumbija	1	1	0,00%
40	Kostarika	2		-100,00%
41	Letonija		2	-
42	Libanon	4	7	75,00%
43	Lihtenštajn	1		-100,00%

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
44	Litvanija		2	-
45	Mađarska	2	6	200,00%
46	Makedonija	73	87	19,18%
47	Malezija	2		-100,00%
48	Maroko		2	-
49	Meksiko	34	4	-88,24%
50	Moldavija	3	2	-33,33%
51	Nigerija		1	-
52	Norveška		5	-
53	Njemačka	35	222	534,29%
54	Panama	1		-100,00%
55	Peru		5	-
56	Poljska	2	28	1300,00%
57	Rumunija	5	2	-60,00%
58	Ruska Federacija	15	810	5300,00%
59	Saudijska Arabija		3	-
60	Senegal	2		-100,00%
61	Singapur	13		-100,00%
62	Sirijska Arapska Republika	4	1	-75,00%
63	Sjedinjene Američke Države	5	7	40,00%
64	Slovenija	22	22	0,00%
65	Srbija	807	1.180	46,22%
66	Švajcarska	186	6	-96,77%
67	Tunis	4	4	0,00%
68	Turska	411	208	-49,39%
69	Ukrajina	59	233	294,92%
70	Urugvaj	1		-100,00%
71	Uzbekistan	1	6	500,00%
72	Velika Britanija		12	-
73	Venecuela	8		-100,00%
74	Vijetnam	2		-100,00%
	UKUPNO:	3.102	5.103	64,51%

NAPOMENA: Od ukupnog broja osoba porijeklom iz Srbije, u 2008. godini je 94, a u 2009. godini je 139 osoba porijeklom sa Kosova.

ANEKS 5.

OTKRIVEN NEZAKONIT PRELAZAK GRANICE BIH U 2008. I 2009. GODINI

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Albanija	55	49	-10,91%
2	Alžir		1	-
3	Australija	1		-100,00%
4	Belgija	1		-100,00%
5	Bosna i Hercegovina	170	169	-0,59%
6	Brazil	4		-100,00%
7	Crna Gora	4	6	50,00%
8	Francuska	4		-100,00%
9	Gvatemala	1		-100,00%
10	Holandija	1		-100,00%
11	Hrvatska	96	40	-58,33%
12	Irska		1	-
13	Kina	4	1	-75,00%
14	Kolumbija	1		-100,00%
15	Makedonija	12	7	-41,67%
16	Malezija	2		-100,00%
17	Maroko	1		-100,00%
18	Njemačka	4		-100,00%
19	Rumunija	3		-100,00%
20	Ruska Federacija		2	-
21	Sjedinjene Američke Države	1	2	100,00%
22	Slovenija	2		-100,00%
23	Srbija	136	87	-36,03%
24	Švedska		1	-
25	Švajcarska	5		-100,00%
26	Turska	35	15	-57,14%
	UKUPNO:	543	381	-29,83%

NAPOMENA: Od ukupnog broja osoba porijeklom iz Srbije, u 2008. godini je 37, a u 2009. godini 15 osoba porijeklom sa Kosova.

ANEKS 6.

IZDATE BORAVIŠNE DOZVOLE ZA PRIVREMENI BORAVAK U BIH ZA 2008. I 2009. GODINU

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Afganistan	1		-100,00%
2	Albanija	11	19	72,73%
3	Alžir	2	6	200,00%
4	Argentina		4	-
5	Australija	7	16	128,57%
6	Austrija	125	160	28,00%
7	Azerbejdžan		5	-
8	Belgija	3	6	100,00%
9	Bjelorusija	11	19	72,73%
10	Brazil	10	17	70,00%
11	Bugarska	13	14	7,69%
12	Burkina Faso		4	-
13	Crna Gora	1.002	497	-50,40%
14	Češka Republika	8	24	200,00%
15	Danska	5		-100,00%
16	Egipat	26	27	3,85%
17	Eritreja		6	-
18	Estonija	1		-100,00%
19	Etiopija	3	4	33,33%
20	Filipini	1	4	300,00%
21	Finska	14	19	35,71%
22	Francuska	36	33	-8,33%
23	Grčka	11	14	27,27%
24	Gruzija	3	11	266,67%
25	Holandija	44	45	2,27%
26	Hrvatska	631	704	11,57%
27	Indija	53	72	35,85%
28	Indonezija	7	12	71,43%
29	Irak	11	13	18,18%
30	Iran	28	43	53,57%
31	Irska	4	11	175,00%
32	Italija	64	118	84,38%
33	Izrael		5	-
34	Japan	2	4	100,00%
35	Jemen		4	-
36	Jordan	24	25	4,17%
37	Južna Afrika	3	6	100,00%
38	Kanada	6	10	66,67%
39	Kazahstan		7	-
40	Kenija	2	4	100,00%
41	Kina	569	469	-17,57%
42	Kirgistan	1	4	300,00%
43	Kolumbija	1	4	300,00%

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
44	Kongo	1	4	300,00%
45	Koreja, Demokratska Narodna Republika		6	-
46	Koreja, Republika	2		-100,00%
47	Kuba	1		-100,00%
48	Latvija	1	4	300,00%
49	Libanon	7	7	0,00%
50	Libijska Arapska Džamahirija	1		-100,00%
51	Litvanija	15	24	60,00%
52	Mađarska	6	10	66,67%
53	Makedonija	280	351	25,36%
54	Maldivi	1		-100,00%
55	Malezija	3	10	233,33%
56	Maroko	2	10	400,00%
57	Meksiko	6	5	-16,67%
58	Moldavija	43	36	-16,28%
59	Mongolija	1	5	400,00%
60	Nepal	1	5	400,00%
61	Nikaragva		5	-
62	Norveška	4	10	150,00%
63	Novi Zeland		4	-
64	Njemačka	201	257	27,86%
65	Pakistan	6	6	0,00%
66	Palestina	38	36	-5,26%
67	Poljska	51	28	-45,10%
68	Ruanda	2		-100,00%
69	Rumunija	60	42	-30,00%
70	Ruska Federacija	108	200	85,19%
71	Saudijska Arabija	2	6	200,00%
72	Senegal		4	-
73	Sirijska Arapska Republika	28	33	17,86%
74	Sjedinjene Američke Države	105	171	62,86%
75	Slovačka Republika	36	23	-36,11%
76	Slovenija	94	123	30,85%
77	Srbija	1.298	1.979	52,47%
78	Sudan	40	25	-37,50%
79	Svaziland	4	6	50,00%
80	Španija	9	13	44,44%
81	Švajcarska	21	44	109,52%
82	Švedska	30	16	-46,67%
83	Tadžikistan	2		-100,00%
84	Tajland	4	11	175,00%
85	Turska	595	1.375	131,09%
86	Ujedinjeni Arapski Emirati	1	4	300,00%
87	Ujedinjeno Kraljevstvo	72	65	-9,72%
88	Ukrajina	43	69	60,47%
89	Uzbekistan	3	5	66,67%
90	Vijetnam		6	-
	UKUPNO:	5.971	7.512	25,81%

ANEKS 7.

IZDATE BORAVIŠNE DOZVOLE ZA STALNI BORAVAK U BIH ZA 2008. I 2009. GODINU

Red. br.	DRŽAVA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Albanija	1		-100,00%
2	Armenija		1	-
3	Austrija	3	2	-33,33%
4	Bjelorusija	1	3	200,00%
5	Bugarska	1	2	100,00%
6	Crna Gora	3	7	133,33%
7	Egípat	1		-100,00%
8	Estonija		1	-
9	Filipini	1	1	0,00%
10	Francuska		1	-
11	Holandija		2	-
12	Hrvatska	32	59	84,38%
13	Irak		2	-
14	Iran	1	1	0,00%
15	Irska		1	-
16	Italija	2	2	0,00%
17	Jordan	2	2	0,00%
18	Kanada	1	1	0,00%
19	Kina	99	159	60,61%
20	Kuba		1	-
21	Libanon	1		-100,00%
22	Makedonija	18	32	77,78%
23	Malta		1	-
24	Mađarska		1	-
25	Moldavija	5	9	80,00%
26	Norveška		1	-
27	Njemačka	3	6	100,00%
28	Poljska	4		-100,00%
29	Rumunija	4	8	100,00%
30	Ruska Federacija	2	4	100,00%
31	Saudijska Arabija	1		-100,00%
32	Sirijska Arapska Republika	3	2	-33,33%
33	Sjedinjene Američke Države	5	2	-60,00%
34	Slovačka Republika	1	2	100,00%
35	Slovenija	2	6	200,00%
36	Srbija	5	15	200,00%
37	Švedska	1		-100,00%
38	Švajcarska	1		-100,00%
39	Tunis		1	-
40	Turska	7	12	71,43%
41	Ujedinjeno Kraljevstvo	1		-100,00%
42	Ukrajina	3	9	200,00%
	UKUPNO:	215	359	66,98%

ANEKS 8.

IZREČENE MJERE PREMA STRANCIMA U 2009. GODINI

Red. br.	DRŽAVA	Otkaz boravka		Protjerivanje	Stavljanje pod nadzor u imigracioni centar
		Privremeni boravak	Stalni boravak		
1	Albanija			66	33
2	Alžir				3
3	Australija			1	1
4	Austrija	7		2	1
5	Bahrein				1
6	Brazil	2		6	
7	Bugarska	1	2	1	1
8	Crna Gora	15		16	2
9	Francuska	2		1	
10	Gruzija				1
11	Hrvatska	35	4	14	2
12	Indija	5	1		
13	Irak		2		3
14	Iran			4	3
15	Italija	7	1		1
16	Jordan		1	1	
17	Južna Afrika			1	
18	Kamerun			1	1
19	Kanada	1			
20	Kina	33	11	22	6
21	Libanon		1		
22	Libija			1	
23	Litvanija	3			
24	Makedonija	13	4	22	15
25	Maroko			2	
26	Moldavija			6	1
27	Nigerija				1
28	Njemačka	8		2	2
29	Pakistan			1	5
30	Poljska	6	1	2	
31	Rumunija	13	2	3	2
32	Ruska Federacija	11	1	3	1
33	Sirija		1	1	2
34	Slovačka	1			
35	Slovenija	5	1		
36	Srbija	340		248	75
37	Sudan		1		
38	Švedska			1	
39	Tajland	1			
40	Tajvan			5	
41	Tunis			1	1
42	Turska	21	2	38	23
43	Ukrajina			2	2
44	Bez državljanstva				2
	UKUPNO:	530	36	474	191

ANEKS 9.

PODNESENI ZAHTJEVI ZA AZIL/MEĐUNARODNU ZAŠTITU NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA (OD 01.07.2004. do 31.12.2009. GODINE)

Red. Br.	DRŽAVA	2004		2005		2006		2007		2008		2009		UKUPNO	
		Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba
1	Albanija			1	1									1	1
2	Alžir	1	1									1	1	2	2
3	Bangladeš	3	3	8	8			1	1					12	12
4	Brazil							1	1					1	1
5	Crna Gora							2	2					2	2
6	Etiopija			2	2									2	2
7	Francuska											1	1	1	1
8	Gruzija											1	1	1	1
9	Hrvatska			2	3	3	3			2	2	1	1	8	9
10	Indija									6	6			6	6
11	Irak			7	7	1	1					3	3	11	11
12	Iran							2	2					2	2
13	Jordan					1	1							1	1
14	Kamerun									1	1	1	1	2	2
15	Kina	3	3	3	3	1	1	3	3			1	1	11	11
16	Litvanija							1	1					1	1
17	Makedonija	4	13	17	20	1	1	1	1	4	7			27	42
18	Maroko			1	1									1	1
19	Moldavija	3	3	3	3	2	2							8	8
20	Nigerija											1	1	1	1
21	Njemačka					1	1					1	1	2	2
22	Obala Slonovače	1	1											1	1
23	Pakistan			5	5			2	2	1	1			8	8
24	Palestina			3	4	1	1			1	2			5	7
25	Poljska					1	2			1	1			2	3
26	Rumunija	1	1	2	2	2	2							5	5
27	Rusija			1	3							1	1	2	4
28	Saudijska Arabija			1	1									1	1
29	Sirija							1	1			1	2	2	3
30	Slovenija					2	2							2	2
31	Srbija							132	564	28	73	17	55	177	692
32	Srbija i Crna Gora	27	70	36	78	21	52							84	200
33	Šri Lanka							3	3	1	1			4	4
34	Tunis			2	2							1	1	3	3
35	Turska									1	1	1	1	2	2
36	Ukrajina	3	3	3	3									6	6
	UKUPNO:	46	98	97	146	37	69	149	581	46	95	32	71	407	1.060

ANEKS 10.

BROJ IZDATIH RADNIH DOZVOLA ZA STRANCE U BIH ZA 2008. I 2009. GODINU

Red. br.	DRŽAVA PORIJEKLA	2008	2009	+/- (%) (2009/2008)
1	Albanija	6	5	-16,67%
2	Alžir		1	-
3	Argentina	2	2	0,00%
4	Australija		5	-
5	Austrija	58	53	-8,62%
6	Azerbejdžan		1	-
7	Belgija	2	1	-50,00%
8	Bjelorusija	3	2	-33,33%
9	Brazil	4	3	-25,00%
10	Bugarska	5	4	-20,00%
11	Capo Verde	1		-100,00%
12	Crna Gora	133	106	-20,30%
13	Češka Republika	7	3	-57,14%
14	Danska	2	1	-50,00%
15	Dominikanska Republika		1	-
16	Egipat	6	11	83,33%
17	Finska	2		-100,00%
18	Francuska	20	8	-60,00%
19	Gana		2	-
20	Grčka	12	7	-41,67%
21	Gruzija	1	1	0,00%
22	Holandija	11	7	-36,36%
23	Holandski Antili		2	-
24	Hrvatska	317	179	-43,53%
25	Indija	36	21	-41,67%
26	Indonezija		1	-
27	Irak	2		-100,00%
28	Iran	11	15	36,36%
29	Irska	8	2	-75,00%
30	Italija	47	48	2,13%
31	Izrael	1	1	0,00%
32	Jordan	7	2	-71,43%
33	Južnoafrička Republika	1		-100,00%
34	Kanada	4	3	-25,00%
35	Kazahstan		9	-
36	Kenija	2	1	-50,00%
37	Kina	442	380	-14,03%
38	Kipar	1		-100,00%
39	Kolumbija		1	-
40	Kuvajt	1		-100,00%
41	Latvija		14	-
42	Liban	1		-100,00%
43	Litvanija	15	1	-93,33%

44	Mađarska	5	5	0,00%
45	Makedonija	89	67	-24,72%
46	Malezija	2	3	50,00%
47	Maroko		1	-
48	Meksiko	1		-100,00%
49	Moldavija	7	5	-28,57%
50	Mongolija		1	-
51	Nepal	2	2	0,00%
52	Norveška	3		-100,00%
53	Njemačka	62	56	-9,68%
54	Pakistan	1		-100,00%
55	Palestina	5	1	-80,00%
56	Poljska	8	4	-50,00%
57	Rumunija	12	5	-58,33%
58	Ruska Federacija	44	198	350,00%
59	Sjedinjene Američke Države	21	29	38,10%
60	Saudijska Arabija	2	1	-50,00%
61	Senegal		2	-
62	Sijera Leone	1		-100,00%
63	Sirija	10	9	-10,00%
64	Slovačka	34	7	-79,41%
65	Slovenija	98	81	-17,35%
66	Srbija	1.108	909	-17,96%
67	Sudan	2		-100,00%
68	Španija	5	3	-40,00%
69	Švajcarska	4	1	-75,00%
70	Švedska	2	4	100,00%
71	Tajland		1	-
72	Turska	259	264	1,93%
73	Ukrajina	7	12	71,43%
74	Uzbekistan		1	-
75	Velika Britanija	28	16	-42,86%
	UKUPNO:	2.993	2.592	-13,40%

Podržano od:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

GOVERNMENT
OF LIECHTENSTEIN